

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

ДУХЭРИГ

№44 (241)

2001
ноябриин
1
Четверг
№126
(20486)

Намарай
һүүл
шара нохой
һарын
15
гарагай
5

Бурятия

ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛЖЭ ЭХИЛБЭ

Буряад Республикын Президент Л.В. Потанов нээмэл акционернэ «Бурятмясопром» бүлгэмдэ хүрбэ

Улаан-Удэнь мяханай эршэмтэйгээр хүдэлжэ эхилбэ. Ушар юуб гэхэдэ, үдөө ажахын хил малаа үсөөнөөр ташаадаг боложо, илангаяа үдөөн гүрэнэй маалад болооха юм. Зүгөөр һүүлэй үедэ тусым дунат гэнтэ үйлдбэрнээ эршэмтэйгээр ябуулжа эхилбэ. Ушар хубилдтанууд болоо үшэб? В.И.Каниболоцкийн үндэндэ хунгагдаһан шэнэ үдөөн эршэмтэйгээр директор Л.В.Потанов тобшолол хэхэдэ, нмагтал өөрынгөө малшадаг продукци үргэвөөр хэрэгтэхьень уряалба. Гийгэхын тула мал шахахая тусхай ажахынуудые хаа хаангүй эрхилтэхэ гү, али малодоор үсхэбэрилдэ, һайнаар шахадаг ажахынуудтай корпоративна харилцаа холбоотойгоор хүдэлжэ эһотойт гэжэ дуралхаба.

Аяр 1937 ондо баригдаһан комбинатай байра байдал, онһон түхээрэлгэниүүд хуушараад, мүнөөнэй эрилтэдэ харюусажа шадахаяа болинхой. Тиймэнһээ комбинатды шэнээр эбэсгэжүүлхэнь тон шухала болонго. Зүгөөр энэ хэрэгтэ мүнэн эхээр һомололдохо эһотой ааб даа. Хэрбээ инвестициин һайн баримтатуй түсэб табигдаа һаань, гаргахы лаб бусааха хэрэгүүд хараалагдаа һаань, республикын правительство мяханай комбинатда алибаа туһаламжа үзүүлжэ гэжэ Президент мэдүүлбэ. Николай НАМСАРАЕВ, Аркадий Батомункуевай фотоураг.

ШАГАЙ НАЯДАНАЙ ПАРК БАЙГУУАГДАХАНЬ ГҮ?

Октябриин 26-да Арадай Хуралай Бага зал соо бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ архитектор Вячеслав Борисович Бухаев, Мариинска театрай ахамал уран зурааша Бато Цыреторович Дашицыренов, мэдээжэ журналист Владимир Владимирович Бараев гэгшэдтэй хонируулхайн тула һайн үнэ сэн дуралхагдана, тэршэлэн мал, мяха зөөбэрилгын транспортын гаргахы комбинат өөрөө түлэхэ гэжэ оролдонго. Гэбшье өөрын, республика доторой мяхан тус комбинатай хэрэгтэхьень оройдоо арбан процентээр хангана.

Эндэ костюмуудан эскризууды декорациин талаар хүдэлмэри хэгдэхэгэй. Владимир Владимирович Бараев мэдээжэ журналист. Буряад оронһоо гараһан суутай буряадууд тухай энциклопеди бэһэнэ. Манай уран бэлигтэн Вячеслав Бухаев, Бато Дашицыренов шагай нааданай шэмэглэл - уран баримжалтын (скульптурна) зохиолгын экспозици журналистуудта эрхэн харуулба.

Анхан саһаа хойшо монгол угсаатанда шагай гээшэ эгээл урланай наадан байһан юм. Энэ наада хэргээгэй дуралдгара Монголд. Элистэдэ, Агын автономито округто, Америкын Нью-Джерси штат Хавол хотодо мянгаад гаран хальмаг яһатан ажахуудат. Экспозиция хэжэ харуулхадань дуратан аар дэмжэбэ.

Улаан-Удэдэ «Бурятия» гостиницын газра эгээл зохидхон тааруу газар бии. Мүнөө энэ экспозици тэндэ табья һаа, эхэ һайн байгаа. Ухибуудань элгэхэ шаадахада таарамжатай һэн гэжэ В.Бухаев хөөрөнэ. Улаан үнгэти гү, гранит шулуунууд уралдан дэбэсд. Байгал далайһаа томо шулуунуудаар хоройлоод, шагайнуудаа мориин, хониин, тэмээн, үхэр, ямаан гэгшэн янзаар тааруулан, метрһээ үндэр бэһэхэнээр зохидхон шулуунуудай парк табиха хүсэл уран бэлигтэни урда байһа.

Хотын мэр Г.А.Айдаевтай уулзажа, энэ дуралхал тухайгаа хөөрлөдгэ, түсөөбө баталуула һанаан бии гэжэ мэдүүлбэ.

Соёлма БАЙМИНОВА, ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б.Дашицыренов, В. Бухаев, В. Бараев, Аркадий Батомункуевай фото.

СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА ТАТАХАНЬ

Буряад Республикын Президент Леонид Потановай баталһан захиралтын ёһоор, Буряадай дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг Россия Федерациин эрхэтэды 2001 оной октябрь-декабрь харануудта сэрэгэй албанда татагга эхилбэ.

Россия Федерациин Президентын 2001 оной сентябрийн 24-нэй 1148-дахы дугаарай «Россия Федерациин эрхэтэды 2001 оной октябрь-декабрь харануудта сэрэгэй албанда татаха болон сэрэгэй алба гаража байһан эрхэтэды сэрэгэй албанһаа сүлөөлхэ тухай» Федеральна хуулида үндэһэлэн энэ захиралта абаба.

Энэ документайн ёһоор эрхэтэды албанда татаха, аймагуудай албанда таталгын комиссионуудай хүдэлмэригезалан хүтэлхэ болон бусад зорилготойгоор республиканска комисси байгуулагдажа, тэрэнэй хубийн бүридэл баталагдаа.

Сэрэгэй албанда татагдаха эршиүүлэй бэе тамырын хинан шалгах хэрэгтэ мэргэжэлтэ эмшэд, республиканска военкомадай штатна сэрэгэй-врдчебна комиссин мэргэжэлтэд хабаадуулагдаха байна.

Гадна дотоодын хэрэгүүдэй албан зургаанууд сэрэгэй албанһаа хулгагшадые бэдэрхэ, тэдэниг комисси гаргах хэрэгтэ республикын военкоматуудта туһалха эһотой.

Энэ хүдэлмэрин дунгууд тухай республикын сэрэгэй комиссар В.И.Корпусов Президент Л.В.Потановта 2002 оной январь һарада мэдээсэхээр уялгалагдаба.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

ПРОИЗВОДИТЕЛЬ МЕБЕЛИ

ИНТЕРЬЕР+

Предлагает:

- Мебель для офиса, именованной офисной мебели различной цветовой гаммы.
- Мебель для магазина, мебели, прилавки, горки.
- Мебель для дома, всякая мебель 6-ти видов, кресла-кровати, детские кроватки, кроватки, тумбы.
- Мебель для гостиниц, мебель для одежды, столы, тумбы, тумбы, тумбы.

Св-во Ж-1853

Прихожая "Олимп" 3000 руб.

СТОЛ РУКОВОДИТЕЛЯ

347-488, пос. Жирновое, ул. Железобетонная, 1

Бурятские колбасы и вафли любят в Монголии

Впервые в Монголии с 24 по 26 октября прошла российско-монгольская универсальная выставка. Она была организована Правительством РБ, акционерным обществом «Улан-Удэнская ярмарка» при содействии консульства Монголии в Бурятии и Монгольской национальной торгово-промышленной палаты.

Участие в Международной выставке приняли многие предприятия республики, в том числе, такие известные, как кондитерская фабрика «Амта», ОАО МНПО «Байкалфарм», ОАО «Бурятмясопром», ОАО «Молоко», ООО «Электромашинка - ТНН», компания «ЮМ».

Республиканский производственно-учебный центр по трудовой реабилитации инвалидов, ОАО «Вертолетно-инновационный комплекс», представители которых подробно рассказали журналистам о результатах.

Выставка - одна из форм концентрированного рынка открыла немало возможностей для бурятских производителей в области расширения рынка открытии совместных магазинов.

Золотых медалей первой российско-монгольской выставки удостоены ОАО МНПО «Байкалфарм», ООО ТД «Амта», ОАО «Бурятмясопром», ЗАО «Иркутский хлебозавод», ЗАО

«Иркутский хлебопром». Серебряными медалями награждены ОАО «Тимлюйский завод АЦИ», компания «ЮМ», ООО «Электромашинка», ОАО «Улан-Удэнская макаронная фабрика «МакБур», ОЦ «Титан», ОАО «ВИК».

Высоко оценена работа по организации выставки АО «Улан-Удэнская ярмарка». Его генеральный директор Э.Ш. Бадмажапова и заведующая отделом межрегиональных связей Т.А. Бесседина награждены специальными медалями Национальной торгово-промышленной палаты Монголии. Надежда ГОНЧИКОВА.

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД!
«Буряад үнэн» газетын сонсохоһон «Буряадай гүрүү хүнүүд» гэгшэн конкурс мүнөөдөр түгэсбэ.

ВНИМАНИЕ!
В связи с обращениями подписчиков по поводу повышения с 10 октября 2001 г. стоимости услуг связи при подписке на периодические издания на I полугодие 2002 г. ГУ УФПС РБ дает разъяснения:
«С 1 января 2002 г. утрачивает силу п. п. «Э» п. 1 ст. 5 Федерального Закона от 16.11.98 г. № 170-ФЗ, предоставлявший льготы на реализацию продукции СМи и услуги по ее доставке. Поэтому тарифы на услуги доставки УФС на периодические издания на I полугодие 2002 г. увеличены на ставку НДС 20%». Справки по тел.: 21-45-38, 21-63-90.

ТОДОРХОЙ ХУУЛИНУУДАТЯ ТҮШЭГЛЭН...

Республика дотор ажаһуудаг ородуудай «хүндүүлэхэй» асуудалнуудта анхарал муртэй үндэһэтэнэй таараагүй зүйлүүд үндэһэтэнэй гээшэ бээ, ородуудта, эвенкүүдтэ тэдэнэр хэлсээ алдахаяа муртэй бэшэ ха юм гэхэшэлэн. Орон соогууршые үндэһэтэнэй орондоо ороодуудай тус тус үндэһэтэнэй таараагүй зүйлүүд үндэһэтэнэй гээшэ бээ. Тиймээ эдэ үндэһэтэнэй гээшэ бээ, ородуудта, эвенкүүдтэ тэдэнэр хэлсээ алдахаяа муртэй бэшэ ха юм гэхэшэлэн. Орон соогууршые үндэһэтэнэй орондоо ороодуудай тус тус үндэһэтэнэй таараагүй зүйлүүд үндэһэтэнэй гээшэ бээ.

республикын Правительствоар баталагдаһан Буряад Республикын Гүрэнэй үндэһэтэнэй политикын хараа бодомжын (концепции) ёһоор арад угсаатанай, тэрэ тоодо ородуудайшые, байдалые ажалан шэнжэлээд, мурөөрнэ зохио хэмжээнүүдые абадаг байха гэжэ хараалагданхай юм. Дурсагдаһан дүримы дүүргэн, РБ-гэй Президентын болон Правительствоын Үндэһэтэнэй хэрэгүүдэй болоһон шажанай нэгдэлүүдтэй харилсаа холбоонуудай талаар комитет ородуудай байдалые шэнжэлгэдэ 22 мянган түхэриг табиһан байна.

Тус тус үндэһэтэнэй квотонуудые (гүрэнэй зургаануудтахи тушаалуудта, дээдэ хургуулида шэлэн абалгада г.м.) 20 процент харюусагшад зүбшөөнэ, 60 процент буруушаана.

Президент ямар яһанай байха ёһотойб гэнэн асуудал хонирхолтой. 8 процентнь - буряад, 16 процентнь - ород, 64 процентнь - хамаатай бэшэ гээ. Мүн лэ хайшаамаар тэнсүүритэй.

Гадна үнэнэй ажаһуудаг ородуудай, шэмээшэгүүдэй, ород хасагуудай заншалта соёлые хүндэлээд, ород зоной политическэ манлай (элитэ), ород зоной үндэһэтэнэй, соёлой хүгжэлтын хараа бодомжо зохёолог, хүршэ регионуудай ородуудтай харилсаа холбоон, ородуудай социальна хүгжэлтын программа гэхэмтэ тушаа асуудалнуудта харюунууд абтаа.

Конституциин «хорёо» соо адуулан, зарим шурашуулые захидабал дээрэ

Тинн Россин Эрдэмэй академиин Сибириин отделение Монгол судлалай, буддологийн болон тибетологиин институтта социологуудай тусхай бүлэг эмхидхэгдэжэ, шэнжэлгын программа зохёогдоо хэн. Шэнжэлгэ хоёр шатаһаа бүридэхэ юм. Нэгдэхидэнь - экспертнүүдэй асуулта, хоёрдохидэнь - ород зоной олонийтын асуулта үнгэргэгдэхэ.

Нэгдэхэй шатын дүнгүүд даб дээрэхи, бэлэдхэлэй шэглэлтэй, эндэ зуугаад экспертнүүд, гол түлэб ородууд асуулгада хабаадуулагдаа юм. Эндэ гүрэнэй засагай - республикын министрствэнүүд, албан зургаануудай, Арадай Хуралай, түлөөлэгшэд, республикын захиргаануудай толгойлогшонор, дээдэ хургуулийн багшанар, БНЦ-гэй эрдэмтэд, ород зоной ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, республикын шажанай нэгдэлүүдэй түлөөлэгшэд харюунуудые үгэһэн байна.

Үндэһэтэнэй, соёлой талаар республикын ород зондой бэрхшээлүүд бии гү гэнэн асуудалда олонхын зүбшөөһөн харюу үгөө. Жэшээлэн хэлбэл, ородуудай аша туһанууд хамгаалагдаһангүй, угсаатанайнгаа түлөө омогорхол тэдэндэ үгы, мэдээсэлэй хэрэгсэлүүд муу түлөө үзүүлээ гэхэшэлэн.

Үндэһэтэнэй хоорондох харилсаанууд ямар шэнжэтэйб гэнэн асуудалда 32 процент хани нүхэсэлэй шэнжэтэй, 56 процент - түни түбшэн, 8 процент ходоодоо түбшэн гэхээр бэшэ гэжэ харюусаа. Яһалал хайшаамаар дүн.

Ород, буряадые хаа, оносотой бэрхыень эрхилгэ

40 процент харюусагшад республикын ород зоной асуудалнууд шийдхэгдэнгүй гэжэ тоолоно. ханаата боломоор дүн.

Е.В.Петровагай ханамжаар, тус асуултын дүнгүүд бүхы ородуудай ханамжануудые, тийншэ тиитэрээ ородуудай байдалые гүйсэд харуулаа гэжэ хэлэхын аргагүй. Асуултын даб дээрэхи, бэлэдхэлэй шэнжэтэйе тэмдэглээ хэмди. Тиймээ шэнжэлгын хоёрдохы шата хэрэгтэй болоно. Залан сэхэ, зүб дүнгүүдые туйлахын тула социологическа шэнжэлгэнүүдэй методологиин ёһоор 800 харюусагшад хабараалгатай асуулта республикын ород зоной дунда эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгодо 43 мянган түхэриг хэрэгтэй гэжэ Е.В.Петрова тобшолоо.

Шэнжэлгын 1-дэх шатын дүнгүүд тушаа дэлгэрэнгы тоосоо саашан Үндэһэтэнэй хэрэгүүдэй талаар Правительствоын комитет дээрэ магад хаража үзэхэ тухай Л.В.Потапов ханамжалаа.

Хоёрдох асуудалаар Буряад Республикын Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай социально-экономическа байдал харагдаба. Энэ асуудал республикын гүйсэдхэлгын засагай сар

үргэлжын анхаралда байдаг гээд, зүбтэй байха. Үндэһэтэнэй хэрэгүүдэй талаар Правительствоын комитет «РФ-гэй үсөөн тоото уулардуудай эрхилгэнь лаб хангалта тухай» Федеральна хуулийе манай республикада бэлдүүлгэ тухай асуудалаар «Дүхэриг шэрээ» байгша оной зун үнгэргөөд, эсэстэнь зохилдуулан «Буряад Республикын Хойто зүгэй арадуудай 2002-2006 онуудай социально-экономическа хүгжэлтын түсэб» гэдэгые Правительствоын Президиумдэ харахаар зууршалаа хэн.

Хэмжээнүүдэй түсэблэгдөөд, зарим тэдэ абтажа байбашые, «Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай талаар хуулын статистическэ тоо, баримтануудые шэнжэлгэ эдэ арадуудай ажаябуулын бүхы талануудта хангалтагүй үзэгдэлүүдэй үргэдэжэ байһы гэршэлэн» гэжэ республикын Хойто зүгэй үсөөн тоото уулардуудай эблээй президент А.П.Найканчина хэлээ.

Тон түрүүн эвенкүүдэй үдэсэ, хоросын байдал ханаа зобооно. Жэшэнь, хуулын үдэсэ эвенкүүдэй тоо Баунтада 7

процентээр, Хойто-Байгалда - 3,1 процентээр хороо. Бээдэ гар хүрэхэ ушарнууд, туберкулез мэтын социальна үбшэнүүд, зүрхэ-худалай, онкологийн үбшэнүүд олошоно. Гэхэ зуура 1989 ондо республикадотор 1789 эвенк байбал, мүнөө 2784 болонхой. Ушарын, Шэтын областьһоо, Хабаровска хизаарһаа эвенкүүдэй зөөжэ ерһэнэй, мүн Хойто-Байгалай райондо үндэһэ яһанайнгаа хамаадал урдань ондоогоор бэшуулжурхинэн, гол түлэб холимог шунатай эрхэтэд ЗАГС-аар, сүүдээр эвенкүүд боложо бүридхэгдэнэ.

Эвенкүүдэй ажахын байдал хангалтагүй. Дэлгүүрэй эрхэ байдалда транспортын, тудышын, материалый гаргашануудай захиагүй сэхэ болоходо, үйлэдбэрилөө

болоһон продукция үнэтэй дээрһээ наймаанда ябанагүй. Ажахыгаа заншалта аргаар эрхилхэ гэхэдэ, газар аренда гү, али түлбэригүй эзлэмжэдэ үгэхэ гү гэхэ мэтын асуудалнууд хуулинууд соо тодоор заагдаагүй. Эвенкүүдэй хуудал байдал тухай программа болон шууд баримталагдаха хуули, гүрэнэй туһаламжа хэрэгтэй гэжэ эвенк соёлой «Арун» гэнэн республиканска түбэй түрүүлэгшэ М.Б.Бадмаева тон зүбөөр ханамжална. Арһа шүрбөөр гар урлал, оёдол хэхэдэ, эвенкүүд хэр угһаа шадамар хэн. Тээд энэшые хэрэгшэ муртэй хүгжэнгүй. Дээдэ, дунда тусхай хургуулинуудта хүндэлэлтэйгөөр абаха гуримай болуулагдахада, эвенкүүдэй хуралсада оролог хэсүүрээ. Улаан-Үдэдэ ганса БГУ эвенкүүдые анхардаг.

Эвенкүүдые гансал БГУ анхардаг. Бусад хургуулинуудта оролонг хэсүүрээ

Багдарицаахи техникескэ мэргэжэлэй тусхай 39-дэх и училищада үйлэдбэрийн ангиушанай мэргэжэлээр хурадаг 8 хурагшад соо нэгэл эвенк бии.

2002 оной бюджет хаража байгаа үдэсэ Хойто зүгэй арадуудай хүгжэлтын программа тухай асуудалые Правительствоын Президиум дээрэ хаража үзэхэ, тэдэндэ хабаатай хуули ёһонуудай дутагдалнуудые усадхаха, үсөөн тоото арадуудай эдүүр энхэ тухай комплексно элидхэл бэлдэхэ шухала гэжэ Л.В.Потапов тобшолоо. Тинн тус заседаниин шийдхэбэриенэ зохоёжо дүүргээд, Президентын даабаритайгаар гүйсэдхэхы зургаануудта эльгээхэ болоно.

Николай БАДМАРИНЧИНОВ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТОГТООЛ

2001 оной октябрин 8-най 348-дахы дугаарай

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ 2002-2004 ОНУУДА АЖАҢУУДАЛАЙ ГЭР БАЙРААР ХАНГАЛГА» ГЭНЭН РЕПУБЛИКАНСКА ТУСХАЙ ПРОГРАММА ТУХАЙ

Буряад Республикада залуу мэргэжэлтэдые ажалаар хангахын ба хангалта хэргэ гэр байраар хангалга» гэнэн республиканска тусхай зорилготой программые дэмжэхэ.

3. Барилгын болон гэр байрын-коммунальна ажахын Буряад Республикын министрствые (Н.И.Быков) Программын захилаар - залан хүтэлбэрлэгшөөр баталха.

проект бүридүүлхэдэ, Програмада мүнгэ зөөри номололгые хараалха.

хангалта» гэнэн тусхай программа абахынь зууршалха.

ТҮЛӨӨЛГЭТЭ АЛБАН ТҮШЭГ БОЛОХО

Буряад Республикын Арадай Хуралай дэргэдэ нютагай өөһэдн хүтэлбэрийн түлөөлэгэтэ албан зургаануудай совет 2001 оной июнийн 29-нэй тусхай тогтоолоор байгуулагданхай. Энэ соведэй хоёрдохи заседани наяхан үнгэргэгдэжэ, тэрэнэй президиум хунгагдаба. Президиумэй бүридэлдэ Арадай Хуралай, районно Соведүүдэй депутатууд оробо.

Энэ совет республикын өөһэдн хүтэлбэрийн түлөөлэгэтэ албан зургаануудай ажал ябуулгада нүлөөлхэ, тэдэнэй хүдэлмэрийн дүй дүршэлые согсолхо ба дэлгэрүүлхэ, Россин Федерациин бусад субъектүүдэй түлөөлэгэтэ албан зургаануудай харилсаа холбоо хүгжөөхэ, гүрэнэй гүйсэдхэлгын засагай зургаануудта тэдэнэй эрхэ болон ашаг туһые хамгаалха зорилготойгоор байгуулагдаа.

Тобшоор хэлэхэдэ, Гүрэнэй Дүүмһээ эхилээд, районно Соведэй депутатуудтай харилсан, хүсэл зоригоо нэгдүүлэн хүдэлхэ хэрэгтэ

нүлөөлхэ үүргэтэй. Мүн энэ Соведэй ээлжээтэ заседанида Гүрэнэй Дүүмын депутатуудта, Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Соведэй гэшүүдтэ, Буряад Республикын Арадай Хуралай, мүн нютагай өөһэдн хүтэлбэрийн түлөөлэгэтэ албан зургаануудай депутатуудта хандажа, бүхы шатын түлөөлэгэтэ албан зургаануудай депутатуудтай съезд үнгэргэхэ тухай хандалга абтаа. Энэ съезд 2001 оной декабриин 17-до үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Энэ заседаниин хүдэлмэридэ аймаг бүхэлхөө түлөөлэгдэнэн районно Соведүүдэй депутатууд

хабаадалсаа. Депутатуудай Түнхэнэй районно Соведэй депутат Олег Васильевич Зайгановтай энэ шэнэ эмхи тухай хөөрөлдэбди.

Иимэ совет байгуулжа, Арадай Хуралай, аймагуудай захиргаануудай болон районно Соведүүдэй депутатуудай хоорондо нягта холбоо барисаа тогтоохо гэдэн зүб шийдхэбэри абтаа. Съезд зарлажа, бүхы шатын депутатуудай амин шухала болоһон асуудалуудые хамтаараа хэлсэхэ гэшые мүн лэ хайшаанаб. Нютаг нютагуудташые депутатуудай ажал хүдэлмэрийн эдэбхижүүлэгдэхэ хэрэгтэ энэ ехэ хуралдаан түлхисэ үгэхэ гэжэ һананаб, - гэжэ Олег Зайганов хэлэнэ. - Бүлэг бүлэгөөрнэ аймагуудай депутатуудай ажал хүдэлмэрийе залан хүтэлбэрилхэ президиум байгуулагдаба гэшэ. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагта түбынь байхаар

Түнхэнэй, Ахын, Прибайкалийн, Кабанскын аймагуудай районно Соведүүдэй ажал хэрэгые президиумэй зүгһөө нэгэ депутат залан хүтэлбэрилхэ болобо.

Һаяхан манай тэндэ Арадай Хуралай, мүн Түнхэнэй, Ахын районно Соведүүдэй депутатуудай нүүдэл семинар үнгэргэгдөө. Иимэ холбоо харилсаанай ашаар дүй дүршэлөөр хубаалдаха талаар ехэ һайн. Би түрүүшынхией депутатаар хунгагдаад, энэ ажал эрхилжэ байнаб, бюджетэй талаар комиссийн бүридэлдэ ородогби. Иимэ совет Арадай Хуралай дэргэдэ байгуулагдажа, бүри үндэр шагада арадай хунгалмалуудай хүдэлмэрийе хүтэлбэрилжэ байха болоходонь, хаа хаанагүй энэ ажал эдэбхижүүлэгдэхэ, бүри эршэтэйгээр ябуулагдаха гэжэ хүсэгдэнэл даа.

Эльвира ДАМБАЕВА.

Бүмбэрсэг гэлхэй...
нангин шүтэ...
«Джарун Хашор»
субаргамнай
арамнайга зорюу...

АМИДЫН ЖАРТАЛ...

Арюун сагаан сэгдэхэлэ...
Альган дээрээ бөөмэй...
тэнжээ...
Аба эжынэрэйнгээ ашм...
Үршөөгдэнэн наһанай...
хорбоо соо харюулхамн...
- жар...

Хүхэ номин огторгойн...
Хүрһэтэ алтан гэлхэй...
дэ...

Будга багшынгаа...
хайрлаһан заяа...
Хүмүүни боди хутаг...
оложо түрэхэмнай...
- жар...

Угаа гамжуулхаа мүн...
Урин налгайхан...
үринэр...
Буян мүрглөө мандуу...
Бултааран дүхэриглэ...
найрлажа байхамн...
- жар...

Аза заяагаар сүршэгдэ...
Аша, гуша, гүшэнэрэй...
Бурхан багшынгаа на...
ном...

Нютаг нуга, тоонтог...
дэлгэрүүлжэ байхан...
жар...

Жэнхэни нютагайнгаа...
дэбисхэр үзэ...
Нигүүлсхы сэгдэхэ, бр...
хэшгээ арьбадхал...
Улаан наранайнгаа эл...
туяагаар арюудха...
Үндэр наһа эдлэжэ...
һуухамнай...
- жар...

Жагар ороһоо сагаш...
ого заяа...

Мүнхэ субаргамнай...
дахинаа мундэл...
Джарун Хашор субарг...
арамнайгань байл...
Зүрхэ сэгдэхэлэ...
уярууламнай - ам...

Баян дэлгэр Хэжэнгэм...
Арад түмэнэймнай...
һүлдэнь боло...

Алтан Ганжар...
зэндэмэндэ...

Мүнхэ зула багарбал...
Ом маани бадмез ху...
Доржо САМБ...

ДЭЛГҮҮР: ЭДЕЭ ХООЛОЙ СЭНГҮҮД

ЭГЭЭЛ ХЯМДЫЕНЬ ШЭЛЭН АБАХА ГЭБЭЛ...

Хотын ажаһуугшад «Туяа» болон «Крестьянский» дэлгүүрнүүдэй эдээ хоолой зүйлнүүд хямда сэнгэй гээд, тийшэ олоороо ябадаг болонхой.

Тулаевай үйлсэдэхи «Крестьянский» дэлгүүр хүрэнэнэйнгөө удаа сэнгүүдыень зэргэсүүлэн харахая «Туяа» дэлгүүртэ хүрэхэдэ. Улаан-Үдэ хотын Ключевской үйлсөөр оршодог «Туяа» гэдэн дэлгүүртэ амаралтын эдэ үдэрнүүдтэ үнэхөөрөөшье зоной субахань таһарнагуй.

Илангаяа газарны капуста, морхооб худалдажа байһан газарта хүн зон олоороо обогшоолдоно. Энэньшье ойлогосотой. Капуста айл бүхэндэ шахуу даража, үбэлдөө хэрэглэхэ витаминтай эдээ хоол элбэгээр нөөсөлхэ хаһа ойртонхой. Нэгэ килограмм капуста эндэ 3 түх. 50 мүнгэнһөө 3 түх. 80 мүнгэн сэнгэйгээр наймаална, энэнь хотын бэшэ дэлгүүрнүүдтэ худалдагдажа байһан огородой эдээнэй энэ зүйлэй эгээл хямдахан сэн болоно, юуб гэхэдэ, зарим тээ килограммынь 5 түхэригтэ хүржэ байнхай. Харин капуста даһаа хэрэглэгдэхэ һайн шанартай морхооб ехээр абаха гэбэл, «Крестьянский» дэлгүүртэ 6 түхэригтэ.

Тийхэдэ хүн зоной намартаа үнэгүй байхадань, мэшээг мэшээгээр худалдажа абадаг һонгинын эрхимынь «Крестьянский» дэлгүүрһээ килограммынь 6 түх., харин «Туяаһаа» - 8-9 түхэригөөр худалдажа абахаар.

Энэ намарай баян хэшэг болохо хушын намарай сэн хараа байса нэмэнэ. Октябрь нарын эхээр 1 кг. намар 13-14 түх. байһанаа, мүнөө 20 түхэригтэ хүрөө, гэбэшые «Крестьянский» дэлгүүртэ 18 түхэригөөр худалдажа абахаар.

Эдэ хоёр дэлгүүрнүүдтэ мяханай зүйл абажа харахад, али алинданшые тухай сэнгэй. Үхэрэй мяхан гахайнхида орходоо элбэг. Гахайн мяхан гол түлэб 60-75 түх., харин үхэрэй мяхан 48-70 түх. хүрэтэр сэнгээр худалдагдана.

Зүгөөр «Туяа» дэлгүүртэ «Бурятмясопром» гэдэн акционернэ бүлгэмэй наймаанда

үхэрэй гэдэхэ доторой зүйлнүүд элбэг байба. Жэшээлхэдэ, 1 килограмм бөөрэ - 25 түх., эльгэн - 50 түх., уушхан - 28, хошхоног - 28, дотор өөхэн - 55 түхэригтэ.

Дээрэ нэрлэгдэгшэ «Бурятмясопром» акционернэ бүлгэмэй болон Эрхүү ба Ангарск хотонуудһаа асарагдаһан олон янзын колбасагай зүйлнүүд алишые дэлгүүртэ элбэг. Жэшээлхэдэ, эрилтэ ехэтэй «Русская» колбаса 94 түхэригһөө эхилээд 113 түхэриг хүрэтэр сэнгэй. Килограммынь 42 түхэриг сэнгэй сосиска-нуудһаа эхилээд, дуратай зүйлэй колбаса худалдан абамаар.

Тэрэшэлэн тахяагай гуя (США) килограммынь 44 түхэригөөр «Туяа» дэлгүүртэ худалдахадань, нүгөөдэдэнь Загарайһаа асарагдаһан тахяагай гуя 49 түх., США-гай - 48 түхэригтэ.

«Молоко» гэжэ нэмэл түхэлэй акционернэ бүлгэмһөө эхилээд Петропавловка, Мухар-Шэбэр һуурипуудай һү, тоһоной заводуудай продукция эдэ дэлгүүртэ дуралдагдана. Мухар-Шэбэрһээ асарагдаһан 3,2 процент тоһониг 1 литр һүн 7 түхэригтэ, эзэгэй - килограммынь - 29 түх., творог - 26-

27 түхэригтэ, үрмэнэй тоһон - 60 түхэригтэ.

Һүнэй зүйлнүүд «Туяа» дэлгүүртэ нэгэ бага хямдаханаар худалдагдана гэжэ ажаглагдаа. Шэлэгдэмэл томо 10 үндэгэн эндэ 18 түхэригөөр худалдагдахадань, «Крестьянский» дэлгүүртэ 19 түхэригтэ хүрэнэ. Зүгөөр 2-дохи категориин үндэгэн «Туяа» дэлгүүртэ 15 түх. 50 мүн. байхадань, нүгөөдэдэнь - 14 түх. 70 мүнгэтэ, харин 1-дэхи категориинхын хоёртэ 17 түх. 50 мүнгэтэ.

Огородой эдээнһээ шэнэ ургасын үгэрсэ, помидор комор болобошые, «Туяа» дэлгүүртэ помидор 40 түхэригөөр, харин «Крестьянский» дэлгүүртэ 38-40 түхэригөөр үгэрсэ худалдагдана.

Тийхэдэ хартаабха энэ намар нэгэ мэшээгын 60 түхэригөөр худалдадаг наань, мүнөө 80 түхэриг сэнгэй болонхой байна.

Эддэб түрэлэй заһананай наймаан дэлгүүртэ комор болоо гэжэ байдаггүй. Гэбэшые мүнөө

тарган омоли заһанан эгээл элбэг хаш. Дабһалагаагүй энэ заһананай нэгэ килограммынь 25 түхэригтэ, харин даһалагаданһинь 35 түхэриг сэнгэй.

Нэрлэгдэгшэ хоёр дэлгүүрэй эдээ хоолой зүйлнүүдэй сэнгүүдые сасуулан харахад, «Туяа» дэлгүүртэ һүнэй зүйлнүүдые хямда сэнгээр худалдажа абахаар.

Эддэб сортын яблока алишые дэлгүүртэ элбэг. Хитадай 25 түхэригтэ яблокаһаа эхилээд 40 түхэригтэ Голландиин амтан эдээн элбэгээр дуралдагдана. Хажуудань - 34-35 түх. виноград,

30 түх. апельсин болоод олон янзын фруктын хэшэг бии даа.

Бөөнөөр хэды шэнээн хэмжээндэ, хэр холоһоо асарагдажа наймаанда дуралдагдана наань, дэлгүүрэй оршодог газарһаань, зоной ябасатай гү, али үгы байлһаань сэнгүүд дулдыдан тогтоогдоно гэжэ багсаамжалмаар.

Эдэ дэлгүүрнүүдтэ түб хотынхида орходоо эдээ хоолой зарим зүйлнүүд һураггүй хямда сэнгэй. Жэшээлхэдэ, Элеватор дээрэ оршодог дэлгүүрһээ нэгэ литр һү 8 түхэригөөр абаха һаа, «Туяаһаа» - 7 түхэригөөр худалдажа абаха аргатайт.

Харгын транспорт хэрэглэжэ, ехэ гарза хэхэгүй һаа, хотын дэлгүүрнүүдээр сүлөөтэйгөөр ябажа, мүнэ зөөридөө тааруулан, эдээ хоолой зүйлнүүдые худалдажа яһала абамаар гэжэ тобшолоо.

Э.ДАМБАЕВА.
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото.

НҮХЭДНАЙ ГАЗАРДУУЛЖАГҮЙ

Целиннын гэж нэртэй манай Буряад Республикын гэгээлэг захала, Улаан-Үдэһөө 550 метрэй газарта, Яаблан ара талада оршодог юм. Хүрэтэр оройдоол наяд метр болодог. Нэрээрнь захала, огто шэнэ болоод, «Огног гэжэ ханахаар. Тээд эндэмнай хэр угһаа буряадууд ажаһуудаг байһан, буряадууды олонхинь - буряадууд буряагадан дасанай хуури олоошье хүрэтэр харагдадаг. Шаадонуудта «Улаан малшан» колхоз байһан аад, элдэб аргаар, гол түлэб дайн соогуур, хууль ёһоор хүшэр жэлнүүдтэ олоошье нишээ-тришээ, олонхидоо олоошье руу зөөжэ ябашаһан юм. ХХ зуунай табяад онуудай үшөөлүгэй манай Яруунын аймагай гэгээлэгэй «Комсомольский» совхозой тогтоходо, буряадын хоһон соорхойло гэр талхай хашаа хорёо баригдажа, «Целиннай» хоёрдохотделени олоһон байна.

Хэдэхэн жэл соо шэнэ ажахыда 10 мянган гектар газар ашаглагдаһан, эбэртэ бодо малай тоо толгой 10 мянганда хүрэхэн гэжэ тэрэ үедэ партини аймагай комитедэй нэгдэхти секретарь байһан Д.Т.Раднаев дурдалганууд соогоо бэшэһэн байдаг.

Целиннын хоёрдохотделенидэшыё горитой схэ талмай газар элдүүрилэгдэжэ, үхэр мал олон боложо, ажахыда хүдэлдэг зоной тоо нилээд олошорбо. Комсомолой уряагаар ерэхэн түрүүшын механизаторнуудһаа мүнөө Анатолий Семёнович Родионов эндээ ажаһууна.

Ухибүүдэй олон болоходо, 1961 ондо Тэлэмбын дунда хургуулийн талаа боложо, Малшанай эхин хургуули нэгдэбэ. Тиигэжэ манай хургуули тогтоһон түүхэтэй. Анхан арбаадхан элдэб наһанай хүүгэд класс классараа илгаатайшье хаа, нэгэ таһалга соо сугларжа хурадаг болобо. Түрүүшын багша, хургуулине даагша гэбэл. Зоя Цыденовна Зодбоева болоно. Удаань Лидия Намдыковна Боросгоева хүдэлэе. Пүүдээрнь Должит Рабадановна Пунцыкова арбаад жэлдэ багшалһан, хургуулине хүтэлһэн байна.

шоргоолжоной бутануудые харууһалдаг. Пугаһа агнаха ханын үедэ манай эндэхи нуурнуудта Шэтэһээ олон ангуушад эрдэг. Энэ үедэ билдэ хэримжээ хурсаджа, эдэнэй эдэс шанаха, галаа зүбөөр түлхын, үлэгдэл бог хуряхын хойноһоо хинадагбди. Тэрэшэлэн жэмэс, хархяаг суглуулжа, заһаһа бариха үедэ алдирхуу хүдэлмэри ябуулбадби. Үбэлэй гол хүйтэндэ баһа хуынын шубуу шонхор эдэзлүүлхэ ажал гаража ердэг.

Жэлэй дүрбэн сагта байгаалин байдалай хойноһоо хурагшаднай ажаглалта хэжэ, данса дэбтэр соогоо бүридхэдэг. Тиин 5-дахинһаа 11 класс хүрэтэр «Ой модо харууһалга» гэхэн курс шудалагдадаг, 5-9 классуудта - 2 час, 10-11 классуудта - 1 час.

Экологическа шэглэл шэлээ.

Хоёр жэл директорээр ажаллаһан Ч.И.Митыповэй һүүлээр 1997 ондо энэ тушаала биди томилогдоо хэмби. Пүүдэй жэлнүүдтэ хургуулимнай экологическа шэглэл шэлээ абалхай. Ой соохи хууринда ажаһуудаг бидэнэртэ энэ шэглэл эгээл таарамжатай гэжэ хангадана. Тиигэжэ энэмнай юрын ой бэшэ, харин мүнхэсэдлэг хурьһэн дээрэ ургадаг ой болоно. Иимэ эрхэ байдалда, ой модо нэгдээгээ хаяа, гал түймэртэ дайруулаа хаяа, дахин хэргэжэ ургаха сагынь тон удаан болоно. Юутагаймнай һайн хурьһэтэ ажахын таряалангай газар гамангүй элдүүрилбэл, бэлээр муудаха хэжээтэй.

ПСПК - үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг хүдөө ажахын үйлэбэрлэлдэ коллектив (түрүүлэгшэнь Ч.Н.Самбуев), Кондын ой модоной ажахы (директорынь Ж.Б.Жамбалов) болон манай дунда хургуули болоно. Пууриной захиргаанай гулваа - Ц.Ц.Базаргуруев.

АЯЛГА ДУУН ЗЭДЭЛХЭНЬ

Һаяхана Буряад Республикын Гүрэнэй филармониин эрхилэгшэтэй - Эржена Зугдаровна ЖАМБАЛОВАТАЙ уулзажа, 64-дэхи концертнэ үеын хараа түсэб тухайн хөөрлэдэбди.

ГАР УРЛАМ ХҮГЖӨӨХЭ

Һаяхан хоёр дүршэлтэй туршад хуурашад габьяата хургуулины директор Ч.И.Митыповын эрхилэгшэтэй хургуулимнай эрхилэгшэдэй тээ танилсаба. Мэдээжэ уран зураашын хүүлэй үедэ бүтээһэн зурагуудые семинарта хабаадагшад хаража хужарлаба. Сүлөө заблагүй байдагыһаа, нимэ һонин уулзалгада хабааданань, багшанар Дани-Нима Дугарович Дугаровта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэ.

Л.ИЛЬИНА, эстетическэ талаар хүмүүжүүлгын республиканска түбэй методист. Зураг дээрэ: Буряад зурагай дээжэ - Лулсан Доржисвай зураг.

Бидэ ноябрин 2-3-да СИБВО-гой штабай Олег Лундстремай нэрэмжэтэ оркестр уринхайбди. Хүтэлбэрилэгшэнь Буряад Республикын габьяата артист, Шэтын областинийн соёлой габьяата ажал ябуулагша Олег Потапов. Энэ оркестр 1959 ондо байгуулагдаһан юм.

ВСТАКИ-гай 5-хи курсын оюутадтай үнгэрһэн зун бэлдэһэн байнабди. Энэ зүжэгөөрөө Норвегидэ Уласхоорондын театрнуудай фестивалыда хабаадалсажа, лауреадуудай шанда хүртэһэн намтартайбди. Тэрэшэлэн декабрь нара соо Монгол оронһоо «Баян Монгол» гэжэ джаз оркестр эрхэ.

Тон һонин зүйл гэхэдэ, Бүгдэ буряадуудай үндэһэн соёлой габьяата президент, Россин уран зурагай академиин гэшүүн-корреспондент, Россин арадай зурааша Д.-Н.Д.Дугаровай гэрэллэг «Буряад зураг» хургуули-студиида уригдажа,

Тон һонин зүйл гэхэдэ, Бүгдэ буряадуудай үндэһэн соёлой габьяата президент, Россин уран зурагай академиин гэшүүн-корреспондент, Россин арадай зурааша Д.-Н.Д.Дугаровай гэрэллэг «Буряад зураг» хургуули-студиида уригдажа,

Ноябрин 4-дэ бэлиг

Соёлма БАЙМИНОВА.

«Сагаан үбгэн - 2001» гэхэн конкурсдо

ЭДЭРМЭГЭЭ ҮРГЭЛСЭНЭН ГАБЬЯАТАЙ

Золтоев Цырен Базарович 1921 оной июлинь 5-да Хорин аймагта эрдэс гэгжэ шотагта түрэн юм. 1928 ондо 7 наһагайдаа Хэжэнгын аймагтай Шолота хууришда эхин хургуулида орожо, 1939 ондо Хорин дунда хургуули дүүргэсэн.

1939 оной июнь һараһаа 1939 оной октябрь болотор «Буряад-Монголой үнэн» газетэд хүдэлөө. 1939 оной ноябрьһаа 1945 оной декабрь хүрээр Совет Арминин албанда яваа. Японой будимтаран шалтай дайлагдаа.

Дайнай хүүдээрхи жэлүүдтэ Хэжэнгын аймагта совет-партийна элдэб тушаалтай ажалнуудта эдэбхитэйгээр ажаллаһан байна.

1963 онһоо 1967 он болотор Хэжэнгын аймагтай «Первомайский» совхозой парткомой секретаряар ажаллахадаа, шотагай зоной ажаһуудалдантэд туһатай ажал хэһэн гэһэн. Мүн Цырен Базаровичай эдэбхи үүсхэлээр Эдэрмэг тосхондо музей баригдажа, хоморой түүхын гэршэ болоһон материалнууд суглуулагдаа. Һэн Буряад литературин үндэһэ хуури табигша Х. Намсарасва хүшөө музейн урда табигдаа. Зургаан коммуарнуудта зорюулагдан хүшөө табигдаа.

Эдэрмэгийн хургуулини директорээр ажаллахадаа, спортзал баруулжа, хурагшаднаа гадна шотагай залуушуул үдэшндөө сүдөө сагаа элдэб спортивна наадаар үнгэргэдэг болоо бэлэй. Мүн хургуулини материално-техническэ базаа хэһэн болгоо һэн. Багшанар эхэлүүлүүдтэ элдэб техническэ хэрэгсэлнүүдыг хэрэглэдэг болоо бэлэйбди. Мүн хургуулини талмай дээрэ Цырен Базаровичай наһанайн нүхэр, географин багша Хорло Цыбиновнагай эдэбхи үүсхэлээр жэмэстэ молод буулгагдаа агша һэн.

Энээнэй гэршнэ: холо ойрын айлашад манай хургуулида Монголһоо, Халхмагнаа хүндэт айлашад эрэ агша һэн. Анганов С.В. Министруудэй Сөвөдэй

искусство болон хургуулини таһагыг даагша байхадаа, манай Эдэрмэг албанай хэрэгээр ерэхэдэ, хургуулидамнай орожо, бага сага ажалтаймнай танилсаха зуураа хэлээ агша һэн: «Бүхы Хэжэнгын шотагуудаар явааб, Эдэрмэг эгээл болбосон түхэлтэй, аригсэбэр тосхон гэжэ ойлгооб», - гэхэднэ, ехэтэ баясаа һэмди.

1976 онһоо 1986 он болотор Дээдэ-Хэжэнгын Соомной үзлэлэй түрүүлэгшээр ажаллаха үедөө Леоновка, Вознесенка, Хөөрхэ хууринуудта шотагай ажаһуугшадые ажалаар хангахаа гадна тэдэнэй ажабайдалда ехээн туһа хэһэн гэшэ. Хэнэйшье мэдһээр, Хөөрхэ шотагай үйлсэнууд шабартай, бороо хурын үедэ буришье бэрхэтэй болодог байгаа. Шотагай гол үйлсые асфальтаар хушуулжа, энэ хууринайхид ехэтэ амарһан гэшэ. Эм домто Хужартын аршаанай эрьдэ тон ехэ барилганууд хэгдэжэ, холо ойроһоо аршаандаа ерэгшэд бээ эмшэлдэг, хайнаар амардаг болонхойн ехэтэ хайшаалтай. Тэрэ үедэ отделениин эрхилэгшэ Дондоков Мунко-Булат Гутапбаловичай эдэбхи үүсхэл ехэ байгаа.

Цырен Базарович Хорин райкомдо ажаллаа, «Буряад үнэн» газетын редакцияда, Хэжэнгын райкомдо, мүн бэшэшье

газарнуудта ажаллахадаа, бултанай хайшаалда хүртэдэг һэн.

1988 оной август һараһаа 1997 он болотор Эдэрмэг шотагта Х. Намсарасвай нэрэмжэтэ музейн директорээр ажаллаһан байна. Цырен Базаровичай музейд хэһэн ехэ ажалые Эдэрмэг хууринай зон үндэрөөр сэгнэжэ, саашан үргэлжлүүлхэ бээ гэжэ ехэтэ найдагдана, илангаяа залуу үетэн. Гүрэн түрэмнай хүнэй хэһэн ажалые сэгнэдэг гэһэн.

Цырен Базарович СССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Зарлигаар 1966 оной мартын 22-то «Хүндэлэй Тэмдэг» орденээр шагнагдаа. Мүн лэ Эсэгэ ороһоо хамгаалгын дайнай II шатын орден, юбилейнэ медальнууд, 1968 ондо «Арадай гэээрэлэй отличник», 1965 ондо «Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн.

1981 оной июлинь 2-то Буряадай АССР-эй Верховно Сөвөдэй Хүндэлэй грамотаар шагнагдаа.

Цырен Базарович найдамтай хани нүхэр байхаа гадна үнэр бүлын эсэгэ, үринэртөө эрхим хүмүүжэл үгэжэ шалаһан, үхибүүдыг эсэгэдэл хүндэтэй хариусалгатай ажалтайнууд.

Ехэ басаган Тамарань Улаан-Удын налогово инспекциин ахалагша бухгалтерай орлогшо, Анатолий - Гүрэнэй аппаратта, Александр - Хэжэнгэдэ «Мандал» предприятини инжнер, Татьяна - Улаан-Удын хүүгэдэй болон залуушуулай ордондой завуч (городской дворец детского и юношеского творчества г. Улан-Удэ). Мүн олон ашанарын эрдэм бэлг эрхимээр судалдаг.

Хүндэтэ Цырен Базарович, шотагаар хидайтайн зүгһөө амаршалаа. 80 наһанай дабаанда эсэнгүй, урда мэтэ согтой залитай, элүүрэнхэ, юугээршье сэгнэшэгүй юрын жаргал элдэжэ, удаан жэлүүдтэ ан бун хоюулан ажаһуугыт даа.

Р. ДАШИЕВА,
багша.

На конкурс «Сагаан үбгэн - 2001»

ЖИЗНЬ, отданная людям

Легко ли встретить в наше время человека с легкой походкой, бодрым уверенным шагом, да еще которому идет девятый десяток!?

В большом зале Народного Хурала на фотосъемке есть снимки бывших Председателей Верховного Совета и Народного Хурала РБ. Среди них Бато Семенович Семенов человек необычной судьбы, который проработал 14 лет Председателем Президиума Верховного Совета Бурятской АССР.

С 1929 года учился в Байнгольской школе колхозной молодежи и в Баргузинской средней школе. В 1937 году работал в колхозе имени Карла Маркса счетоводом и секретарем комсомольской организации. Два года работал в Баргузинском РК ВЛКСМ заведующим отделом и первым секретарем. В апреле 1943 года Б.С. Семенов избран первым секретарем обкома комсомола и на этой должности он проработал три с половиной года.

В 1949 году окончил Высшую партийную школу при ЦК ВКП (б) в Москве, в течение десяти лет работал первым секретарем Еравнинского, Селенгинского, Баргузинского райкомов партии.

А в январе 1963 года решением бюро областного комитета партии его утвердили председателем комитета партийно-государственного контроля Обкома КПСС и Совета Министров Бурятской АССР.

В конце того же года избрали секретарем обкома КПСС и назначили заместителем Председателя Совета Министров республики.

В стране произошла реорганизация управления сельским хозяйством и были созданы территориальные производственные управления и партийные комитеты при них. Обком КПСС назначил Бато Семеновича парторгом при Кабанском производственном управлении, куда кроме Кабанского района входили Окинский, Тункинский, Прибайкальский,

Баргузинский и Курумканский районы.

Общий стаж работы в партийных органах республики составляет 13 лет, из них девять с лишним лет - в должности первого секретаря РК КПСС.

В июне 1970 года на VII сессии Верховного Совета республики VII созыва его избрали Председателем Президиума Верховного Совета БурАССР. Депутат Верховного Совета БурАССР III-X созывов. Депутат Верховного Совета РСФСР VII-X созывов. С декабря 1970 года - Заместитель Председателя Президиума Верховного Совета РСФСР. Делегат XXIV, XXV и XXVI съездов КПСС.

Б.С. Семенов награжден двумя орденами Трудового Красного Знамени, орденом «Дружбы народов», тремя орденами «Знак Почета», многими советскими и монгольскими медалями. Награжден также почетным Знаком Союза советских обществ дружбы и культурных связей с зарубежными странами (ССОД) «За вклад в дело дружбы». О таком человеке должны знать молодые.

Сергей БАЛДУЕВ,
заслуженный работник культуры РБ и РФ.
На снимке: Бато Семенович Семенов.

«Наран Гоохон - 2001» гэхэн конкурсдо

ЗЭЛЭ ТАТАҢАН ЗЭЭХЭМНИ

Зэдэй һайн жэбэрдэггүй,
Эгэй һайн мартадаггүй.

1997 ондо түрэн тоонто Ульдэргэ шотагайнгаа дунда хургуулине эрхимээр дүүргэдэ, Соёлма Жамбалова олон гэшээ һаналаа сасангүй, хэдэн газарта шалгалта баржа бээ зобоонгүй, БГУ-гай буряад хэлэ бэлгээй факультетдэй шалгахан шалгалта дабажа, дүрбэн жэлэй урда оюутан болоһон намтартай. Мүнөө 5-дахн курсда хурана.

1980 оной түмэр Бишэн жэлдэ түрэн эхэ эсгын эрхэ бэрхээн, олоной олхон басаган байбашье, хара баһаа ажабайдалай үндэр набтар дүтэниүүдыг дабажа хураһан хүнгэжэ зэ басагаа тоологноб. Соёлмаагаа түрөөд, һара болоод байтараа, эхэн, минни эгэнэ элыгэ үдэжэ, болоншала ороһоноб. Тинхэднэ зэ басагаа гэгтэ асаржа, улгыг тодожо, түрэлэйнгөө хүршэ һамганай хүхэ үрэд, хубсаһаа суглуулжа эхилдэг бэлэй. Бүдүүн хүндэл ябах болоходоо, хүн-һан гэхэшьегүй,

арбайхадажа, суглуулһан юумээ тэбэрэд, ябахаяа түхээрхэ. Дядя Семенинь автобусой хандаһаа унашагагүйн тула хажуудаа хашуулаад ябахыень харахдаа, зүрхөө хайлахаар, хайратайхан байгша һэн.

Тингэһээр үндыхэдэжэ, тэрэмнай хургуулида ябадаг болобо. Мүнлэ түрэл гаралнуудта байраар байжа хураха даа. «Хүн болохо баһаа, хүлэг болохо унагаһаа» гэдэг эгээл энэ Соёлма тухай хэлэгдэһэн үгэнүүд. Пурахадаа бэрхэ, хурса, тоб гэмэ толгойтойхон, юумэ хөөрэхэдөө шадмар гэшэнь, үгэ хэлэнинь баян, хөөрүүлжэ, шагнажа ханалгүй.

Жэлүүд сахариг шэнгээр эрьдэн хубарихадаа түргэн даа. Соёлма Жамбалова 1-2 «дүрбэтэйгөөр», бэшэнинь хуу «табаар» дунда хургуулиа дүүргэбэ.

Буряад хэлэнинь багша Дулмажаб Цыреновна Долсонова Соёлма басаганай уян сэдхэлдэ уран үгын үррэй тарижа, хуби заяанайнгаа харгыс олохо замдань залуур болгожо табигһан тон ехэ габьяатай хүн гэжэ тоололтой.

Соёлма зээгэйнгэ багша болохо,

тэрэһнээ гадна буряад хэлэнэй багша болохо эрмэлзэлтэй байхадань, минни баяр заханда хүртэшэгүй байһан юм. Юундэб гэхэдэ, «Наранай туяа - газарта, нагасын уг - ээдэ» гэхэн үгэ бии. Энэ үгын талаар ошоогүйн лаб. Нагаса абгайнгаа мэргэжэл дагаа ха юм даа.

Соёлма Жамбалова (бурфагай) буряад хэлэ бэшэгэй таһагай оюутан боложо ороһоор, оторо, үбэл зунгүй бүхэ сессинүүдтэ «5» гэхэн эсгэлтээр тушаадаг, Буряад Республикын

Президентын нэрэмжэтэ стипендианта юм. Мүн университетэйнгэ хамтын ажалда хам орожо хүдэлдэг. Хэлэ бэшэгэй эрдэмни кандидат нэрэ зэргэтэй, хүмүүжүүлгын талаар деканай орлогшо Ольга Бальжинимасина Балмаева уулзахадаа, Соёлма гэшэтнай багшанарай баруун гарын гээ һаа, алдуу болохогүй гээ бэлэй. Багшын нимэ үндэр сэгнэлтэ зэ басаганамни үгэхэднэ, тон ехээр баярлаа һэн. Паин даа!

Соёлма жэл бүхэндэ дээдэ хургуулинуудай дунда үнгэргэдэг буряад хэлээр ба немец хэлээр олимпиадануудта таһалгарагүй хабаададаг, түрүүшын хуринуудһаа доошо ородоггүй, шагнал болоод үнгэ бэлгүүдтэ хүртэжэ байдаг юм.

Эдэ предмедүүдыг дунда хургуулидань эрхимээр заажа, түрүүшын алхам хүүдэһэн Дулмажаб Цыреновна Доксонова, немец хэлэнэй багшанар Тамара Леонидовна Москвитина, Надежда Дагбаевна Жагаева гэгшэдтэ Соёлма шабинь доро дохижо, үнэн зүрхэнһөө һайниие хүргэжэ ябадагынь тон үнэн.

Пуралсайнгаа үедэ Соёлма басаган нэгэ забда сүлөөгэй байхгүй, мөдө шулуу мүргөгүй, мэгдэһэн, яраһан юумэ ябах даа. Оюуталга зорюулан үдэнэ, Шэнэ жэл,

Сагаалган, «Оюуталай хабар», «Түрүүшын ба хүүшын хонхын хайндэр» г.м. университеттэ үнгэргэдэг бүхы үлэшэнуудтэ, фестиваль болон конкурсуудта Соёлма эдэбхитэйгээр хабаадалса ябахдаа гадна, тэрэ бүгэдыг эмхидхэлсэжэ ябадагынь тон хайшаалтай. Энээнһээ гадуур жэл бүрнн оюуталай эрдэмэй - практическа конференцидэ элдэбхитэйгээр бэлдэжэ, багшанарайнгаа магтаалда, шагналнуудта хүртэжэ ябадаг. Соёлма Жамбалова университетэйнгэ багшанарыг олон методистнуудыг магтан хөөрөжэ, тэдэнһэрэ омогорхожо ябадаг.

Тинхэднэ би тэдэ багшанарайн заримые таниха, заримые танихашьегүй байгшаб. Хэлэ бэшэгэй эрдэмнэй кандидат Светлана Алексеевна Ошорова Соёлма басаганай кураторын юм. Тэрэнэ хоёрдохи эхэ шэнгээр зэ басаганни тон дүтөөр ханадаг.

Оюутан болоод хуража ябаһан жэлүүдтэ «5» дээгүүр табаржа, зоной дунда зоригтой, уладай дунда урматой, олоной дунда омогтой, түрэл хэлэс түүрэгжэ, элэг татуулжа, зэргээ һунадажа ябаһан зэ басаган Соёлмаамни «Дүхэригэй» «Наран Гоохон - 2001» гэхэн конкурсдо хабаадаха азатай байһандань баяртайб.

Ц.Х. ЖАМЬЯНОВА,
багшын ажалтай ветеран.

На конкурс "Сагаан үбгэн-2001"

«Түа сэсэн хатан-2001» гэхэн конкурсдо

ДЕПУТАТ ДУЛМА

ГОРЖУСЬ своей профессией строителя

Депутат Верховного Совета СССР и Бурятской АССР, член бюро ОК КПСС, член постоянной комиссии Верховного Совета по строительству - вот такой перечень обязанностей достойно выполнял именитый строитель Владимир Цыденович Санданов. При всей занятости он умело возглавлял бригадой из 24 человека, и они всегда досрочно выполняли важнейшие строительные объекты города.

Завод металлических мостовых конструкций, здание Улан-Удэнского ВСЖД, новый механический цех на ЛВРЗ, мастерские и театр "Прогресс" вместе с Дворцом бракосочетания и агентством Аэрофлота, созданный по новейшему проекту комплекс зданий железнодорожной больницы, здание колхозного рынка, трамвайные пути, пристройки Железнодорожному техникуму, рабочие общежития, жилые дома, детские сады и десятки других объектов - все это зримые плоды трудового энтузиазма коллектива СМП-834.

За свой многолетний и ударный труд Владимир Санданов награжден орденами Трудового Красного Знамени, Трудовой Славы III степени, знаком "Отличник социалистического соревнования транспорта и строительства". Он имеет почетное звание "Заслуженный строитель РСФСР", награжден медалью "Ветеран труда". Все почести и регалии удостоены ему по праву.

Вернемся, однако, назад к биографии. Владимир Цыденович родился в 1934 году с. Загустай Кижингинского района. Владимир с 11 лет знал, что такое труд.

В. Санданов работал в различных строительных организациях, в Хуртэйском леспромхозе, а в 1964 году поступил плотником 4 разряда на стройучасток №2 СМП. Потом, через год с небольшим стал бригадиром.

"А если говорить о наставничестве, - рассказывает Владимир Цыденович, - то у нас без этого было просто нельзя. Интересы бригады, фронт имеющихся работ заставляли нас обучать молодежь мастерству, сложным профессиям". Особенность бригады состояла в том, что большинство рабочих овладевали не одной, а двумя-тремя, а то и более профессиями. Им приходилось вести плотницкие и столярные работы, быть стекольщиками, жестянщиками, бетонщиками, штукатур-малярами.

Сандановцам не позволяло работать кое-как именно чувство собственного достоинства. Это против рабочей чести.

В юбилейном году коллектив поезда, выполняя социалистические обязательства, сдал в эксплуатацию цех очистки и консервации металла на ЗММК, 120-квартирный дом для ВСЖД. А сверх планового задания Государственной комиссией было предъявлено здание депо отправки вагонов на ЛВРЗ, 80-квартирный дом для БМДК, железнодорожные пути на станции Карьерная в Татарском Ключе, подъездные железнодорожные пути на Улан-Удэнской ТЭЦ.

Слово транспортных строителей, как видим, не разошлось с делом. И что очень важно - строители сдавали все объекты с оценкой не ниже "хорошо".

Говорили, что Владимир Цыденович чересчур строг, принципиален, немногословен, особенно в рабочее время. Что же, понятно, человек, способный ценить по-настоящему каждую рабочую минуту, мог и должен быть строгим и к окружающим, и к себе. Ведь на нем лежала ответственность за всю бригаду, за любого из 24 товарищей.

Санданов правильно делал, цементуя коллектив трудовой дисциплиной. Он мог простить неумелость, незнание, но расхлябанности, разгильдяйства, пресловутого "авось, сойдет!" в работе не терпел. И не случайно в бригаде много лет не было прогулов, появления на рабочем месте в нетрезвом состоянии. Бригадного собрания по поводу нарушения трудовой дисциплины он так и не смог припомнить.

Превыше всего Владимир Цыденович ставил трудовое товарищество, сплоченность бригады и, рассказывая о себе, просто не мог умолчать о своих ребятах. Ведь плечом к плечу приходилось преодолевать наисложнейшие виды строительства.

Самым трудным и сложным объектом в бригадирской памяти был кинотеатр "Прогресс" с агентством Аэрофлота и Дворцом бракосочетания. Кроме допущения ошибки в проектно-сметной документации, пришлось иметь дело с очень специфичными строительными и отделочными материалами. Потому что нужно было соблюдать требования акустики. Но все же экзамен выдержали, потрудились на совесть. К 7 ноября 1965 г. был сдан Госкомиссии "красный зал", а к Новому году - "зеленый".

Когда Владимир Цыденович видит плоды своих рук, он испытывает гордость, потому что профессия строителя считает одной из самых необходимых и полезных людям.

Нина БАЛДУЕВА, журналист.

Нютагайхидайнгаа дунда «депутат Дулма» гэжэ нэрэтэй Цыбенова Дулма Чимитовнае Үльдэргынхид бага эхэгүй, ород буряадгүй, хүгшэн залуугүй - хуу таниха байха. Үльдэргынхидэй олонхинь Дулма Чимитовнае нютагаймнай хүн гэжэ ханадаг. Зүгөөр тэрэмнай Нархата нуурай эрьдэ тоонтотой, Нархатын басаган аад, 1945 оной намар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнаа шархатаад бусахан сэрэгшэ, Үльдэргын Даша-Жамса гэжэ хүбүүнэй хамган боложо, 20 наһатайдаа зайхан Цэрэнэй бэри боложо бууһан намтартай.

хүндэтэй хүнүүд нэгэн.

Дулма Чимитовна аяар 30 жэлэй туршын турал болоһон Хонтингоо гүүртэй эхэ хонидоо түүрүүдэй нарай хүүгэдэй өөрзүгйгөөр хурьгал харууһалжа, хонидо бүриһөө 3,5-4,5 хүрэтэр ноод хайшалжа ябаа.

Дулма Чимитовна мүнөө буряалаараа Түбэд ороно ошожо, Талжимахалда мургэзэй Хитадай Бээжэн ороһон, Баншан Богдод адиста хүртэһэн, долоо дахин Монголын Богдын хүрэндэ, ганданда энэ зунда Жанрайсиг бурханла мургэхэ буянтай ху байгаа гэжэ Дулма Чимитовна омогтор хөөрэнэ.

Эхэ, эсэгынгэ буянгаар бишини Энэтхэг орон ошожо, Талжимахалда мургэзэй Хитадай Бээжэн ороһон, Баншан Богдод адиста хүртэһэн, долоо дахин Монголын Богдын хүрэндэ, ганданда энэ зунда Жанрайсиг бурханла мургэхэ буянтай ху байгаа гэжэ Дулма Чимитовна омогтор хөөрэнэ.

Тугалшанаар, хаалишанааршые 10 жэл соо хүдлөөд байхадань, тэрэнэй ажалша бэрхыень сэгнэжэ, Үльдэргын колхозой правлени эхэ хони харууһалхыень дурадхаһан байгаа. Тингэжэ 1961 ондо тосхонһоо 4-5 модоной зайда оршодог Хонти гэжэ газарта нүхэртээ хонишон болоһон намтартай. Хонидойнгоо, мүн өөһэдэйнгөөшье байра байдалые даадажан, дарагар болгонхой, ажаллажа байтарынь, дайнда ябаһан нүхэрэйн хуушан шарханууд өөһэдэйнгөө мэдүүлжэ эхилһэн байгаа. Тингэжэ одхон урингөө жэлтэйхэн болоод байхада, 1965 ондо нүхэрһөө гээгдэһэн юм. Гар дээрээ долоон хүүгэдтэй гансаараа үлөөд байхада, хэсүүл хэн даа. Яажашье эдэ «табангуудаа» хүл дээрнэ гаргажа, урдань орохо гэшэбиб гэжэ ханагша хэм гээд, Дулма Чимитовна дурсадаг.

Аяар 20-өөд жэл соо 100 хонинһоо 100 ба 100-һаа дээшэ хурьгалдые абажа ябаа! Нэгэтэ Монгол гүрэнэй делегаци Дулма Чимитовнагай ажалтайн танилсаад байхадаа, «хонидыньшые тобир, хонишониныньшые хүдэр» гэхэн юм гэлсэдэг. «Ажал алдар хоёр аха дүү хоёр» гэхэн оньһон үгэ бии. Эндэ Д.Ч.Цыбеновагай ажалаар олоһон алдарыень удаа дараалан дурдаха хүсэлтэйб.

1967 ондо «Республикын эрхим хонишон» гэхэн нэрээр зэргэдэ хүртөө. ВДНХ ошожо, хүрэл медальда хүртөө. Пүүлдэнь үшөө дахин ВДНХ ошохоодоо, алтан медальтай бусаа. 1970 ондо В.И.Ленинэй түрээһөөр 100 жэлэй ойн медальаар шагнагдаа, мүн «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэхэн нэрээр зэргэдэ хүртөө. 1971 ондо Ленинэй орденоор шагнагдаа. Энээнһээ гадна Д.Ч.Цыбенова ажалайнгаа үндэр туйлалтануудай түлөө Буряадай АССР-эй Верховноу Советэй депутатаар хунгагдаһан юм. Тэрэ саһаа хойшо нютагайхидынь «Депутат Дулма» гэжэ нэрэтэй болгоһон, зонийнгоо дунда тон

Дулма Чимитовна бүхы үхибүүдэ хүрэн зэргэдэ хүн болгожо табинхай, тэдэнь түбэл боложо, булта түбхинэнхэй. Түб түүрүүшын үри Галы басаганинын Улан-Удын педколледждо багшалаа. Наһанайнгаа амаралтада гаранхай, Улан-Удэдэ ажаһууна. Жибэзма басаганинын Шэтын облуастин Карымска район хургуулин завучаар хүдэлнэ. Дорно хүбүүн зоотехник мэргэжэлтэй, мүн Улаан-Удэдэ Еши Лодой римбүүнэй баригдажа эхилһэн дасанай профессор болонхой, буян үйлэдэжэ ябана. Бэй хүбүүдын элдэб мэргэжэлтэй, түүрэн нютагтаа түбхинэнхэй худалдаа. Үльдэргөөрхин Даша-Жамсын үхибүүдэ эсэгэеэ нажаажа ажалша бэрхыень эмхитэй гуримтай, нүзэгшэ, буянтай бурхантай, зайхан Цэрэнһээ эхи татаһан зөөринн хэшэгтэй зон гэжэ хэлсэдэг.

Зоной дунда зулаар бадаржа, депутат Дулма нэрээрээ алдаршажа, долоо хүүгэдтээ дунгүүлэн үргүүлжэ, арба найман аша зээнэрээр ара үзэртэй тойруулжа, 11 ашанарай хүгшэн эжы, зээнэрэй нагаса эжы, хэдэн зоной элһэн эжы болонхой Дулма Чимитовна сэтгэ мэргэн хургаал заабаряа үри хүүгэдтэ дамжуулжа хуудаж юм.

Ц.Х.ЖАМБЯНОВА

багшын ажалай ветеран

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үльдэргын олод. Зүүн гарһаа: Ц.Н.Номтоев - Социалист Ажалын Герой, Д.Ч.Цыбенова - Ленинэй ордон хонишон, Ж.Д.Сампило - ордон түүрүүлгшэ.

На конкурс «Аламжа Мэргэн Аржун Гоохон хоёр - 2001»

РАБОЧАЯ СЕМЬЯ

Много хороших и добрых слов хочется сказать о работе старшего чабана СПК «Победа» (Еравна) Б.И.Цыдынова - участника районного слета передовиков сельского хозяйства (март 2001 года).

Булат Нимасвич со своей женой Соёл Цыренжановной работают на маточной отаре с 1992 года. На сегодня, несомненно, они лидируют в ряду замечательных овцеводов района. Бригада за этот год получила 101,3 ягненка от ста овцематок (в отаре 402 овцематки), настриг шерсти от одной овцы составил 4,2 кг., средний вес ягненка к отбивке - ярочки - 27 кг, баранчики - 30 кг.

Каждое лето овцы бригады Булата Нимасвича пасутся на обширной Хапирской долине Сайдам тала, пастьба не прекращается и на зимнике Улан-Тором до глубокой осени.

Главное в чабанском деле, - встывает в разговор Соёл Цыренжановна, - это знания и кропотливый труд. Мы являемся «пионерами» в родном хозяйстве при переходе на поздний

окот с 1995 года. Благодаря этому улучшилась продуктивность, в короткий период стали доводить животных до естественной кондиции и, что очень важно, до производительного возраста.

С начала этого года СПК «Победа» получила статус племенного репродуктора по разведению овец бурятского типа забайкальской породы. Бригада Булата Цыдынова обеспечена техникой - трактором «Т-10», тракторной косилкой, конными и тракторными граблями. Хозяйство выделило в местностях Хотогоор 38 гектаров сенокосных угодий.

Опытный чабан хорошо подготовился к зимовке. Бригада накосила 300 центнеров доброкачественного сена, благодаря чему они

выдержали прошедшую зимовку, которая оказалась очень трудной по погодно-климатическим условиям. Привезены были на зиму 3 арбы соломы, а в прежние годы завозили по 10 арб. Булата и Соелу знаю и давно. Они - выпускники Усть-Эгитуйской средней школы 1973 и 1974 гг. Были ударниками учебы, хорошими организаторами всех классных мероприятий.

В семье Цыдыновых растут трое детей. Они настоящие помощники, трудолюбивы и споровки им не занимать. Они учатся в лицее - интернате №1 г. Улан-Удэ. Старший Бадма-Доржо, успешно закончил данную школу, стал студентом-первокурсником на факультете бурятского народного фольклора ВСГАКИ г. Улан-Удэ. Он будучи учеником

лицея закончил на отлично театральное отделение школы искусства №18 при данной школе (родители с восторгом показывали мне его свидетельство об окончании), вторым сыном Жаргал учится в 10 классе, младшим Нима - ученик 8 класса, оба танцуют школьном хореографическом ансамбле «Наран». В летние каникулы они помогают своим родителям. Мальчишек, естественно, тянет к технике, отец доверяет им руль, они прекрасно управляют граблями. Пасты они верхом на конях для них - одно удовольствие.

В дни праздника Сагаан Нары-2001 в нашей семье Цыдыновых была одним из спонсоров. Спасибо им за это.

Булат Нимасвич ученик моего первого выпуска. Горжусь трудовым успехом братьев. Мне очень понравилось, как они от себя говорили о своих будущих планах - спонсировать по существу. Пожелаем семье Цыдыновых успехов в работе.

Полина ЭРДЫНЕЕВА

ПРОГРАММА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

Понедельник, 5

ОРТ
 07.00 Телеканал «Доброе утро»
 08.00 Новости
 09.15 «Земля любви». Сериал
 10.15 «Каменская: Смерть и немного любви». 1-я серия
 11.20 Документальный детектив
 12.50 Библиомания
 13.00 Новости
 13.15 Легендарная трилогия. Марлон Брандо и Ал Пачино в фильме Фрэнсиса Форда Коппола «Крестный отец»
 16.00 Новости
 16.15 Возможно все
 16.35 Звездный час
 17.00 «Вечный зов». Сериал
 18.00 Большая стирка
 19.00 Вечерние новости
 19.25 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова
 20.00 Жди меня
 21.00 «Кто хочет стать миллионером?» Телеигра
 22.00 Время
 22.35 «Каменская: Чужая маска». 1-я серия
 23.40 Независимое расследование
 00.30 Ночное «Время»

00.50 «На футболе» с Виктором Гусевым
 01.20 «Ночная смена» Дмитрия Диброва
ОРТ
 БГТРК
 07.40. Утро Бурятии
 РТР
 07.50 08.50 09.50 10.50 ВЕСТИ-МОСКВА
 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ
 08.15 «Верность любви». Телесериал (Италия)
 08.45 «Православный календарь»
 09.15 «Телепузики»
 09.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ
 10.15 «Экспертиза РТР»
 10.30 «Москва - Минск»
 11.15 «Мореплавание Солнышкина». М/ф
 11.30 Сериал «Семейные тайны»
 13.00 ВЕСТИ
 13.30 «Ничуть не страшно». М/ф
 13.40 Х/ф «По прозвищу «Зверь»
 15.30 «Что хочет женщина»
 16.00 ВЕСТИ
 16.30 ПРЕМЬЕРА. «Крылья любви». Т/с
 17.25 «Дикий ангел». Телесериал. (Аргентина)
 18.20 ПРЕМЬЕРА. «FM и ребята». Молодежный сериал
 БГТРК
 19.00 Детское время. М/ф
 19.10 «Уянгын шурын» уулзалганууд. «Уетэн» ансамблиин 25 жэлэй ойдо
 19.40 Уроки бурятского языка.

19.50 80 лет Российскому Гос. страхованию
 20.00 Байгал
 20.15 Прогноз погоды. Рек-тайм - время Вашей рекламы!
 20.20 Гороскоп
 20.25 «Буряад орон». Худ.-публ. программа
 21.00 «Профессионалы»
 21.20 Подробно и обстоятельно.
 21.30 Республиканские новости.
 21.50 Прогноз погоды и гороскоп.
 РТР
 22.00 Вести РТР
 БГТРК
 22.35 Вести - Бурятия
 РТР
 22.55 «Пуаро Агаты Кристи. Тайна оторванной пряжки»
 01.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ
 01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА
 01.40 ВЕСТИ - СПОРТ
 01.45 Большой репортаж РТР
 02.10 Комедия «Святой год» (Франция). 1976 г
 04.00 Прогноз погоды

ТИВИКОМ
 07.00 Начало
 08.00 М/с «Икс-мен»
 08.30 М/с «Школьный пес»
 09.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
 09.30 М/с «Мурашки»
 10.00 «24». Инф. программа
 10.15 «Метро»
 10.30 «Мир спорта глазами Жиллетт»
 11.00 Фильм «Женщина без имени»
 13.15 «Параллели»
 14.00 «24». Инф. программа
 14.15 «ВидеоГид»
 14.30 Жизнь без риска
 14.45 «Серебряная свадьба»
 17.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
 17.30 М/с «Мурашки»
 18.00 Школьное ТВ
 18.25 «Музыкальные поздравления»
 18.55 Сериал «Чертенюк»
 20.00 «24». Информационное обозрение.
 20.30 «Сейчас»
 21.00 М/с «Симпсоны»
 21.30 Ужасы «Пауки»
 23.40 Сериал «Пятый угол»

01.00 «24». Инф. обозрение
 01.30 Телеспециал
 01.45 Телемузики
 02.00 Футбольный курьер

АРИГ УС
 08.00 «Сейчас»
 08.20 Погода.
 08.25 Дорожный патруль. Сводка за неделю
 08.40 «Мое кино» с В. Мережко
 09.30 «Все в сад»
 10.00 Завтрак с Соловьевым
 10.35 Формула успеха
 11.00 Т/с «Таины следствия»: «Гроб на две персоны», 1 с.
 12.10 «Тумэр морин» предлагает
 12.15 День за днем
 12.30 «Сейчас». Спорт
 12.40 День за днем
 13.00 «Сейчас»
 13.15 День за днем
 13.30 «Сейчас»
 13.35 Спорт
 13.40 День за днем
 13.50 Назло
 Перерыв до 17 часов
 17.00 «Вы - очевидец»
 17.45 Победоносный голос верующего
 18.10 «Тумэр морин» предлагает
 18.15 Музыкальный подарок
 18.35 Премьера: «Земля - воздух»
 19.35 То, что надо!
 20.00 «Сейчас»
 20.25 «Восточный экспресс»
 20.35 Метеопрогноз
 20.40 Формула успеха
 21.05 Итоги с Е. Киселевым
 22.35 Телеигра «Обратный отсчет»
 23.30 «Восточный экспресс»
 23.40 Метеопрогноз
 23.45 Катастрофы недели
 00.20 Т/с «Первая волна-3»: «Хранители неба»
ОРТ
 17.00 М/ф «Бэтмен»
 17.30 М/ф «Сильвестр и Твити»
 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
 19.00 «Осторожно, модерн-2»

19.30 Клип-презент
 19.55 Товарный ряд
 20.00 «Веселая компания»
 20.30 «Как в кино»
 21.00 Т/с «Русские Страшилки», 1 с.
 22.00 Кино на СТС: «Танцующий в облаках»
НТВ
 08.00 «Сегодня»
 08.20 «Наши любимые животные»
 08.25 «Криминал»
 08.30 «Впрок»
 08.40 «Афиша»
 08.50 «Наши любимые животные»
 08.55 «Пять минут с Новоженовым»
 09.00 «Сегодня»
 09.15 «Карданный вал»
 09.25 «Большие деньги»
 09.35 «Криминал»
 09.40 «Пять минут с Новоженовым»
 09.50 «Наши любимые животные»
 09.55 «Чистосердечное признание»
 10.25 «Служба спасения»
 11.00 «Сегодня»
 11.15 «Намедни»
 12.30 «Куклы»
 13.00 «Сегодня»
 13.20 «Наши любимые животные»
 13.30 Сериал «Приключения Электроника», 1 серия
 15.00 «Сегодня»
 15.25 «Криминал»
 15.35 «Большие деньги»
 15.45 «Афиша»
 15.50 Сериал «Королева Марго»
 17.00 «Сегодня»
 17.30 Сериал «День рождения Буржуя-2»
 18.35 «Большие деньги»
 18.40 Сериал «День рождения Буржуя-2»
 19.50 «Карданный вал»
 20.00 «Алчность»
 20.50 «Пять минут с Новоженовым»
 21.00 «Сегодня»
 21.30 Сериал «День рождения Буржуя-2»
 22.35 Сериал «Скорая помощь» (США)
 23.40 «Криминал»
 00.00 «Сегодня»
 00.35 «Герой дня»
 00.55 «Журнал Лиги чемпионов»
 01.35 Гордон

Осенний сезон на "Верхней Березовке"!
 Пансионат "Верхняя Березовка" приглашает гостей и жителей республики отдохнуть и поправить свое здоровье.
 Проезд авт. №8 до ост. "Дом Отдыха", тел. 34-45-75

20.00 «24». Инф. обозрение
 20.30 «Сейчас»
 20.55 «Жизнь без риска»
 21.00 М/с «Симпсоны»
 21.30 Комедия «Секс-монстр»
 23.40 Сериал «Пятый угол»
 01.00 «24». Инф. программа
 01.30 «Телеспециал»
 01.45 «Иллюзион». Фильм «Мошенничество»

АРИГ УС
 08.00 «Восточный экспресс»
 08.10 Метеопрогноз
 08.15 «Сейчас»
 08.50 Тушите свет
 09.00 «Тумэр морин» предлагает
 09.05 Дорожный патруль
 09.20 Грани
 09.50 Спорт
 09.55 Метеопрогноз
 10.00 Формула успеха
 10.25 «Детектив Наш Бриджес»: «Беглец из Чикаго»
 11.25 «За стеклом»
 12.00 «Сейчас»
 12.10 День за днем
 12.30 «Сейчас»
 12.40 День за днем
 13.00 «Сейчас»
 13.15 День за днем
 13.30 «Сейчас»
 13.40 Тушите свет
 13.50 Назло
 Перерыв до 17.00
 17.00 Т/с «Самые громкие преступления 20 века»
 17.30 Дорожный патруль
 17.45 Победоносный голос верующего
 18.15 «Тумэр морин» предлагает
 18.20 «За стеклом»
 19.00 Муз. подарок
 19.30 Право знать
 19.45 Киноподробно
 20.00 «Сейчас»
 20.25 «Восточный экспресс». Метеопрогноз
 20.45 Т/с «Таины следствия»: «Гроб на две персоны», 2 с.
 21.55 Формула успеха
 22.20 Т/с «Улицы разбитых фонарей»: «Ловушка для Мамонта»
 23.30 Дорожный патруль
 23.40 «Восточный экспресс»
 23.55 Метеопрогноз
 00.00 «Сейчас»
 00.35 Спорт
 00.40 «Соловьиная ночь»

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»
 Цены действительны с 1 по 8 ноября
 Бельевой трикотаж (детск., взросл.) г. Москва, (ниже цены)
 Мужское теплое белье: майсовы, трико в/б, детское, взрослое.
 Колготки в/б, г. Москва, г. Смоленск
 Колготки п/ш, 3 видов, г. Москва, г. Смоленск
 Колготки эластик, женские, г. Москва, г. Смоленск
 Колготки в/б детские (все размеры), г. Москва
 Носки в/б, п/ш детские, мажорные мужские, г. Санкт-Петербург
 Рейтузы детские, женские, г. Москва
 Салопы сунворные, г. Омск, детск., жен. и муж., с мехом
 Обувь комнатная детская, мужская, женская, (ниже цены)
 Салопы ярковые, г. Москва
 Салопы и ботинки зимние мужские с искусственным и натуральным мехом, г. Новосибирск
 Салопы зим. женские, 15 моделей, г. Челябинск, г. Новосибирск
 Туфли кожаные муж., дет., 20 мод. Нов., Челябин.
 Кроссовки детские, взрослые 10 мод. Нов., Челябин.
 Обувь резиновая (салопы детские, женск., мужск., рыбацкие)
 58 руб.
 78 руб.
 от 14 руб.
 от 20 руб.
 от 3 руб. 90 коп.
 от 68 руб.
 от 178 руб.
 от 250 руб.
 от 698 руб.
 от 798 руб.
 от 498 руб.
 от 230 руб.
 от 118 руб.
 Лич. №1500-Д от 25.01.99г.

Вторник, 6
ОРТ
 07.00 Телеканал «Доброе утро»
 08.00 Новости
 09.15 Жди меня
 10.15 «Каменская: Смерть и немного любви». 2-я серия
 11.20 Памяти Григория Чухрая. «Жизнь замечательных людей»
 12.50 Библиомания
 13.00 Новости
 13.15 Анатолий Папанов и Екатерина Савинова в комедии «Приходите завтра»
 15.05 40 лет шута КВН. Фрагменты биографии
 16.00 Новости
 16.15 Семь бед - один ответ
 16.35 Царь горы
 17.00 «Вечный зов». Сериал
 18.00 Большая стирка
 19.00 Вечерние новости
 19.15 Однако
 19.25 Комедийный сериал «Ускоренная помощь»
 20.15 «Земля любви». Сериал
 21.00 «Слабое звено». Игровое шоу
 22.00 Время
 22.35 «Каменская: Чужая маска». 2-я серия
 23.40 Лужанка. «Треугольник Пенсковского»
 00.30 Ночное «Время»
 01.00 «Сати». Авторская программа Сати Спиваковой
 01.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва
ОРТ
 БГТРК
 07.40. Утро Бурятии
 РТР
 07.50 08.50 09.50 10.50 ВЕСТИ-МОСКВА
 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ
 08.15 «Верность любви». Телесериал (Италия)
 08.45 «Православный календарь»
 09.15 «Телепузики». Программа для детей
 09.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ
 10.15 «Экспертиза РТР»
 10.30 «Национальный доход»

10.40 УРА. КАНИКУЛЫ. «Волк и теленок». Мультфильм
 11.15 УРА. КАНИКУЛЫ. «Дюймовочка». Мультфильм
 11.40 Фильм-сказка «Осенние колокола». 1978 г.
 13.00 ВЕСТИ
 13.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США)
 14.30 «Приключения казаков». Мультсериал
 15.30 «Что хочет женщина».
 16.00 ВЕСТИ
 16.30 ПРЕМЬЕРА. «Крылья любви». Т/с
 17.25 «Дикий ангел». Телесериал. (Аргентина)
 18.20 ПРЕМЬЕРА. «Простые истины». Телесериал
 БГТРК
 19.00 Детское время. Мультфильм
 19.10 «Тамир»
 19.30 «Толи»
 20.00 Байгал
 20.15 Прогноз погоды. Рек-тайм - время Вашей рекламы!
 20.20 Гороскоп
 20.25 «Улгур» (Эвенкийская программа)
 20.45 Интервью Президента Бурятии Л.В. Потапова Бурятскому Государственному телевидению
 21.20 Из золотого фонда БГТРК.
 21.30 Республиканские новости.
 21.50 Прогноз погоды и гороскоп
 РТР
 22.00 Вести РТР
 БГТРК
 22.35 Вести - Бурятия
 РТР
 22.55 Творческий вечер Игоря Крутого
 02.35 Комедия «Личная жизнь королевы»
 04.10 Прогноз погоды
ТИВИКОМ
 Профилактика до 16.00
 16.00 «Секретные материалы»
 17.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
 17.30 М/с «Мурашки»
 18.00 М/с «Школьный пес»
 18.25 «Музыкальные поздравления»
 18.55 Сериал «Чертенюк»

ОРТ
 17.00 М/ф «Бэтмен»
 17.30 М/ф «Сильвестр и Твити»
 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
 19.00 Шоу-бизнес
 19.30 Клип-презент
 19.55 Товарный ряд
 20.00 «Веселая компания»
 20.30 «Как в кино»
 21.00 Т/с «Русские страшилки», 2 с.
 22.00 Кино на СТС: «Зона высадки»
НТВ
 08.00 «Сегодня»
 08.50 «Криминал»
 09.00 «Сегодня»
 09.15 «Впрок»
 09.25 «Наши любимые животные»
 09.30 «Пять минут с Новоженовым»
 09.35 «Афиша»
 09.40 «Карданный вал»
 09.45 «Большие деньги»
 09.55 Сериал «Скорая помощь» (США)

11.00 «Сегодня»
 11.20 «Алчность»
 12.05 Док-шоу «Я и моя собака»
 13.00 «Сегодня»
 13.20 «Наши любимые животные»
 13.30 Сериал «Приключения Электроника»
 14.45 «Впрок»
 15.00 «Сегодня»
 15.25 «Криминал»
 15.35 «Большие деньги»
 15.45 «Афиша»
 15.50 Сериал «Королева Марго»
 17.00 «Сегодня»
 17.30 Сериал «Салон красоты»
 18.40 «Большие деньги»
 18.50 Сериал «День рождения Буржуя-2»
 19.55 «Карданный вал»
 20.05 «Алчность»
 21.00 «Сегодня»
 21.30 Сериал «День рождения Буржуя-2»
 22.35 Сериал «Скорая помощь» (США)
 23.40 «Криминал»
 00.00 «Сегодня»
 00.50 Гордон

ООО "Байкал-Мет"
МЕТАЛЛОВИЗДЕЛИЯ
 ЛИСТЫ (х/к, г/к, оцинкованные, кровельные, нержавейка, профнастил). ТРУБЫ (ВГП, катаные, оцинкованные, тянутые, сварные), КРУГ, МЕТИЗЫ (шурупы, гвозди, болты, гайки, трос, сетка рабица), АРМАТУРА, ШВЕЛЛЕР, БАЛКА, ШЕСТИГРАННИКИ, ТРУБЫ и ФАСОНИНА Ч/К, ФИТИНГИ, БАТАРЕИ и т.д.
 Мы поставим вам от мелкого заказа до вагона.
 Работаем со многими ведущими предприятиями в Бурятии и надеемся на успешное сотрудничество с вами.
 Тел/факс: 42-32-64, 42-32-60. Св-во №2330 п от 2. 04. 98.

Среда, 7

ОРТ

- 09.00 Новости
 - 09.10 Михаил Пуговкин в комедии «Шельменко - денщик»
 - 11.00 Новости
 - 11.10 Смехопанорама Евгения Петросяна
 - 11.50 Лубянка. «Треугольник Пенковского»
 - 12.30 40 лет шута. КВН. Фрагменты биографии
 - 13.25 Веселые истории в журнале «Ералаш»
 - 13.50 Владимир Меньшов и Александр Розенбаум в боевике «Чтобы выжить»
 - 16.00 Новости
 - 16.10 Евгений Петросян, Елена Степаненко, Максим Галкин, Ефим Шифрин и другие в праздничной юмористической программе
 - 17.20 Х/ф «Белое солнце пустыни»
 - 19.00 Вечерние новости
 - 19.15 «Кто хочет стать миллионером?» Телеигра
 - 20.15 «Олег Газманов - все звезды». Юбилейный концерт
 - 22.00 Время
 - 22.35 Продолжение юбилейного концерта Олега Газманова
 - 00.00 Алексей Серебряков и Виталий Соломин в фильме «Тесты для настоящих мужчин»
 - 01.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва
- ОРТ**
- 09.00 Анатолий Папанов, Александр Белявский, Ростислав Плятт, Жанна Прохоренко, Евгений Лебедев и Василий Лановой в фильме «Иду на грозу». 1965г.
 - 11.35 Прогноз погоды
 - 11.40 «Папа, мама, я - спортивная

- 12.25 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА
- 13.05 «АНШЛАГ»
- 14.05 Концерт Натальи Орейро в Кремле
- 16.00 ВЕСТИ
- 16.20 Евгений Матвеев, Галина Польских, Никита Джигурда и Лариса Удовиченко в фильме «Любить по-русски». 1995г.
- 18.05 Евгений Матвеев, Галина Польских, Никита Джигурда и Лариса Удовиченко в фильме «Любить по-русски-2». 1996г.
- 19.55 Х/ф «Губернатор. Любить по-русски-3»
- 22.00 ВЕСТИ
- 22.25 Бенефис Романа Карцева
- 23.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Сергей Бодров, Виктор Сухоруков, Сергей Маковецкий и Ирина Салтыкова в фильме «Брат - 2». 2000г.
- 02.30 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Эван Мак Грегор в остросюжетном фильме «Глаза подмигивающего» (США) 1999г.
- 04.35 Прогноз погоды

Тивиком

- 07.00 Начало
- 08.00 М/с «Икс-мен»
- 08.30 М/с «Шкодливый пес»
- 09.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
- 09.30 М/с «Мурашки»
- 10.00 «Телеспецназ»
- 10.15 «Военная тайна»
- 10.45 «Страна анекдотов»
- 12.00 «Телемагазин»
- 12.30 «И все поют стихи Булата...» Первый международный фестиваль Булата Окуджавы.
- 14.40 «Жизнь без риска»
- 14.45 «Пятый угол»
- 16.00 Сериал «Баффи»
- 17.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
- 17.30 М/с «Мурашки»
- 18.00 М/с «Шкодливый пес»
- 18.25 «Музыкальные поздравле-

- 18.55 «Чертенюк»
- 20.00 «24» Инф. программа
- 21.00 М/с «Симпсоны»
- 21.30 Фильм «Один прекрасный день»
- 23.45 Сериал «Пятый угол»
- 01.00 «24». Инф.-канал
- 01.30 «Телеспецназ»
- 01.45 Фильм «На одной планете»

Ариг Ус

- 08.00 «Восточный экспресс»
- 08.15 Метеопрогноз
- 08.20 «Сейчас»
- 08.50 Тушите свет
- 09.00 «Тумэр морин» предлагает
- 09.05 Дорожный патруль
- 09.20 «Грани»
- 09.50 Спорт. Метеопрогноз
- 10.00 Формула успеха
- 10.25 Т/с «Детектив Нэш Бриджес»: «Бегущая мишень»
- 11.25 «Один день» с К.Набутовым
- 12.05 Дорожный патруль
- 12.25 Наше кино: «Чалаев»
- 14.10 Тушите свет
- 14.20 За стеклом
- 14.55 100 чудес света: «Спасите панду»
- 16.00 Т/с «Первая волна»: «План»
- 16.55 «Самые громкие преступления 20 века»
- 17.25 Победоносный голос верующего
- 17.55 «Тумэр морин» предлагает
- 18.00 Муз. подарок
- 18.40 «То, что надо!»
- 19.00 Т/с «Тайны следствия»: «Гроб на две персоны», 3 с.
- 20.00 «Сейчас»
- 20.25 Формула успеха
- 20.45 Наше кино: «Достояние республики», 1-2 с.
- 23.15 «Тумэр морин» предлагает
- 23.20 За стеклом
- 00.00 «Сейчас»
- 00.30 Спорт.
- 00.40 Т. Хэнкс, Б.Уиллис в фильме «Костер тщеславия»

ОРТ

- 09.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
- 10.00 Товарный ряд
- 10.10 Музыка на СТС
- 10.30 М/ф «Царевна-лягушка»
- 11.30 Кино на СТС: «Раба любви»
- 12.30 Кино на СТС: «Зеркало для героя»
- 17.00 Кино на СТС: «Настя»
- 17.30 М/ф «Сильвестр и Твитти»
- 19.00 Клип-презент
- 20.00 Скрытая камера
- 20.30 «Осторожно, модерн-2»
- 21.00 Т/с «Русские страшилки», 3 с.
- 22.00 Кино на СТС: «Тонкая штука»
- 00.00 Добрый вечер с Игорем Угольниковым

НТВ

- 08.00 «Сегодня»
- 08.45 Наше кино. Л.Орлова и И.Ильинский в комедии «Волга-Волга»
- 10.25 Наше кино. Б.Галкин, Г.Юматов, О.Стриженов и Е.Васильева в приключенческом боевике «Акция»

Кафе "САРАН"

Кафе "САРАН" предлагает Вам **Комплексные обеды**

Вкусно и недорого в уютной обстановке среди друзей

Лиц. АЮ-0300503 от 23.03.2000 г.

ул.Ключевская, 39, ост.ВСГТУ, тел.:41-11-00

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-55-97 •

Четверг, 8

ОРТ

- 07.00 Телеканал «Доброе утро»
- 10.00 Новости
- 10.15 «Земля любви». Сериал
- 11.15 «Каменская: Чужая маска». 1-я серия
- 12.20 Смехопанорама Евгения Петросяна
- 12.50 Библиомания
- 13.00 Новости
- 13.15 Легендарный фильм «Звуки музыки». 1-я серия
- 15.15 Независимое расследование
- 16.00 Новости
- 16.15 Что да как
- 16.35 КОАП
- 17.00 «Вечный зов». Сериал
- 18.00 Большая стирка
- 19.00 Вечерние новости
- 19.15 Однако
- 19.25 Юмористическая программа «Сами с усами»
- 20.00 «Земля любви». Сериал
- 21.00 «Слабое звено». Игровое шоу
- 22.00 Время
- 22.35 «Каменская: Не мешайте палачу». 1-я серия
- 23.40 Человек и закон
- 00.30 Ночное «Время»
- 01.00 Формула власти. Президент Словакии
- 01.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва

РТР

- 7.40. Утро Бурятии
- 07.50 08.50 09.50 10.50 ВЕСТИ - МОСКВА
- 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ
- 08.15 «Верность любви». Телесериал (Италия)
- 08.45 «Православный календарь»
- 09.15 «Телелутики»
- 09.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ
- 10.15 «Экспертиза РТР»
- 10.30 «Национальный доход»
- 10.35 «Открытая таможня»

- 11.15 «Ивашка из Дворца пионеров». М/ф
- 11.25 Фильм-сказка «Илья Муромец»
- 13.00 ВЕСТИ
- 13.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США)
- 14.25 «Приключения казаков». Мультсериал
- 15.10 «Замок лгунов». Мультфильм
- 15.30 «Что хочет женщина»
- 16.00 ВЕСТИ
- 16.30 ПРЕМЬЕРА. «Крылья любви». Т/с
- 17.25 «Дикий ангел». Телесериал. (Аргентина)
- 18.20 ПРЕМЬЕРА. «Простые истины». Телесериал
- 19.00 ВЕСТИ

- БГТРК**
- 19.30 Детское время. Мультфильм
- 19.35 Детское время. «Три-четыре...»
- 20.00 Байгал
- 20.15 Прогноз погоды. Рек-тайм - время Вашей рекламы!
- 20.25 «Мунхэ зула»
- 20.45 БГСХА - 70 лет (О факультете ветеринарной медицины)
- 21.05 «Тайзан»
- 21.25 Из золотого фонда БГТРК
- 21.30 Республиканские новости
- 21.50 Прогноз погоды и гороскоп.
- 22.00 Вести РТР
- 22.35 Вести - Бурятия
- РТР**
- 22.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Марина Левтова и Юрий Назаров в детективе «Три дня вне закона». 1992г
- 01.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ
- 01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА
- 01.40 ВЕСТИ - СПОРТ
- 01.45 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. «Группа «Дорз» (США). 1989г.
- 04.25 Прогноз погоды

Тивиком

- 07.00 Начало
- 08.00 М/с «Икс-мен»
- 08.30 М/с «Шкодливый пес»
- 09.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
- 09.30 М/с «Мурашки»

- 10.00 «24». Инф. Программа
- 10.15 «Телеспецназ»
- 10.30 «Несчастный случай»
- 11.00 Фильм «Один прекрасный день»
- 13.30 Телемагазин
- 14.00 «24»
- 14.15 «Случайный свидетель»
- 14.45 «Пятый угол»
- 16.00 Сериал «Баффи»
- 17.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
- 17.30 М/с «Мурашки»
- 18.00 М/с «Шкодливый пес»
- 18.25 «Муз. поздравления»
- 18.55 «Чертенюк»
- 20.00 «24». Инф. программа
- 20.30 «Сейчас»
- 20.55 «Радар-спорт»
- 21.30 Фильм «Три женщины и мужчина»
- 23.35 «Пятый угол»
- 01.00 «24». Инф. канал
- 01.30 Телеспецназ
- 01.45 «Иллюзион». Фильм «Я, я... и другие»

Ариг Ус

- 08.00 «Сейчас»
- 08.35 Спорт
- 08.40 Тушите свет
- 08.55 За стеклом
- 09.45 «Тумэр морин» предлагает
- 09.50 Дорожный патруль
- 10.05 Формула успеха
- 10.25 Х/ф «Не в деньгах счастье»
- 12.35 Спорт
- 12.40 День за днем
- 13.00 «Сейчас»
- 13.15 День за днем
- 13.30 «Сейчас»
- 13.40 Тушите свет
- 13.50 Назло
- Перерыв до 17.00**
- 17.00 «Завтрак с Соловьевым
- 17.30 Дорожный патруль
- 17.45 Победоносный голос верующего
- 18.15 Т/с «Первая волна»: «Рожденный в среду»
- 19.05 «Тумэр морин» предлагает
- 19.10 Муз. подарок
- 19.45 Право знать
- 20.00 «На острие» (прямой эфир).

- 20.30 «Восточный экспресс»
- 20.40 Метеопрогноз
- 20.45 Киноподробно
- 20.55 Т/с «Тайны следствия»: «Гроб на две персоны», 4 с.
- 22.10 Формула успеха
- 22.35 Т/с «Улицы разбитых фонарей»: «Раритет»
- 23.45 «Восточный экспресс»
- 23.55 Метеопрогноз
- 00.00 «Сейчас»
- 00.25 Спорт
- 00.35 За стеклом

ОРТ

- 17.00 М/с «Бэтмен»
 - 17.30 М/с «Сильвестр и Твитти»
 - 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
 - 19.00 «Молодожены»
 - 19.30 Клип-презент
 - 20.00 «Веселая компания»
 - 20.30 «Филимонов и компания»
 - 20.50 Товарный ряд
 - 21.00 Т/с «Русские страшилки», 3 с.
 - 22.00 Кино на СТС: «Радость секса»
- НТВ**
- 08.00 «Сегодня»
 - 08.35 «Большие деньги»
 - 08.45 «Наши любимые животные»
 - 08.50 «Криминал»
 - 09.00 «Сегодня»
 - 09.15 «Впрок»
 - 09.25 «Наши любимые животные»
 - 09.30 «Пять минут с Новоженовым»
 - 09.35 «Афиша»

- 12.05 «Профессия-репортер А.Зиненко. «Последняя муна»
- 12.25 Премьера НТВ. «Подъём Юмористическая программа»
- 13.00 «Сегодня»
- 13.15 Мультфильмы
- 13.35 Шоу Елены Степаненко
- 14.25 Премьера НТВ. Юмористическая программа «Одесские рассказы: «Грация»
- 15.00 «Сегодня»
- 15.20 Мир кино. Р.Уэлч в приключенческом фильме «Миллион лет до нашей эры» (Великобритания)
- 17.00 «Сегодня»
- 17.25 Сериал «Приключения Зетроники»
- 18.30 «Совершенно секретно» формирование к размышлению
- 19.25 Наше кино. Л.Куралев Удовиченко, Г.Вицин и Т.Краев в комедии «Опасно для жизни»
- 21.00 «Сегодня»
- 21.35 Мир кино. Э.Берг Д.Миллер, Л.Блэр в остросюжетном фильме «Израильский дьявол» (США)
- 00.00 «Сегодня»
- 00.30 Концерт

АвтоЦентр "ЖАССО"

МИКРОАВТОБУСЫ ИЗ ЮЖНОЙ КОРЕИ

- имеются в наличии - продажа в кредит

- доставка по заявке

ВЫГОДНЫЕ УСЛОВИЯ. ТАРАНТИЯ

Тел.: 34-72-58, 34-26-13

Пятница, 9

ОРТ

- 07.00 Телеканал «Доброе утро»
- 08.00 Новости
- 08.15 «Земля любви». Сериал
- 08.15 «Каменская: Чужая маска». 2-я серия
- 09.20 Юмористическая программа «Сами с усами»
- 09.50 Библиомания
- 10.00 Новости
- 10.15 Легендарный фильм «Звуки музыки». 2-я серия
- 10.35 Серебряный шар. Любовь Орлова
- 10.55 Человек и закон
- 11.00 Новости
- 11.20 Страна чудес. Охота за алмазом в приключенческом фильме «Обращение в Монте-Карло»
- 11.30 Большая стирка
- 11.40 Вечерние новости
- 11.50 Однако
- 12.25 Детектив. «Шайка для министра». Дело 2000 года. Часть 1-я
- 12.00 «Земля любви». Сериал
- 12.55 Поле чудес
- 13.00 Время
- 13.35 «Каменская: Не мешайте палачу». Заключительная серия
- 13.45 Боевик «Охранник для дочери»
- 01.50 Ночное «Время»
- 02.25 Комедия «Месть пернатого змея»

ОРТ

- 07.50 08.50 09.50 10.50 ВЕСТИ-МОСКВА
- 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ
- 08.15 «Верность любви». Телесериал (Италия)
- 08.45 «Православный календарь»
- 08.15 «Телепузики»
- 08.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ

- 10.15 «Экспертиза РТР»
- 10.30 «Национальный доход»
- 10.35 «Тысяча и один день»
- 11.15 «Тайна третьей планеты». Мультфильм
- 12.05 «Новая «Старая квартира»
- 13.00 ВЕСТИ
- 13.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США)
- 14.25 «Приключения казаков». Мультсериал
- 15.15 «Студия «Пилот» представляет...». М/ф
- 15.30 «Что хочет женщина»
- 16.00 ВЕСТИ
- 16.30 ПРЕМЬЕРА. «Крылья любви». Т/с
- 17.25 «Дикий ангел». Телесериал. (Аргентина)
- 18.20 ПРЕМЬЕРА. «Простые истины». Телесериал
- 19.00 ВЕСТИ
- БГТРК**
- 19.30 Детское время. М/ф
- 19.45 Присягая на верность
- 20.00 «Сагай суурьян». Инф.-аналит. программа
- 20.20 Прогноз погоды. Рек-тайм - время Вашей рекламы!
- 20.25 Гороскоп
- 20.30 «Уянгын шурэ». Музыкальная программа
- 20.50 «Ваше право.» Ответы на вопросы телезрителей
- 21.05 «Если б снова начать...»
- 21.20 Радио для всех.
- 21.25 Подробно и обстоятельно.
- 21.30 Республиканские новости
- 21.50 Прогноз погоды и Гороскоп
- 22.00 Вести РТР
- 22.35 Вести - Бурятия
- РТР**
- 22.55 X/ф «Скалолаз» (США). 1993г
- 01.15 X/ф «Внезапный удар» (США). 2000г
- 03.15 БОЛЬШОЙ РЕПОРТАЖ РТР. «Чужое сердце»
- 04.10 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА
- 05.05 Прогноз погоды

ТИВИКОМ

- 07.00 Начало
- 08.00 М/с «Икс-мен»
- 08.30 М/с «Шкодливые пес»
- 09.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
- 09.30 М/с «Мурашки»
- 10.00 «24». Инф. программа
- 10.15 «Телеспецназ»
- 10.30 «Свет и тень»
- 10.45 «1/52». Спортобзорение
- 11.00 Фильм «Три женщины и мужчина»
- 13.10 «Метро»
- 13.30 Телемагазин
- 14.00 «24». Инф. программа
- 14.15 «Случайный свидетель»
- 14.45 «Пятый угол»
- 16.00 Сериал «Симулятор»
- 17.00 М/с «Таинственные рыцари Тир На Ног»
- 17.30 М/с «Мурашки»
- 18.00 «Data base» (все о компьютерах)
- 18.15 «Музыкальные поздравления»
- 18.55 «Чертенки»
- 20.00 «24». Инф. программа
- 20.30 «Сейчас»
- 20.55 «Жизнь без риска»
- 21.00 М/с «Симпсоны»
- 21.30 Триллер «Враг»
- 23.40 Сериал «X-files»
- 00.50 «Тайные информаторы Кремля»
- 01.30 «Метро»
- 01.45 Фильм «Снял кого-нибудь?»
- АРИГ УС**
- 08.00 «Восточный экспресс»
- 08.15 Метеопрогноз
- 08.20 «Сейчас»
- 08.50 Тушите свет
- 09.00 «Тумэр морин» предлагает
- 09.05 Дорожный патруль
- 09.20 «Грани»
- 09.50 Спорт. Метеопрогноз
- 10.00 Формула успеха
- 10.25 Т/с «Детектив Нэш Бриджес»: «Джокер»
- 11.20 Сеть

- 12.00 «Сейчас»
- 12.15 День за днем
- 12.30 «Сейчас»
- 12.35 Спорт
- 12.40 День за днем
- 13.00 «Сейчас»
- 13.15 День за днем
- 13.30 «Тумэр морин» предлагает
- 13.40 Тушите свет
- 13.50 Назло
- Перерыв до 17.00**
- 17.00 Т/с «Самые громкие преступления 20 века»
- 17.30 Дорожный патруль
- 17.45 Победоносный голос верующего
- 18.10 100 чудес света: «Удивительная Аляска»
- 19.15 Муз. подарок
- 19.40 «Бурятия в Киеве»
- 20.00 «Сейчас»
- 20.25 «Восточный экспресс». Метеопрогноз
- 20.45 Право знать
- 20.55 Формула успеха
- 21.05 Премьера. А. Ковальчук в т/с «Тайны следствия»: «Странности Алисы», 1 с.
- 22.15 «Тумэр морин» предлагает
- 22.20 Т/с «Тайна следствия», «Странности Алисы», 2 с.
- 23.25 «За стеклом»
- 00.00 «Сейчас»
- 00.35 Спорт
- 00.40 «Восточный экспресс». Метеопрогноз
- 00.55 «Без протокола»

НТВ

- 08.00 «Сегодня»
- 08.50 «Криминал»
- 09.00 «Сегодня»
- 09.15 «Впрок»
- 09.25 «Наши любимые животные»
- 09.30 «Пять минут с Новожезовым»
- 09.35 «Афиша»
- 09.40 «Карданный вал»
- 09.45 «Большие деньги»
- 09.55 «Очная ставка»
- 10.25 «Путешествия натуралиста»
- 11.00 «Сегодня»
- 11.20 «Своя игра»
- 12.05 «Совершенно секретно. Информация к размышлению»
- 13.00 «Сегодня»
- 13.20 Мультфильм «Стрекоза и Муравей»
- 13.30 Сериал «Берегите женщин»
- 15.00 «Сегодня»
- 15.25 «Криминал»
- 15.35 «Большие деньги»
- 15.45 «Афиша»
- 15.55 Сериал «Графиня де Монсоро», 1 серия
- 17.00 «Сегодня»
- 17.25 Сериал «Салон красоты»
- 18.30 «Пепси-Чарт»
- 19.20 Наше кино. И. Бочкин, А. Каменкова, В. Ларионов в детективе «Круг обреченных»
- 21.00 «Сегодня»
- 21.25 «Внимание: розыск!»
- 22.10 «Криминальная Россия». «Убийственная страсть»
- 22.45 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной
- 23.30 «Криминал»
- 24.00 «Сегодня»
- 24.35 «Свобода слова»
- 02.05 Мир кино. С. Кристель в комедии «Частные уроки» (США)

ОТВ

- 17.00 М/с «Бэтмен»
- 17.30 М/с «Сильвестр и Твити»
- 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
- 19.00 «Скрытая камера»
- 19.30 Клип-презент
- 20.00 «Веселая компания»
- 21.00 Фильм о фильме
- 22.00 Кино на СТС: «Паршивая овца»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-55-97 •

Суббота, 10

ОРТ

- 09.00 Новости
- 09.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл
- 09.25 Зов джунглей
- 09.55 Веселые истории в журнале «Ералаш»
- 10.05 «Эх, Семеновна!» Всероссийский конкурс частушек
- 10.50 Библиомания
- 11.00 Новости
- 11.10 Смехопанорама Евгения Петросяна
- 11.45 Смак
- 12.05 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии
- 13.05 В мире животных
- 13.50 Здоровье
- 14.35 «Чтобы помнили...»
- 15.15 История одного шедевра. Русский музей
- 15.30 Дисней-клуб: «Все о Микки Маусе»
- 16.00 Новости
- 16.10 Всеволод Санаев, Марк Бернес в фильме «Это случилось в милиции»
- 17.50 «На страже порядка». Праздничный концерт
- 18.20 Вечерние новости
- 18.20 Человек и закон. Специальный выпуск
- 18.55 «Предел прочности» («Убойная сила - 3») Киноверсия
- 19.00 Время
- 19.35 «Предел прочности» («Убойная сила - 3») Киноверсия
- 20.30 «На съемках «Убойной силы». Спецрепортаж
- 20.50 Футбол. Отборочный матч Чемпионата мира. Сборная Украины - Сборная Германии. Прямой эфир

ОРТ

- 08.55 «Диалоги о рыбалке»
- 09.25 Т/с «Затерянный мир» (Канада-Австралия)
- 10.15 Прогноз погоды
- 10.20 «Телепузики». Программа для детей
- 10.45 «Папа, мама, я - спортивная семья»
- 11.30 «Золотой ключ»
- 11.50 «Почта РТР»
- 12.20 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА
- 13.00 «Сто к одному». Телеигра
- 13.55 Ток-шоу Татьяны Веденеевой «Рядом с тобой»
- 14.55 ПРЕМЬЕРА. Детективный сериал «Тайный агент» (США)
- 16.00 ВЕСТИ
- БГТРК**
- 16.20 Детское время. Мультфильм
- 16.50 «Содружество сердец» (Корейский культурный центр)
- 17.10 Улгы нютаг... Уурэй толон (Хэ-жэнгэ)
- 17.30 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
- 17.35 Дню Милиции посвящается
- 17.50 «Худоо нютаг»
- 18.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
- 18.20 Гороскоп
- 18.25 Примите поздравления
- РТР**
- 20.00 МОЯ СЕМЬЯ
- 20.55 «АНШЛАГ»
- 22.00 ВЕСТИ
- 22.25 ЗЕРКАЛО
- 23.05 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Адриано Челентано в комедии «Бархатные ручки» (Италия). 1980г
- 01.10 Концерт, посвященный Дню милиции. Трансляция из ГКД
- 03.35 «Кинескоп» с Петром Шепотинником. «Война»
- 04.30 Прогноз погоды

ТИВИКОМ

- 08.00 Муз.канал
- 09.00 «Параллели»
- 09.15 «В гостях у Тофика»
- 09.30 М/с «Инспектор Геджет»
- 10.00 М/с «Fox Kids» «Джин Джин из страны Пандаленд»
- 10.30 М/с «Симпсоны»
- 11.25 Жизнь без риска
- 11.30 «Баффи»
- 12.30 «Пятый угол»
- 14.50 «Черный ящик»
- 15.30 Фильм «Похищение Савойи»
- 17.25 «Музыкальные поздравления»
- 18.30 М/с «Fox Kids» «Человек-паук»
- 18.50 Сериал «Дальнобойщики»
- 20.00 «24». Инф. программа
- 20.30 Фильм «Капитан»
- 22.55 Фантастика «Быть может»
- 01.25 «24»
- 01.40 «Ближний круг»
- 02.15 Боевик «Враг»
- АРИГ УС**
- 09.00 «Восточный экспресс». Метеопрогноз
- 09.15 «Детектив Нэш Бриджес»: «Роды»
- 10.15 «Тумэр морин» предлагает
- 10.20 100 чудес света: «Вечные враги. Львы и гиены»
- 11.25 За стеклом
- 12.00 Формула успеха
- 12.25 Наше кино: X/ф «Счастливей рейс»
- 13.45 «Менты в Кремле»
- 16.05 «Опасный мир»
- 16.40 За стеклом
- 17.15 Дорожный патруль
- 17.25 Жизнь в Слове
- 17.55 «Просто звери» с Ю. Прокуриной
- 18.30 Муз. подарок
- 19.00 То что надо
- 19.20 Т/с «Тайна следствия»:

МЕБЕЛЬ

Тел.: 222-647 Факс: 223-792

ЗАО «Спецмебель»

МЯГКАЯ
Диваны, кресла, мягкие диваны, пуфики, мягкие уголки, кресла-кровати.

УЧЕБНАЯ
Стулья, парты, доски, банкетки.

ОФИСНАЯ
Стол, стулья, кресла, кабинет руководителя, шкафы, мебель на металлокаркасе.

ДЛЯ ДОМА
Спальни, кровати, диваны, столы, шкафы.

А ТАКЖЕ МЕБЕЛЬ по индивидуальным заказу

670045, г. Улан-Удэ, Амбулаторная, 2, район Республиканской ГИБДД, проезд маршрута №46.

До 20% на мягкую мебель

- «Женские слезы», 1 с.
- 20.25 Ток-шоу «Глас народа»
- 21.45 «На ночь глядя»
- 22.20 Наше кино: В. Лановой в х/ф «Петровка, 38»
- 00.00 Формула успеха
- 00.20 Антология преступлений
- 01.10 Интернет-программа «Сеть»

ОТВ

- 9.00 «Удивительные странствия Геракла»
- 10.00 Товарный ряд
- 10.20 Музыка на СТС
- 10.30 «Улица Сезам» - «Джуниор». Детский блок
- 12.30 Т/с «Зак и секретные материалы»
- 13.00 Кино на СТС: «Опасные гастроли»
- 14.50 М/ф «И с Вами снова Я»
- 15.30 «Давайте жить отлично»
- 16.00 «Мировой реслинг»
- 17.00 Комедийный квартет
- 17.30 «Филимонов и компания»
- 18.00 СВ-шоу
- 18.30 Полное мамаду
- 19.00 Клип-презент
- 19.30 Шоу-бизнес
- 20.00 «Сделай мне смешно»
- 20.30 «Молодожены»
- 21.00 Т/с «Человек-невидимка»
- 22.00 Кино на СТС: «Добровольцы поневоле»
- 00.30 «Добрый вечер с Игорем Угольниковым»
- 01.30 Мистер Ужас представляет... «Пылка»

НТВ

- 08.00 Наше кино. М. Ладынина, В. Дружников, Б. Андреев и В. Васильева в музыкальном фильме «Сказание о земле Сибирской»
- 09.45 Программа для детей «Улица Сезам»
- 09.55 «Большие родители»
- 10.25 «Без рецепта»
- 11.00 «Сегодня»
- 11.35 Криминал. «Чистосердечное признание»
- 12.10 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной.
- 12.45 Мультфильм «Соломенный бычок»
- 13.00 «Сегодня»
- 13.20 «Квартирный вопрос».
- 13.55 Мир кино. П. Брауде, Ф. Леруа-Болье, К. Жакоб и Д. Руссо в комедии «Девять месяцев» (Франция)
- 16.05 «Своя игра»
- 17.00 «Сегодня»
- 17.25 «Путешествия натуралиста»
- 18.00 «Очная ставка»
- 18.35 Шоу Елены Степаненко
- 19.35 Премьера НТВ. «Откройте, милиция!»
- 21.00 «Сегодня»
- 21.25 «Профессия-репортер»
- 22.00 Премьера НТВ. Д. Дэвис в боевике «Долгий поцелуй на ночь» (США)
- 24.30 «Цвет ночи»
- 01.10 Гала-представление второго театрального фестиваля «Чайка»

Воскресенье, 11

ОРТ

- 09.00 Новости
- 09.20 Армейский магазин
- 09.50 Дисней-клуб: «Русалочка»
- 10.15 Утренняя звезда
- 11.00 Библиомания
- 11.10 «Непутевые заметки» с Дм.Крыловым
- 11.30 Пока все дома
- 12.05 Детектив. «Шайка для министра». Дело 2000 года. Часть 1-я
- 12.35 Юмористическая программа «Сами с усами»
- 13.05 Клуб путешественников
- 13.50 Боевик «Операция «Свобода». Заключительная серия
- 14.50 Умники и умницы
- 15.15 Сокровища Кремля
- 15.30 Дисней-клуб: «Черный плащ»
- 16.00 Новости
- 16.10 Александр Збруев, Ирина Понаровская в фильме «Меня это не касается»
- 18.00 Живая природа. «Голубая бездна». Заключительная серия
- 19.00 Вечерние новости
- 19.20 Ураганный боевик «Ливень»
- 21.10 КВН - 2001. Юбилейная суперигра
- 23.30 Времена
- 00.50 Серил «Секретные материалы» («X-files»)
- 01.45 Катрин Денев и Ален Делон в триллере «Шок»

ОРТ

- 08.20 Николай Волков в приключенческом фильме «Зеленый фургон» 1959г.
- 09.40 «Папа, мама, я - спортивная семья»
- 10.25 «Телепузики». Программа для детей
- 10.50 РУССКОЕ ЛОТО
- 11.40 Всероссийская лотерея «ТВ БИНГО ШОУ»
- 12.20 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА
- 13.00 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР
- 13.55 «Городок. Ретро». Дайджест. Развлекательная программа
- 14.35 ФЕДЕРАЦИЯ
- 15.10 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС
- 16.00 ВЕСТИ
- 16.20 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ
- 17.25 «Вокруг света»
- 18.30 «Том и Джерри». Мультсериал (США)
- 18.50 «Комиссар Рекс». Телесериал (Австрия-Германия)
- 19.55 «ТВ БИНГО НОВОСТИ»
- 20.00 «Два рояля». Музыкально-развлекательная программа
- 20.55 «АНШЛАГ»
- 22.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
- 22.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Борис Щербаков, Любовь Полищук, Александр Панкратов-Черный и Михаил Кокшенов в комедии «День Святого Валентина». 2000 г
- 00.25 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Арнольд Шварценеггер и Шэрон Стоун в фантастическом фильме Пола Верховена «Вспомнить все» (США). 1990 г
- 02.40 «Спорт за неделю»
- 03.40 Прогноз погоды

ТВИКОМ

- 08.00 «Музыкальный канал»
- 09.00 «1/52». Спортобзорение
- 09.15 «В гостях у Тофика»
- 09.30 М/с Fox Kids на REN TV «Инспектор Геджет»
- 10.00 М/с Fox Kids на REN TV «Джин Джин из страны Пандаленд»
- 10.30 М/с «Симпсоны»
- 11.30 «Баффи»
- 12.30 «Пятый угол»
- 14.50 «Военная тайна»
- 15.30 Фильм «SOS» над тайгой»
- 17.20 «Музыкальные поздравления»
- 18.00 М/с «Fox Kids» на REN TV «Человек-паук»
- 18.50 Серил «Дальнобойщики»
- 19.55 «Жизнь без риска»
- 20.00 «Мы и наш город»
- 20.20 «VideoГид»
- 20.30 Фильм «Кикбоксер-4: Агрессор»
- 22.40 «Телепузики»
- 22.55 Фильм «Крайняя предосторожность»
- 01.20 «24»
- 01.35 Фильм «Быть может»

АРИГ УС

- 09.00 «Сейчас»
- 09.35 Спорт. Погода
- 09.40 «С утра пораньше»
- 10.15 Наше кино: А.Демьяненко в фильме «Карьера Димы Горина»
- 12.10 Формула успеха
- 12.35 «Без галстука» с И.Зайцевой
- 13.15 «Тумэр морин» предлагает
- 13.20 Дачники

- 14.10 За стеклом
- 15.05 За гранью возможного
- 15.45 Страна чудес
- 17.15 Дорожный патруль
- 17.30 Благая весть
- 18.00 Музыкальный подарок
- 18.35 Т/с «Тайны следствия»: «Женские слезы», 2 с.
- 19.40 «Прекрасное далеко»
- 20.00 Телеигра «Обратный отсчет»
- 21.00 Ток-шоу «В нашу гавань заходили корабли»
- 22.00 Киноподробно
- 22.10 «Не бойся»
- 22.30 Итого
- 22.55 Формула успеха
- 23.15 Наше кино: В.Лановой в фильме «Огарева,6»
- 00.55 Т/с «Первая волна-3»: «Скрытый в земле»

ОТВ

- 9.00 «Один в кубе»
- 9.30 «Отражение»
- 10.00 Товарный ряд
- 10.20 Музыка на СТС
- 10.30 Улица Сезам - «Джуниор». Детский блок
- 12.00 «Няня - мумия»
- 12.30 «Зак и секретные материалы»
- 13.00 Комедия на СТС: «Добровольцы поневоле»
- 15.30 «Клеопатра 2525»
- 16.00 Т/с «Секреты семьи Арно»
- 17.00 Т/с «18 колес правосудия»
- 18.00 «Андромеда»
- 18.50 Товарный ряд
- 19.00 Клип-презент
- 19.30 «Осторожно, модерн-2»
- 20.00 «Первое свидание»
- 21.00 Т/с «Зена - Королева воинов»

- 22.00 Кино на СТС: «Кулл-завоеватель»

НТВ

- 07.25 Мир кино. Комедия «Десять месяцев» (Франция)
- 09.15 Программа для детей «Улица Сезам»
- 09.40 «Ох, уж эти дети!»
- 10.15 «Пепси-чарт»
- 11.00 «Сегодня»
- 11.35 «Служба спасения»
- 12.10 «Своя игра»
- 13.00 «Сегодня»
- 13.20 КОНЦЕРТ
- 15.00 Мир кино. Луи де Фюне в комедии «Жандарм из Оротропе» (Франция)
- 17.00 «Сегодня»
- 17.25 «Дог-шоу «Я и моя собака»
- 18.15 «Продолжение следует...» Юлией Миньшовой
- 19.15 «Криминальная Россия» «Убийственная страсть»
- 19.50 Мир кино. Жан Рено, Н.П.тман и Г.Олдман в боевике «Леон» (Франция-США)
- 22.00 «Намедни»
- 23.10 «Куклы»
- 23.35 Премьера НТВ. А. Ассанов в боевике «Я - судья» (США)
- 01.45 «Кома»

СЕТЬ МАГАЗИНОВ ГАРАНТИЙНАЯ МАСТЕРСКАЯ

СТРОЙАРСЕНАЛ

САНТЕХНИКА

СМЕСИТЕЛИ
САНФАЯНС
МОЙКИ
БОЙЛЕРЫ
ТЕПЛОВЕНТИЛЯТОРЫ

Товары и услуги
ЭЛЕКТРОСНАБЖЕНИЕ
БЕНЗО-РУЧНОЙ
АВТОМОБИЛЬНЫЙ
ИНСТРУМЕНТ

«СТРЕЛКА» ТЦ «ТУМЭР МОРИН», ПАВИЛЬОН №15, 35,
ТЕЛ./ФАКС: 34-97-66, 21-25-32;
МЕЛЬКОМБИНАТ, РЫНОК КРЕСТЬЯНСКОГО, ЗАЛ ПРОМТОВАРОВ

ГУП «Издательский дом «Буряад унэн» приглашает к сотрудничеству рекламных агентов.

Обращаться по адресу:
ул. Каландаришвили, 23,
каб. 13. Тел.: 21-62-62.

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ:
21-62-62.

Зерно и мясной биоз

ЗАКУПАЕМ

продовольственную пшеницу.
Расчет в течение 7 дней.

Обращаться: г. Улан-Удэ
тел.: 42-52-46, 42-40-80

Продолжается подписка на первое полугодие 2002 года.

Ежедневная газета

Только после публикации в «Бурятии» вступают в силу республиканские законы, указы и распоряжения Президента Бурятии, нормативные и другие документы Правительства, Народного Хурала, министерств и ведомств.

«Бурятия-7» ("толстушка")

Информационно-развлекательный выпуск с программой ТВ и радио, кроссвордами и др.

1 - индекс 50908
2 - индекс 50905

Из 30 дней в день - самые свежие новости!

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Продаем цемент самовывоз, цена договорная. Рассмотрим все предложения.

Обращаться по тел.: 21-62-62.

ПРОДАЕТСЯ

частный бревенчатый дом в п. Сокол 7х8, рядом с остановкой. Обращаться по тел.: 21-99-22 (раб.), 22-71-89 (дом.).

СНИМУ

2-3 - комн. благоустр. квартиру, или частный дом, или комн. в общ. в центре города. Обращаться по тел.: 41-06-62 (вечером).

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Студенческий билет №20042 на имя Батуева Виталия Очировича считать не действительным.

Промышленно-финансовая компания «Улан-Удэнский авиационный завод» предлагает:

Сельскохозяйственную технику и запасные части:

- Сенкосилка универсальная КСФ-2 1 17985.00 руб
- Измельчитель кормов НКМ-0,8 12163.55 руб
- Головка ножа к сенкосилке 368.30 руб
- Спика ножа к сенкосилке 126.57 руб.
- Пружина (налец воршилки) 10.00 руб
- Пальцевый брус 799.73 руб.
- Штуп 308.95 руб
- Палец 126.59 руб

Овощемясо:

- Мягкое толщинной 4 мм, размер 1500x1700 мм 2313.30 руб
- Прозрачное толщинной 6мм, размер 1500x1700мм 3470.00 руб.

Снегостопу:

- Сапоги кирз., резин., рыбацкие от 173.80 руб
- Костюм полевой (камуфлиров) 327.60 руб
- Костюм летний летний синий 588.00 руб
- Костюм рабочий х/б «Диалогаль» 170.80 руб.
- Куртка ватная «Диалогаль» 256.30 руб.
- Куртка утепленная камуфл воронник иск мех 478.20 руб.
- Брюки форменные 458.00 руб.
- Полукомбинезон 380.00 руб
- Ветровка (штормовка) 208.80 руб
- Ботинки с высокими берцами «ОМОН» 608.00 руб
- Пилотка нейлоновая, бейсболка от 28.00 руб.
- Футболка белая, черная, камуфл. от 88.80 руб
- Перчатки, рукавицы от 7.75 руб
- Халаты темные, белые от 78.18 руб.
- Халат нейлоновый 115.00 руб
- Фартук нейлоновый 78.00 руб
- Подшлемник стеганый 42.80 руб
- Каска «Строитель» 47.65 руб.
- Маска токаря 75.25 руб.
- Очки газосварщика, защитные от 58.00 руб
- Респиатор «Ленслюк», РПГ 67 от 4.21 руб
- Коты монтерские от 739.47 руб
- Пояс страховочный, предохранит. 479.08 руб.

А также:

- Панель боковая правая, левая ВАЗ 2121 418.00 руб
- Крыло ВАЗ 394.15 руб
- Дверь в сборе правая, левая ВАЗ 2109, 2105 888.00 руб
- Сиральная машина «Белка-10 М» и запасные части к ней
- Изделия из полиэтилена (крышки, рукомоинки и т.д.)
- Инструмент слесарный, режущий (метчики, плашки, резцы)
- Станки настольные сверлильные, абразивные
- Сломба свинцовая Ф7, 10 (та 1 кг) 107.10 руб.
- Ножи туристические, складные (с худ оформлением)

БОЛЬШОЕ ПОСУДИННИК:

- Фарфоровая белая посуда: тарелки, чашки, вазы, стаканы, для закусок, блюда, салатники. Разные размеры
- Постельное белье: простыни, пододеяльники, наволочки, комплекты 1,5- и 2-спальные.
- Чувствительные издания: мужские, женские, детские
- КОНДИТЕРСКИЕ ЛОТКИ 600x300x10.

Вся продукция только российского производства!

Магазин «АНТЕЙ», ул. Заиграевская, 3. Тел.: 25-30-71, 25-30-60, пос. Амазавода (рядом со зданием администрации поселка).

Дурасхаалта жэлнүүдэй ойдо

ХУРГУУЛИМНАЙ ХОДОДОО МАНДАЖА БАЙГ ЛЭ!

Захаамнай аймагай ехэ-сахирайхид байгша намартаа нэгэмүхэн гурбан ехэ вайндэрөө тэмдэглэхэ юм: түрэл тосхойнгоо 270 жэл, эхин хургуулингаа 96 жэл, дунда хургуулингаа 10 жэл.

Ехэ-Сахир тосхойн түүхэнээ.

Уг гарбалаа мэдэдэг Түнхэнэй болон Захаамнай үбгэднөө 1922 ондо Дымпил Гармаевич Гармасвай бэшэжэ абанан «Ехэ-Сахир, Хасууртайн угай бэшэг» соо ниггэжэ хэлэгдэнэ: «1730 гаран ондо Түнхэнэй Шулуута гэжэ газархаа хүрхүүд угтай Гохин, Хоондо, Шахай, Үлүүн гэгшэл Захаамин руу хилын харуулда эльгээгдэжэ, мүнөөнэй Ехэ-Сахир тосхойндо дээшэхэнэ оршодог Жагуунай добо, Уулитын жалга гэгдэдэг газарнуудаар тэдэ нютагжахан юм. Тэрэл үедэ Түнхэнһөө ерэнэн хүрхүүд угтай зон Захааминда Ехэ-Сахир, Сахир, Хасууртай, Үлэнтэ, Дүтэлүүр, Нурта, Хужар, Борто тосхойнуудые анхан байгуулхан түүхэтэй».

1931 ондо Ехэ-Сахир тосхойндо Дылгировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель байгуулагдаад, хүүдэнэ «Боевик» гэжэ нэрлэгдээ. 1954 ондо Дархинта тосхойн «Улаан малшан» колхозтой хамтаржа, колхоз «Победа» болоһон байна. Энэ түрүү колхозые 20 гаран жэлэй туршада Хужар нютагхаа уг гарбалтай, дайнай ветеран, коммунист Гомбо Гармаевич Цыдыпов (1918-2000 онууд) амжалтатайгаар ударидажа гараа бэлэй.

Мүнөө үедэ Ехэ-Сахир тосхойндо 230 үрхэтэ айл, Дархинта тосхойндо 18 айл, Хасууртай гэжэ багахан тосхойндо 8 айл ажагуудаг. Эдэ нютагуудай зон гол түлэб эбэртэ бодо мал, адууна мори эрхилдэг заншалтай.

Ехэ-Сахир хургуули тухай. Захааминһаа уг гарбалта түүхын эрдэмэй профессор Бадма Шаркуевич Доржиевай бэшэһон «Захааминнай түүхэ» гэжэ ном соо нэмэ баримта бии:

«1905 ондо Ехэ-Сахир тосхойн хажууда оршодог Хантуурин тужа гэжэ газарта Захааминнай түрүүшын буряад хургуули нээгдээд, Хушуунай хургуули гэжэ нэрлэхэн юм. Энэ 3 жэлэй буряад хургуулида Ехэ-Сахир, Үлэнтэ, Хуурай-Сахир, Дархинта, Хасууртай, Хуртага, Шабарта гэжэ тосхойнуудай буряад хүбүүд, басагад хурадаг бэлэй. Хурагшадта буряад хэлэн дээр хуушан монгол бэшэгээр ном заадаг байгаа».

шэнжэлгын музейтэй.

Багшанар болон хурагшад тухай. Тэрэ холын 1905 онһоо Хантуурин тусхай хушуунай хургуулида хүдэлхэн багшанар гэбэл, С.П. Богданов, Е.Т. Питерский, Д.Г. Гармаев, Ашитуев, Хамаганова, Балдаева, мүн 1934 ондо Лубсан Жамсаевич Чимитов гэгшэд, мүн энэл 1930-д онуудта Н. Башинов багша хамгантаяа хүдэлөө. 1946 онһоо Ехэ-Сахирэй эхин хургуулиие даагшаар дайнай ветеран Ванчик Доржиевич Дугаржапов ханинүхэр Цырен-Дулма Дылгыровна Дылгыроватаяа хүдэлжэ эхилээ нэн. Алдарт эдэ хоёр багшанар 40 гаран жэлдэ түрэл хургуулидаа багшалжа, наһанайнгаа амаралтада гаранхай. 1960-1970 онуудта энэ хургуулида Н.Д. Балданова, Г.Р. Дугарова, Т.Х. Лыгденова гэгшэдамжалтатыйгаар хүдэлөө бэлэй.

1991 оной намар нээгдэхэн Ехэ-Сахир дунда хургуулин директорээр багша Дамдин Цырендоржиевич Соктоев томилогдоо нэн. Мүнөө үедэ энэ хургуулин багшанарые арадай эрдэм хуралсалай эрхим хүдэлмэрилэгшэ Цыржима Ванчиковна Дугаржапова ударидана. Алдарт багшанарайнгаа ашата хэрэгүүдые Диана Гунгаевна Бадмаочирова, Сэрэмжид Гомбоевна Долсонова, Татьяна Пурбуевна Аюшсева болон бусад олон багшанар үргэлжлүүлхэн зандаа.

Ехэ-Сахирэй эхин болон дунда хургуулиие дүүргэгшэд арадай ажахын, гэгээрэлэй бүхы халбаринуудта мүнөө хүдэлжэ ябадаг. Тэдэнэй дунда 1945 ондо Берлин хотые дайгаар абалсаһан В.Д. Дугаржапов, дайнай ветеран Ц.Д. Гонгоров, ажалай ветеранууд С.С. Соктоев, Б.О. Шагдууров гэгшэд, мүн эрдэмэй кандидадууд Д.Б. Шагдууров, З.Д. Булытова, мэргэжэлтэ артистнар, дуушад О.Д. Бабуев, О.Ц. Цыпилов, А.Э. Будаев, Н.Б. Соктоев, Б.Ц. Будаев, врачнууд З.А. Дугарова, Т.В. Соктоева, С.Б. Батуева, С.С. Доржиева, А.Н. Цырендоржиева, мэдээжэ бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд В.В. Аюшсеев - аймагай нютагай өөһэдэн хүтэлбэрин гулваа, Буряад Республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо ябаа, А.Г. Цыдыпов - Буряад Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо ябаа, Г.С. Гендунов - Ехэ-Сахир тосхойн хүдөөгэй захиргаанай гулваа, спортын мастернууд, мастера кандидадууд Б.Б. Будаев, З.Д. Базарова, Буряад Республикын габьяата механизаторнууд Д.Д. Доржиев, Б.Н. Б. Аюев, Ц.Р. Раднаев, республикын габьяата малшан М.М. Гонгорова, республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ С.Б. Цыденова гэгшэдые нэрлэе.

Түрүүнэй холын сагта Түнхэн нютагхаа ерэнэн хүрхүүд угтай Ехэ-Сахир, Хасууртайн, мүн тэртэ угтай Дархинтын бүхы зондо амжалта, зол жаргал үрэгээд, тоонто хайхан нютагууднай, хураһан дулаахан хургуулимнай ходоодо мандажа байг лэ гэжэ хүсэ!

Сергей БАБУЕВ,
угай бэшэгүүдые үргэлжлүүлэн
бэшэгшэ.

ШКОЛА

ГОРДИТСЯ СВОИМИ ВЫПУСКНИКАМИ

В 2001 году отмечала свое 85-летие Дырэнская средняя школа Курумканского района. Открылась она в 1916 году в улусе Аян Дырэнского сомонного совета.

Организатором и первым учителем был Р.Х. Харпухаев - выпускник Красноярской учительской семинарии. Радна Хайдапович в сентябре 1916 года был назначен одновременно заведующим и учителем начальной школы. В школе, называвшейся тогда Подхребетским одноклассным училищем, на 1 января 1917 года училось четыре ученика.

Р.Х. Харпухаев придавал большое значение обучению взрослого населения грамоте. Знаток своего дела, он был активным пропагандистом образования и культуры в Дырене. Из его учеников впоследствии вышли советские, партийные и хозяйственные работники, военачальники, передовики колхозного производства. Среди них Ж.Б. Гармаев, Б.Б. Бодиев, Д.А. Цыденова, Ц.Б. Гармаев, Б.Б. Бальжинов, Д.Б. Бальжинова.

В 1966 году в Дырэнской средней школе состоялся первый выпуск.

Школа сыграла большую роль в истории развития просвещения, в социально-политическом, культурном преобразовании сел, обучила, воспитала не одно поколение дырэнцев.

В ее стенах трудились интересные и талантливые учителя. К их числу, прежде всего, нужно отнести отличника народного просвещения РСФСР Цыремпила Бальчиновича Будаева. Он был человеком искусства и культуры, разносторонним педагогом, одновременно преподавал бурятский язык и литературу, биологию и математику. В 1940 году Цыремпил Бальчинович участвовал в I декаде искусства и культуры бурят-монгольского народа в Москве. Его советы, выступления, его пример дисциплинировали людей, благотворно влияли на подколлектив.

Систематически занимался укреплением материально-технической базы Дырэнской средней школы директор совхоза, старейший учитель, отличник просвещения РСФСР С.А. Цыбыков. Плодотворно работал долгие годы директором школы старейший учитель Курумканского района Э.Б. Будаев. Сприходом А.А. Дандарова на должность директора школы совершенствовалась учебно-воспитательная работа. Человек, знающий все тонкости методики обучения и воспитания учащихся, Абида Аюшиевич за время своей работы вывел школу в число лучших в районе. Д.П. Батуев после окончания Иркутского государственного университета вернулся в родную школу. Заслуженный учитель школ Бурятской АССР географ Дамба Пинхузаевич гордился своим краем, учил беречь родную природу. Работал директором, завучем школы, много внимания уделял систематизации, активизации учебного процесса, проблемному обучению, развитию самостоятельности. Много работал над внедрением в учебный процесс новинок педагогического труда. Анна Николаевна Делбонова - учитель истории, бывший директор и завуч школы, отличник просвещения РСФСР, заслуженный

работник культуры Республики Бурятия, проводит большую работу по программе развития и возрождения эвенкийского этноса. Она организовала и возглавляла ассоциацию коренных малочисленных народов Севера.

Дырэнская средняя школа издавна славится спортом. Во всех соревнованиях, проводимых в районе и за его пределами, школа уверенно занимает призовые места. Это заслуга преподавателя физкультуры Юрия Жигжитовича Рабжинова, отличника просвещения РСФСР, заслуженного работника физической культуры Бурятской АССР. Он долгое время возглавлял педагогический коллектив и внес свою лепту в развитие школы.

Галина Сульгимовна Цыбыкова будучи одной из опытных и знающих свой предмет, со всей серьезностью относилась к работе. Ей присвоены высокие звания заслуженного учителя школ РСФСР и отличника просвещения РСФСР.

Детям везло на учителей. Здесь работали замечательные мастера педагогического труда - заслуженный работник культуры Республики Бурятия А.Н. Санжиев, заслуженный учитель школ Бурятской АССР Е.Т. Хухузица, Д.Ж. Цыбыкова, отличники просвещения РСФСР Ц.Т. Дондунов, Ц.Ц. Майоров, А.Б. Шагдуурова, Р.П. Балданова, Е.С. Санжиева. Выпускники школы с любовью вспоминают Д.Ж. Жамбалову, М.Ч. Гармаеву, Ш.Л. Бубееву, А.Ц. Чойропову, З.Д. Ухинову, Е.Г. Дондунову, А.Н. Туракину, З.Ц. Евреву, Е.Ш. Дашиеву, Э.Э. Абзаеву, Д.Ж. Цыбыкову.

За 85 лет школа выпустила 1200 учащихся. И среди них Буйнто Гомбоев, Алдар Санжиев, Жаргал Бадмаев, Наташа Лоргоктоева и Люда Аюшиева окончили школу с серебряными медалями. Из числа тех многих, которыми гордится школа, назовем хотя бы несколько имен. Это Ц.Ц. Чойропов - доктор социологии, академик, Д.Ц. Омпокова - заслуженный животновод Бурятской АССР, Д.Х. Дамбинов - кавалер ордена Трудовой Славы, лауреат премии Ленинского комсомола, делегат XIX съезда ВЛКСМ, Д.П. Миронова - заслуженный учитель школ РСФСР, Г.Ц. Рабжинов - главный врач Ангарска, Д.С. Аюшиев - заслуженный врач Бурятской АССР, К.П. Бадмаев - полковник ГКБ, Д.Б. Бальжинова - заместитель министра просвещения Бурятской АССР, Д.Э. Очиров - доктор наук, поэт, Д.Ж. Намдаков - кандидат технических наук, Ж.П. Балданов - народный артист РБ, Д.М. Берелтуева - кандидат филологических наук.

В наше непростое время школа живет, преумножая славные традиции прошлого. И смело берет новые старты под руководством директора школы, отличника просвещения РСФСР Светланы Дамдиновны Санжиевой.

С юбилеем, 85-летием, Дырэнская средняя школа!

Владимир БАТОРОВ,
отличник просвещения РСФСР.

ХИТЭ ТАБИТГА

(Поэмэ)

I Петр хаанда хори буряадуудай ошоһон үйлэ хэрэгэй 300 жэлэй ойго

Аяга сай табина.
Харганын зайһан яаралгүй
Халуун сайһаа гудамхижа,
Хэрэгээ мэдүүлхэ гэн,
Хэлэжэ эхилээ нэн:
«Ахамад зайһан, танаа
Айладажа ерэнш ушарни
Шухала хэрэг юм гээд
Шударгы мэдүүлхэ ёһотойб:
Удын байшанда танише
Үгөөһөө хүлээжэ байна.
Үсгэлдэр хэрэгээрэ ябаад,
Удын байшанһаа бусаха замдаа
Үнөөхи Ородой приказчигтай
Уулзаһан байгаа хүм.
Иймэ захиралта дуулгахаяа
Иишэ зорижо ябаһан аад,
Харин намтай золгоходоо,
Хэлэхьемни даалгаа нэн».
Бадан зайһан абаһан
Бодолго болон хуугаа нэн.
Тоогүй ханамжануудые
Толгойдоо оруулаа нэн.
Харганын зайһан саашань
Хамаг һоншоо хөөрэнэ:
«Үндэр шэрээтэ хатанай аяһан тушаа
Удын байшанда хэлсэнэ.
Үнэн худальен ойлоогүйб,
Үгэ, юрэдөөл, тараһай байна.
Бараалхаһан хаанайтай зээ -
Баһа нэгэ Петр гэдэг
Хаан шэрээ эзлээ юм гэжэ
Хүн зонһоо дуулабали...».
Айлиһанайгаа гараһан хойно
Адар томо Бадан зайһан
Хоймор таладаа тобойжо,
Хүдэлэнгүйгөөр хууһаар нэн.
Урдаху бодолуудаа гүйлгэжэ,
Унжагайран удаараа нэн гү,
Дуулаһан һоншоо бүглэжэ,
Дуугайхан хуугаа нэн гү...
Жалма эдэ бүгэдые дууһан
Зэргэсүүлээд үзэнэ.
Аяга сайгаа түргэн хуряагаад,
Аалиханаар гаржа ошоно.

2
Үргэн тэниюн Сэлэнгэ мурэндэ
Үдэ голый шудхан ороһон
Үндэр шулуун эрье дээрэ
Удын байшан бодоһон юм.
Арбан долоодохи зуун жэлэй
Ардаг шэрүүн сагта
Оросой хасагууд энэгүүр
Олон удаа ябаһан юм.
Ураалһаа зүүлжэ нэмжыһэн
Уужам тэниюн дайдые
Эзэмдэхэ гэнэн зорилготой
Эрлэхэ ябадал байгаа юм.
Бүхы Хитад, Халха-Монголые
Богоолнууд болгон дарлажа,
Манжын ехэ хаанууд
Мандаһан үндэһэн гэхэ юм.
Хойто зүг руу харасаа
Хомхойгоор шэглүүлжэ,
Байгал шадарай газарые
Булимтарха хүсэлтэй нэн.
Найдалаар бага болоһон
Найралта Түб ороние
Оросой хаанууд дайсан мэтээр
Онобиолжсо хараһан юм.
Юн-Чжэн императорай хүсэлые
Юунһэшье үлүүдэ тооложо,
Тодо элээр хилын шугам
Татаха гэжэ шийдэһэн юм...
Удын тэнгээр Бадан зайһан
Удын байшанда буугаа нэн.
Үндэр түрэлтэ ород ноёной

Үргөөдөн хүрээжэ ерээ нэн.
Шодо Болтирогой гэдэг
Шуумар залуу зээ хүбүүгээ
Хажуудаа дахуулжа
Харгыда гараһан юм.
Шодо заһуул тишхэдэ
Шамбай хүдэр бээтэй
Хухархагүй хани болохо
Хурьган нүхэрөө дахууһан юм.
Шэнэһэнэй бүхэ модоор
Шүргэ бодхоожо бариһан
Шүргэ харьын саана тэдэнише
Угтажа оруулаа нэн.
Бухалай шэнээн томо
Буурал сагаан толгойтой
Бүдүүн сула бээтэй
Бардам ноён угтаа нэн.
Хитад Росси хоёрой
Хилэ тодорхойлохэ гэнэн
Галаб ехэ даабаритай ерэнш
Граф Рагузинский байһан юм.
Ахамад зайһан ород ноёнише
Анхаралтайгаар шэртэнэ.
Сайбар бэишэ шарайнен
Һонирхон адаглана:
«Бодотоор ород яһанай
Бэишэ ха энэ хүн.
Хараһан шарайгаарнь тухайлжа,
Ханахи хүн гэхээр гэшишэ?
Агуухэ Петр хаан хуухадаа,
Алба хүүлэхэ зорилготойгоор
Бропын оронуудаа уладые
Ерүүлэн юм гэсэдэг шуу.
Бише тишхэдэ Петр хаанише
Бараалжа ошоходоо,
Тоогүй олоороо түлхислээжэ,
Тойроод зогсоһон улад соонь
Сайбарыше, харыше шарайтай
Санаартанише ажлаа нэм даа.
Тэдэнэй нэгэн мүнөө урдани
Тэнхьжэ байһа бэишэ аал даа...»
Граф Рагузинский хулаһанаар
Гараа үргэжэ мэндэшилээд,
Дуудаһан хэрэгээ гансата
Дуулгажа эхилээ нэн:
«Эндэхи үсөөхэн яһатанай
Эгээл үндэр ноёнише та
Болоһот гэжэ намда
Буруу бэишэ хэлээ бээ?
Тишгэбэл ёһолуулангүйгөөр
Түргэбишөөр захирха байһаб:
Мэнэ гэнээр та
Манаар ябалсаха болоһот.
Бээжэн хотодо түргэн
Бууха ёһотойбди бишуу.
Хитадай дээдэ ноёдтой
Хэлсээ... Ай, зайлуул ехэ
Эдэ бүгэдые танай
Элээр мэдэһэнэй үлүү!
Аянда харгышамнай болоод лэ,
Амаа хатаад ябаха ёһотойт!»
Хориһан ахамад зайһан
Хороо бусалба янзатай.
Бардамаар хинсагад гэнэ -
Бээл барина хэбэртэй:
«Ямар хэнгэргүйгөөр ашаладаг
Яндан эрэ гэшишэ!
Эндэһини бута бажуугаад,
Элдэблэжэрхихэ бэлэйлби.
Зүгөөр тишгэжэ яшые болохогүй.
Засаг түрэ гэшишэ
Ямарыше сагта хүндэлжэ
Ябаха хэрэгтэй ха юм.
Харин би бэээрэ
Холын замда гарахагүйб.
Бүдүүгэй аашадань арсага бэишэ,
Бээми, юрэдөөл, хүрхэй бэишэ.

Энэ залуу зээгээ
Эльгээхэдэмни яаха юм?
Олон юмэ харажэ, мэдэжэ,
Онобиолжсо ябаг лэ.
Он эжлүүдэй ошоходо,
Өөртөн лэ тунхатай байха.
Оросой элиһэн ноёндэ
Оно харюу үгэнгүйгөөр,
Бодоожо байһан ханамжяа
Бадан зайһан хэлээ нэн.
Тэрэ ноён уришгаад,
Тунтагад гэшише бол,
Зубишөөлөө үгэнш янзатай
Зантагар толгойгоо дохёо нэн

3

Жэнгэй субадаг харгыгаар
Жэлһээ үлүү саг соо
Шодо заһуул урагша хойшоо
Шадал соогоо ябаа нэн.
Харгын хани болгожо
Хурьган нүхэрөө дахууһан,
Тэрэһэнэй шадал бууража,
Тэсэхэ арганы халаба ха:
«Хэды болотор, юрэдөө,
Харгы дахажэ ябаха зонбиди?
Энэ жэжтэй хэрэгэймнай
Эсэс гэшишэ хаана юм?»
Шодо заһуул өөрөөшише
Шармайһан хэрэгээ дууһан
Мэдэхэ бэишэ нэн хойноо
Мээнэг харюу үгэнэ:
«Зуун дабаа дабаһанай.
Золой талаан хүртэхэ юм.
Харгы замаа дууһабалнай,
Хамаг жаргал хүсэхэ юм.
Саашанхи хуби заяане
Саарһан дээрһэнэ мэдэхэдэмни
Шодо заһуул үнэхөөрөө
Шал худал хэлээгүй байгаа ха юм.
Ага Хориһан түрүүшын
Ахамад тайһаа болгодоод,
Золой талаан нээрэшише,
Зүндөө тудан байгаал даа.
Хэмэл үһөөр гоёһон
Хэмгүй томо толгойтой
Орос гүрэнэй элиһэн сайд
Омог дорюун бэишэ нэн.
Үндэр шэрээтэ х.
Үгэнш даабари мүнөө
Дүүргээдүй ябаһандаа
Дуугай болоод даа.
Хара буряадуудые хэнгэргүйгөөр
Хараах ушарыше үсөөрөө.
Холуур ходо үлдэнгүйгөөр,
Хажуудаа беридэ болонхой.
Суг ажаллажа байһан
Сагаан шарайтай нүхэдөө
Ушарха, золгохо бүхэндөө
Уралаа ханжуулааг ханнай.
Үймар түхэл үзүүлдэг
Үйтан шодотэй хитадууд
Хараха янзада тишмэшье хаа,
Хэнһэшье мэхэтэй байшоо ха юм.
Азийн зон мэхэтэй гэнэн
Алдар соло мүнөө тараһай аабза.
Харин тэрэ сагта энэнише
Хараһан мэдэһэн зон үсөөн хаабза.
Ядаха тулихадаал ород элиһэн
Яндан буряадуудта хандаһан байгаа.
Шара мурэнэй эрьедэ
Шодо хүбүүнэй нэгэһэн хуухада,
Граф Рагузинский дуудуулжа,
Гэр байрадаа орууһан гэхэ.
Хүн зонһоо холо
Хоһон гэрэй оёрто
Юун тухай тэдэнэй зугаалһые
Юунһээ бидэ мэдэхэбиди даа?

1
Хориһан ахамад зайһан -
Хүдэр шамбай Бадан Тураахин
Сагаан гэртээ үглөөгүүр
Сайгаа уужа хуугаа нэн.
Жалма нүхэрнь шуумархан
Эдэ гүсэхөө сай аяалжа,
Урдань табигжа үгэнэ,
Үлэ мэдэг дохино.
Бадан зайһанай шарайда
Барагар һүүдэр буунхай.
Барбагар хара хүмэдхөө
Бүтүүхэн буулганхай.
Сагаан болоһон ханшагынь,
Сайжа эхилһэн үһэнише
Бадан зайһанай паные
Булай элээр гэришлэнэ.
Энэ үглөөгүүр толгойдонь
Эртэлжэ түрэнш бодолууд
Амгалан байдальнь эбдэжэ,
Амар заяа үгэнэгүй.
Һубарилдаһан бодолуудаа
хуумгаһаа угтажа,
Нидхэнүүдэ буулгаһан Бадан
Нилээд удаан согсойгоо нэн:
«Москва хото тишхэдэ
Моридоор ошоожо бусаһанай
Үнгэрэнш эдэ хорёод эжлүүдтэ
Үлүү юмэн хубилаагүйл.
Үнөөхил ядуу байдалнай
Үдэр бүхэндэ һубарина.
Урда зүгһөө дээрмэшид
Үрдилдэн добтолно,
Ород засагаархынише
Ондоо болоо гэлтэгүйл.
Татабари хэхэдэ бүри
Таагүйгөөр аашална гэлсэнэ.
Агуухэ Петр хаанай
Аяһанһаа хойшо оройдоол
Хоёр эжл һубариһаар
Ходорон ошоо ха юм.
Екатерина хатан тишхэдэ
Ендэрэй үндэрһөө гэтэшье хаа,
Багахан тоотой бидэнише
Багсаажэ обёорхогүйл дас
Иигээд байхада байдалнай
Иимэл зандаа үлэхэн гү?
Яндан тулоур буряад зон
Ядалдажал хуухамнай гү?»
Газаа табараан сонсоод,
Гэнтэ мориһан инсагаалба.
Ахамад зайһан шодөө үргөөд,
Анхаран шагнаархаба,
Жалма яран үндэжэ,
Зурагас гэнээр гараба,
Удахагүй нэгэ хүнише
Урдаа урижа оруулба.
Тэрэ эрэ ороһоор
Тогтонгүй мэндэшилбэ,
Хүл дээрэ Бадан үндэжэ,
Һуухынь уриба.
Айлиһанаа найнаар
Анхаржа адаглахадаа,
Харгана отогой зайһан -
Дашын Олборише таяна нэн.
Ямар хэрэгээр ороһоноо
Ярихынь хүлээжэ хуугаа нэн.
Жалма галаа тойрон,
Жэгдэхэнээр алхална.
Айлиһанай урда халуухан

Шодо зануул өөрөөнөө
Шармайнхан хэрэгээ дуунынь
Мэдэхэ бундэ нэн хойшоо
Мээнэг харюу үгэнэ:
Эуун дабаа дабаалтай,
Золой талаан хүртэхэ юм,
Харгы замна дуунабалтай,
Хамаг ажаргал хүсэхэ юм,
Саашанхи хуби заяань
Саархан дээрхэнэ мэдэхэдэмий,
Шодо зануул үнэхөөрөө
Шал худал хэлээгүй байгаа ха юм.
Ага, Хориин түрүүшын
Ахамад тайшаа болгогдоод,
Золой талаан нээрэнь,
Зүндөө туданан байгаал даа.
Хэмэл үнөөр гэгдөхөн
Хэмэй төмө толгойтой
Орос гүрэнэй элиэн сайд
Омог дорюун бэишэ хэн,
Үндэр илэрээт хаянай
Үгээн даабари мүнөө болотор
Дүүргээдүй ябанандаа
Дуугай болол даа.
Хара буряадуудые нэнгэргүйгөөр
Харааха ушаринье үсөөрөө,
Холуур ходо үлдэнгүйгөөр,
Хажуудаа баридаг болонхой.
Суг ажгалажа байхан
Сагаан шарайттай нүхэдөө
Ушарха, золгохо бүхэндөө
Урлага ханжуулааг хаянай.
Үймэр түхэл үзүүлдэг
Үйтэн шодонтой хитадууд
Хараха язада тиймэнь наа,
Хэнэнь мэхэнэй байшоо ха юм,
Ашин зон мэхэнэй гэлэн
Алдар сою мүнөө таранхай аабза.
Харин түрэг сагта энээнэе
Харанан, мэдэнэн зон үсөөн аабза.
Ядаха тухадаа ород элиэн
Ядан буряадуудта хандахан байгаа ха.
Шара мүнэнэй эрьедэ
Шодо хүбүүнэй нэгэнэ хуухада,
Граф Рагузинский дуудуулжа,
Гэр байрадаа оруулан гэхэ.
Хүн зоншоо холо
Хоонон гэрэн оорто
Юун тухай мэдэнэй зугааһыне
Юундэ бидэ мэдэхэбиди даа?
Шодо зануул, юрэдөөл,
Шуумайн тэндэнэ гариад,
Хитад хотын түб шэгээд,
Хатаруулишоо гэхэ юм даа.
Энэхэн үйлын хойто мэхэнэ
Үнхэнэнь сагай үнээрөөдүйдэ
Хоёр талын элиэн сайдууд
Хэлээ ойлголсонон юм гэхэл даа...
Хоёр жэстэй үнээрөөд байхада,
Холуор залуу Шодо зануулай
Ага, Хориин дээдэ ноён -
Ахамад тайшаа болоһонинь гайхалгүй ха.

4
Үбэр-Монголтой тала дайда
Үншнөө нааша суутай ха юм.
Адууна малай абьястай бэлэмээр
Аажам тэнюун байгаали ха юм.
Анхан сагта эхи табияд,
Ага, Хориин бардам улад
Адууна малаа тиймэнь туужа,
Адуулдаг болоо нэн гэлсэхэл даа.
Хоридохи зуун жэстэй эхиндэ
Хориин зоншоо нүүлшинхисэ
Тийшээ нүүжэ ошоошод
Тэндэ үлэнэн юм гэхэл даа.
Сэмүүн сагай мууһаа боложо,
Сүлөөгөө бэдэржэ ошонон юм.
Шэнэ газарта наадгүй тааража,
Шэнхэн шотаг тогтооһон юм...
"Шираг төмө бэетэй"
"Элдэй-занги омоттой!"
Алтан - Бүүрүн аманһаа эхилээд,
Аяр тэрэ Хүсэ-Морин тулатар
Адууна малай тааража,
Атаржан гоёр бэлэнэ ха юм.
Тэнюун сагай ошоожо,
Тунга ногооной халдархада,
Аба, эжынэгээ шотаг руу
Амар мэндэ бусахал даа.
Гурбан хүбүүдөөн үндыжэ,
Гулга ажаргалынь нэмэнхэй,
Олон түмэн адууна малайнгаа
Ошонтой бүрхэ эзэд болонхой,
Галаб холуур ябаанье бол,
Галзууд угайнгаа Жанхан хүхүүрые
Магтуулжа ошохо хүбүүд гэжэ
Маргангүй эсэгэнэ эгнээдэг гэжэ,
Тайнай нэгэ зүйл Шэлдэй-зангийн
Тиймэнь зобоодог болонхой.
Үндэрэй бодол, хүнийн зүүдэн
Үргэлжэ болоод зобоонхой.
Хитад Росси хоёрой дунда
Хилэ татажа хааха тухай
Үндэр илэрээт дууланһаа хойшо
Бууха газарна олохоёо болонхой.

«Хоёр дайдын хоорондуур
Хилын гаргагдашоо наань,
Хойшо урагшаа нүүдэг би
Хайшан гэхэ болонобиб?
Магайгаа табиһан газар
Манайхин ха юм гэдэгтэл,
Малаа дахаад зөөдэг би
Мухардахамни гэхэ гү?»
Энэ мэтээр бодолгодо абтахадаа,
Эльгэ зүрхэнинь үбнөөрхэнэ.
Уужам тоонтоёо ханахадаа,
Урма зоригын хухарна.
Мэнэ гэлээр хилын татагдаа бол,
Мэндэ бусахаха мэдэнэгүй,
Зун болотор удаараа наань,
Зүндөө бусаха тухай найдана.
Налхи шуурганай үлэхэн
Һиирэг хоонон нэгэ үдэр
Эмээл моритой хоёр эрэ
Эгээлэй холошоо буугаа нэн,
Тэдэнэй нэгэнь Шэлдэй-занги
Танижа гансата ядаагүй нэн:
Шираг болоһон бэетэй
Шодо эзэн урдань зогсоо нэн.
Айшадаа хоймортоо урижа,
Аяга сэйгаар хүндэлбэ.
Асархан һонин тухайн
Анхарха хүсэлтэй нууба.
Шэлдэй нагасынгаа ноурые
Шодо хүбүүн шарайттай.
Бодолдо абтанан түхэлиень
Булай бэлээр ойлгоно.
Сэдьхэлдэн таарахагүй мэдээ
Шэрээжэ ерэндэг голхорно.
Аалин бүдэхн хоолойгоор
Асархан һоншоо дуулгана.
Аяр түрэг хойгуур -
Амар мүнөөр хилын
Татагдаха тухай Шэлдэй-занги
Тийхэдэ тодоор ойлгоо нэн.
Хоёр айлиадай моридтоо мордоод
Хатаргажа ошонон хойно
Хоймор таладаа Шэлдэй-занги
Харанхы болотор нуугаа нэн.
Элдэб бодол толгойдон ороод,
Эзэд мэтээр түбхисэнэ.
Элдин тоонтоон шодонинь урда
Эрвэлдэн халин үзэгдэнэ:
«Хэрлэн голтой хоёр эрьээр
Хилэ гаргаха нааб даа.
Үрээжэлтэ дайдые хубаангүйгөөр
Үргэлжэ зандань үлөөхэ нааб даа.
Харин тийхэдэ би энэ
Харин газарта байжа шадахагүйб.
Эрэн илэган эхэс дахдаг,
Эсэгын хүбүүн шотагаа бусадаг...»

5
Үргэн дайдаар үбэлэй саг ходоржо,
Урин амитай хабар эхилбэ.
Бабарһаар хонин жэл ошоожо,
Бишэн жэл нэмэхэн эрбэ.
Хүхэ хягаар хилоуран байдаг
Хонгор дайдын ара талаар
Бүрээ гол буцуухан урдаад,
Булангиртай Сэлэнгэдэ шудхадаг юм.
Хитад Росси хоёртой
Ханамжата ноурнууд нилээжэ,
Хоёр голтой бэлээр дээрэ
Хэлсээжэ одоол баталһан гэхэ.
Үргэлжэ хилын шугам дахаад,
Үндэр харуул табигданан юм.
Хангай дайда хубаагдаад,
«Хара суургаар» баригданан юм.
Ага, Хориин алдарта хүбүүд
Ара-Манжын харуунда зогсоожо,
Минжэ голтой эрье дээгүүр
Моридоо залханан юм гэхэ...
Шэлдэй-зангийн үртөө дээрэ
Шууяан үнэнэй замхангагүй.
Адууна малай түбээрөөн
Ара үбэрөөр табигангүй.
Шэлдэй-занги гүйжэ ябаад,
Шударгы бүрээдые шамдуулна.
Хойто зүгэй хуудам руу
Хүдэр гараараа зангана.
Талаар дүүрэн хэдэн хоногто
Тооһон бурьялжа байгаа нэн.
Тоогүй олон гэрэй мал
Туулгажа ошоо нэн.
Шэлдэй-занги һунийн тэнгээр
Шираг хүбүүдэ дахуулаад,
Хоёр гүрэнэй хилэ дээрэ
Хүрээжэ ерэ нэн.
Үргэнэ голтой эрье зүбшаад,
Үргэлжэ харуул табигданхай.
Олон тоото түүдэг голнууд
Ошо залжар бадаранхай.
Манжын харуулай ойгуур
Манан соогуур үнээржэ,
Түрэл шотагайнгаа уужам
Тала нугада буугаа нэн.
Һиирэг боро үүрээр
Хангай үндэрнөө хаймадаад,
Сэрээтэй хүбүүдэй дүтэлжэ ябахые
Шэлдэй-занги обёороо нэн.

Сохом Оросой хасагууд гэжэ
Огсом дорюунаар шобисэнэ.
Баярай долгёор шараинь халижа,
Бээс эһээд хүлээнэ.
Гүйлгээжэ ерэнээр, ород хасагууд
Гороо хэжэ тойробо.
Хэдэн тэгээнь хүрээлжэ,
Һэнгэргүйгөөр наминаба.
Хилын харуулай үртөөдэ
Хишан, хашиан хүрээбэ.
Есаул зиндаагай дарга
Энэбхилээр угтаба:
«Зоргоороо урагша хойшоо
Зольбо нохойнуудтай гүйлдэдэг
Нангай сүлөө саг
Һалаа гэжэ дуулаагүй гүи?
Мэдэжэ байһан аад, золг,
Манжын талаһаа нэнгэргүй
Манай руу орохоёо нагаад
Маргабагүй гэшишн?
Хилын харуул янашаб,
Нулал ааб даа гэлэнгүйгээр
Оросой харуулиадые ши
Оромгүйгөөр баһаба гэши гүи?
Манжын харуулые тийхэдэ
Манан соогуур үнээрөөб гэши гүи?
Хэлэнэн эдэ үгэнүүдтэши
Хайшан гэдэ үнэншэлтэй гэшишэ?
Магадгүй, ши илхэлээрэ
Манжын тагнуулиан бэишэ гүи?
Эдэ бүгэдые зүб рууны
Элирүүлжэ байха сагыне үгы.
Тезд... элирүүлжэ байһанай
Тон хэрэг биш юм гү?
Хаража байхада, бүгэдэндэ
Хамаг юмэн эли бэишэ юм гү?
Хилын шугам алхажа гаранан
Хара золигууд гэс ха юм!
Хасагууд! Энэ золгыне хатуугаар
Хэлэхэ хэрэгтэй мэнэ гэлээр.
Харин тэдэ хүбүүдэйнь
Хүл гарын бүхөөр хүлэжэ,
Ара мянханын хууратар
Амаргүйгөөр шабхуурдаад,
Хоонон тала руу
Хийдтэринь намнагты!»
... Үргэн хуэсагай эрье дээрэхи
Үндэр добуунай оройшоо
Шэлдэй-занги нүүлшинхисэ
Сэнтэй дайдаа шэртэжэ нэн.
Гашиудал дүүрэн хоолойгоор
Гунигтайгаар дуулаа нэн.
Үйдхар дүүрэн хоолойгоор
Уянгауулан татаа нэн:
«Хайбан, хайбан харамни
Хатар дундаа зогсолтой.
Хайратай ганса бэемни
Хилэ дээрэ хосорлой.
Ала эрэн шоддэг
Анигүйгөөр хэбтэхэб.
Ара буряад шотагаа
Бусахан шэнги ханахаб.
Гүлэн, гүлэн харамни
Гүйдэл дундаа зогсолтой.
Гүлээр гэнэн бэемни
Гүрэнэй хилдэ хаагдалай.
Хара эрэн шоддэг
Харанан зандаа хэбтэхэб.
Хилоун Буряад шотагаа
Харинан шэнги ханахаб.»

6
Мүнөө сагай найханда
Мандан бодоһон Хяагта хото!
Харин холын түрэг сагта
Хоонон дайда байһан юм.
Монгол, Хитад нэрэн гү -
Маймадон гэлсэдэг байһан гэхэ.
Хожомын ород хасагууд
Хэрэм эндэ бодхоһон гэхэ.
Буряад монгол хоёртой
Буусануудаа моголжа, ханилан
Уужам энэ дайдын дунда
Үргэн найр болоһон гэхэ.
Хилэ табилгын һандар
Хэдэн хоногто эдэлһэн гэхэ.
Уужам Буряад оройной
Углуу, тохой бүхэнһөө
Шираг хүбүүд суларжа,
Шадалаа туршаһан юм.
Һомон шонгээр зурдыг
Һалхинһаа хурдан гүйгөөшдэ
Дуулим талын ноурые
Дорьбоһон юм даа.
Зүүнэй хүбөөр шобто харбаха
Зориг ехэтэй мэргэшүүл
Хүдэр гарай шэдише,
Хурса шодонэй бэлигые
Түмэн уладай үгэмжэдэ
Табиһан юм гэхэл даа.
Хамаг бүхэнүүдые хаяһан
Халхын Абарга бүхэ
Хада шонгээр тобойжо,
Хана мэтэ байһан гэхэ.
Буряад хүбүүд хойно хойношоо
Бултадаа хаюулан гэхэ.

Улад зон уруугаа хаража,
Урмаа хухараад байгаа нэн.
Эгээл энэхэн үедэ
Эгэтын-Адагай Байха бүхэ
Халхын бүхэн урмада
Хаба шадалаа туршаа нэн
Газар тэнгэрийн дорьбоо
Гайтай тэмсэл болоһон гэхэ.
Хэшинь хэнэнь дилээжэ,
Хаяжа яданан юм гэхэ.
Нылдэд удаан тэмсэлдэ
Найгаагүй Байха бүхэ
Халхын Абарга бүхые
Хаяһан юм гэхэ.
Буряад улад бүгэдөөрөө
Булта хүл дээрэ бодожо,
Байха бүхын илалтада
Баяһан юм гэхэ.
Буряад ороноо суурхуулан
Бэхийн Байха бүхэ
Мааргата тоонтодоо
Малаа үдхэжэ хууһан юм.
Алта мүнэнэй татабари
Алдангүй ябулдаг
Ород ноёдой ашье
«Ойгожо оройдоо үгэдэггүй»
Мааргатын бүхэ нэгэнь
Мухарюулан юм гэлсэдэг.
Хаант Оросой гүрэндэ
Харша ябадал үүдхэнэн
Хара яһатан илгээжэ
Халтада ороһон гэлсэдэг.
Итацын острогто тийгээжэ
Эльгээдхэн юм гэлсэдэг...
Манай Хориин гүйгөөшэ
Моридой нэгэн баһа
Булатыне хүсээжэ ерэнэн юм,
Буряадаа магтуулан юм.
Һаян сагай үнээрээр
Нангай уудам талаарнай
Хатарна, гүйгөөшэ морид
Хомор бэишэ нэн гүб даа!
Эгэтын-Адаг шотагта
Эсэхэ, сусахы мэдэхгүй
Гомбоев Улаан гүйгөөшэ
Гайхуулдаг нэн бүгэдые.
Удын Булам шотагта
Урдаа мори табиггүй
Норбын Хонгор гүйгөөшэ
Найрай шэмэг байһан юм!

7
Үргэн Хориин ахамад зайһан
Үндэр газарта нуугаа нэн.
Ойронь бусад ноёд
Олоороо эсэрлэнхэй нэн.
Саяан уулата Түнхэнэй
Сарюун омог зайһан -
Ломбо-Цэргэн Тормоев
Олоог дээрэ табхайна.
Хажуудань налайжа хууһан
Хамниган зоной шүүлэнгэ -
Ошотой хурса харасатай,
Обоо Мангалов нэрэ обогтой...
Бадан зайһан урматтай,
Бардам зангын ойлгосотой:
Хориин хүдэр хүбүүн
Хаяа ха юм булатынь!
Хонгор Хориин дайдые
Хонгёо дуугаар магтажа,
Олон улад дүхэрлэн,
Омог дорюун хатарна.
Сэлэнгэ мүнэнэй эрье дээгүүр
Сэлгэ дуунууд таржа,
Анаа, Үдэ хүрэтэр
Аажам холуур эдэлэнэ.
Тураахиин Бадан үндыжэ,
Тогоонной архийн дээжэлдэ
Үндэр тэнгэридэ үргээжэ,
Үгын найгаар үрэнэ.
Буряад арадай түгэхэдэ
Булай шухала хэрэгэй
Эндэ мүнөө бүтэнхэндэ
Этигэл найдалаа түрүүлэнэ.
Байгал далайн үмэнэ
Буряад арадай саашадаа
Баян дэлгэр хууһынь
Баярай үгөөр мэдүүлэнэ...
Хүлэгэй табараан эдэлдэг,
Хүдэр хүбүүн дүтэлжэ,
Шэлдэй-зангийн алуулыне
Шэхэндэнь дуулгаа нэн.
Мэнэ һая баяртай
Мадайжа хууһан зайһанай
Бүхы бэен заригад гээд,
Бүхын, бүхын ёолоо нэн.
Баярай охиндо абтажа,
Булай зохидоор найрланан
Ууган буряад арадаа
Унтай шодөөр шэртэжэ нэн...
Түгэхэл.

На конкурс «Аласай холбоон - 2001»

«СИБИРСКАЯ ЗВЕЗДА НЬЮ-ЙОРКА»

Ирина Пантаева - наша землячка, всемирно известная топ-модель, актриса, художник-ювелир и просто необыкновенный человек. Звезда Нью-Йорка для нас всегда останется улан-удэнкой.

Этим летом я познакомилась с ней в театре танца «Бадма Сэсэг». Она была со своей семьей и друзьями: отцом - композитором Владленом Даниловичем Пантаевым, мамой - Надеждой Казановной, проработавшими в Бурятском драматическом театре почти четверть века, сыном Русланом и двоюродным братом - Аркадием Булгатовым. Мне повезло повстречаться с ней, как она работает, танцует, поет и позирует для наших фотографов, как общается с людьми... Она заставляет мыслить и творить других людей, вдохновляя их собственным примером. Ее жизнь, дела и поступки служат примером того, как становятся звездами мировой величины. Она еще молода, и вершины, которые она достигнет, и планы, которые вынашивает, грандиозны и благородны.

После интервью с ней мне открылась Ирина Пантаева совершенно с другой стороны. Во-первых, она замечательная дочь, мама, патриот и художник. О ее ювелирной коллекции, о мероприятиях, которые она организовала или помогала в проектах земляков, мало кто знает. Она помогла организовать гастроли национальной театральной актерской студии Ламбаловых в Нью-Йорке в театре «la-MAMA». В-третьих, она довольно известная голливудская актриса театра и кино. Играла роли, которые предназначались для американских актрис. В пьесе «Ожидание Годо», (это был своеобразный эксперимент), сыграла одну из мужских ролей. По ее словам, я поняла, что она любит играть классику прошлых веков. Еще мечтает играть на Бродвее! Ирина говорила: «Моя душа родилась в театре. Я учусь в Нью-Йоркском театральном университете. Мой любимый педагог - Соня Мур из великой русской семьи. Она впервые познакомила Америку с системой Станиславского. Я вместе с ней и с Кейт Мур, моей подругой (от автора: которая написала в «ELLE» статью «Ирина Пантаева - Сибирская звезда Нью-Йорка»), работаю по текстам Шекспира, Стринберга, Ибсена, Шекспира, Б.Шоу, Бекета, т. е. по классикам драматургии».

Сейчас Ирина более известна своими ролями в кино. Она снялась в фильме «Насколько мои ноги несут меня». Премьера этого фильма состоится в ноябре этого года. Заслуга Ирины в том, что все роли в этом фильме играют бурятские актеры.

Весной этого года были съемки кинофильма с Аль Пачино «Люди, которых я знаю». Ирина играет роль женщины, которая работает днем в офисе, а вечером торгует наркотиками. У любимого режиссера Вуди Аллена снялась в фильме «Знаменитость». Есть интересные роли в фильмах, которых еще нет в прокате. Это «Дайн Кила», «Зуэлэнд». Еще была интересная работа в «Мортал комбат», где она показывает свои способности

в восточных единоборствах и участвует в различных сложных трюках. Ирина рассказывает: «Смертельная битва» - это моя первая удачная высота, на которую я смогла взобраться. Я практиковалась полгода и овладела приемами кунг-фу по шаолиньскому стилю. Мы много ездили в Англию, Таиланд».

«Все очень сложно, можно сломить человека, я была свидетелем несостоявшихся творческих судеб, - так отвечает она на вопрос «чего стоит цена успеха?» - Главное, это упорство, трудолюбие и целеустремленность. Знать свое предназначение и нести свой крест достойно». О своих работах в кино и театре она говорит: «Маленьких ролей не бывает». Считает, чтобы получить хорошие роли, надо заслужить их сначала. Предложений сняться в кино приходится долго ждать, нужно искать и добиваться своего. «Конкуренция большая и возможность того, что ты получишь роль, можно сравнить с иголкой, которая находится в куче риса». Но у нее есть менеджеры, которые верят в ее коммерческий успех, они работают на нее и в модельном, и в актерском бизнесе. А сейчас Ирина работает над проектом о Бурятии совместно с Дандаром Балдуевым и Солбоном Лыгденовым.

Ирина Пантаева сказала, что «все исходит от любви к родине, культуре родного народа. Нужно приложить усилия, чтобы спасти нашу нацию. Я думаю, чтобы сохранить ее, мы должны понимать - откуда мы, научиться уважать себя в этом мире. У нас настолько красивый, уникальный, богатый край, что нужно только преподнести это миру и уметь показать себя. И моя цель - создать культурную программу, чтобы показать за рубежом. Мы родом с Байкала, мы - буряты. Моя цель - установить контакты и, в будущем мы пойдем, какие движения, идеи смогут продвинуть нас в более выгодные экономические условия».

... И такие как Ирина Пантаева являются нашим достоянием и гордостью. В душе народа она будет всегда как путеводная звезда.

Туяа МАНЗАРХАНОВА.
Фото Александра ХАНТАЕВА.

МҮНӨӨ ҮЕЫН МЭРГЭН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

Буряад орондоо мэдээж, нийтэн, олзын хэрэгэй болон гүрэн турын ажал ябуулагша, «Наран» үйлдбэрнин генеральна директор, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат, Арадай Хуралай советэй гшүүн Виктор Леонович Савельев тухай минин хөөрөөн.

Ажалын намтарай хуудаһа ираа һаа, нимэ: 1971 ондо түрэл Улаан-Үдэ хотодоо Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэжэ, инженер механик мэргэжэлтэй болоһон. Тиин Биробиджан хотын оёолой фабрикада хүдэлхөөр зууршалагдаһан юм. Тэндээ хара ажалһаа тунхарингүйгөөр слесарь-наладчигаар, ахалагша механигай орлогшоор хүдэлөө. Хүндэ ажалһаа айхагүй хүбүүе оёолой фабрикада абаһаар обёоржо, 1973 ондо Биробиджанай хубсаһа нэхэдэг фабрикада ахалагша механигаар хүдэлхыень уриба. 1974 онһоо Хабаровск хотын «Восток» гэжэ оёолой нэгэдэмэл объединениин ахалагша механигаар хүдэлөө. Удаань Приморини оёолой фабрикийн директорээр, һүүлээрнэ 1979 онһоо 1983 он болотор Хабаровск хотын «Восток» гэхэн оёолой нэгэдэлэй объединениин генеральна директор байгаа.

Буряад оронһоо холо, 12 жэлэй хугасаа соо генеральна директорэй тушаал хүртээр ургажа гараһан Виктор Леонович түрэл Буряадаа, элдин ногоон тала дайдатай Бэшүүр нютагаа, хүгшэржэ ябаһан Капитолина Тимофеевна гэжэ эхэһанан, зүрхэ сэдхэлдээ дурсан ябаал даа. Түрэхэн тоонто нютагай татаса 1966 ондо, һаяхан 10-дахи класс дүүргээд байхадань, һаһа бараһан Леон Калинович абынь дулахан шарай холодоо эльгэ зүрхыень шэмшэрүүлэн һанагдажа байгаа...

1983 онһоо Буряадайнгаа нинслэл хото Улаан-Үдэдөө зөөжэ эрээд, министерствын зууршалгаар оёолой «Туяна» нэгэдэлдэ 1986 он болотор генеральна директорээр хүдэлөө. Тиин Нютагай промышленностин министрээр, харин мүнөө үйлдбэрнин «Наран» нэгэдэлэй генеральна директорээр хүдэлжэ байна гэшэ.

1990-ээд онуудай үеэр республикадманай һэсы гутал дарадаг фабрика, ПШО «Туяна», Бэшүүрэй оёолой фабрика гэжэ байгаад ажал үйлдбэрнээ һуларуулаад, олзо мүнгээ олохо шадыхаа болишоод байһан сагын бэлэй. Пандаржа байһан ажахынуудай үйлдбэрнень хүтэлбэрилжэ, эдэ промышленна предпритинуудай ажалай тугые дээшэнэ үргэжэ, түрүү онол аргануудыэ избтэрүүлжэ, һэлбэн шэнэлгэ хэһэн байна. Мүнөө ганса һэсы гутал хэдэг фабрикада 1500 ажалшалай һуури бин болгодоод, 400 мянган паар гуталаар гансашы Улаан-Үдэ, Шэтэ, Эрхүү городуудай бэшэ, бүхы Ураалһаа эхилээд, Владивосток хүртээр хүн зонин хангажа шадыха аргатай байна гэшэ. 11 предпритинуудай ажахы «Наран» нэгэдэл соогоо хэргээн оруулаад, ажахын үйлдбэрнис мүнгэһэйнь нөөсье хүгжөөн һалбаруулжа байдаг юм. Энэ 11 предпритинуудай тоодо акционернэ «Молоко» нэгэдэл Здын тоһоной завод, мүн хүршэ Эрхүүгэй һэсы эшэги хэдэг, Сретенскэй һэсы гуталай фабриканууд оронхой.

«Молоко» нэгэдэлэй акцинуудыэ худалдажа абахыень, Буряад орон соогуураа һүн далайгаа билтаруулхынь манай республикын Президент Леонид Васильевич Потапов Виктор Леоновичыэ гуйһан юм. Тэрэгнээр худалдаа наймаанай тохонуудта хөөрхэн эшэги гэр зураатай, үнгэтэ угалзануудаар шэмэглэгдэһэн тетрапакетүүд соо зөөхэй, тараг худалдажа эхилээ. Шэнэ амһартын лини бүтээхэ хүсэлтэйбди гэжэ Виктор Леонович хөөрөө һэн.

Тэрэһнээ гадна, Виктор Леонович хүн зонтой эхэ харилсаатай, һаһатайшуулыс угаа хүндэлдэг. Пая би приёмно соонь кабинеттэнэ орохо гэжэ байхадань, 1980-яад онуудта министр байхадань, сугтаа хүдэлһэн бухгалтер, мүнөө 70 һаһанайгаа дабаан дээрэ гараһан буряад тээбин Анандаева Хандама Дашиевна гэгшые ямар зохидоор, налгайгаар угтан абажа, хөөрэлдэнэ гэшэб гэжэ хаража һуугаа һэм.

Республика соогоо хэды олон эмхинүүдтэ туһаламжа үгөө гэшэб «Римпоче-багша» гэжэ Түбэдэй соёлой түбтэ, Хэжэнгын дасанда, хуушан православна церковьтэ, ажалай ба дайнай ветерануудта, 50-дахн 57-дохи, 55-дахн хургуулинуудта, 7-дохи ПТУ, «Дружба» гэхэн үхибүүдэй клубта, Октябрьска аймагай инвалидуудта, хэнээ хүүгэдэй Куналейн гэртэ, үншэн үлбэр, Дээдэ-Саянтын интернат-хургуулида, үншэн үхибүүдэй 2-дохи интернат-хургуулида гэжэ байгаад лэ мүнгэ тангтэ, һүнэй дээжээр, барилгын материалаар үнэн зүрхэйһөө, урагшаа һанаатайгаар дэмжэн туһалдаг гэшэл. Дүрбэн һайхан хүбүүдын Александр, Василь, Сергей, Игорь гэгшэд эсэгынгээ нэрье дээшэнэ үргэжэ, Светлана Семёновна гэжэ эжынгээ һанаас тэгшэлжэ ябаха аабза гэжэ һанагдана.

Дээрэ нэрлэгдэһэн үйлдбэринүүдэй бүтээжэ байһан эд зүйлиүүдын «Бурядай эрхим 10 эд бараанай» тоодо оронхой. Жэшэнь, хүүгэдэй үмдэхэ һэсы гутал «Баабгайхан», томошуулай эшэгыгээр эсхэһэн гутал, унтарин матрац, мэшээг «Сибирячка», сыр «Дружба», «Костромской», йогурт «Лада»...

Бэшүүрэй аймагта һандаржа, бутаржа байһан 2 колхозые өөрынгөө «Наран» үйлдбэридэ абажа, зайн галайн хуу үринень түлэжэ, үбһэ ба тарья хурялгалань кредит үгэжэ, үхэр малайн байранууды хуу шэнэлжэ, дулаалжа үгэһэн түүхэтэй.

Ингээд лэ, наруулихан Бэшүүрэй гзар дээрэ ООО «Лидер» ба СПСК «Ленино» гэхэн шэнэ 2 ажахынууд бин болобо гэшэ.

В.Л.Савельев Россин Федерациин Президентын зүгһөө Ханн Барисанай орденээр шагнагдаһан юм. Гурбан жэлэй хугасаа соо Зүүн Сибирин технологическа университетэй «Хүнгэн промышленностин машинанууд ба аппаратууд» гэхэн кафедрин дэргэдэхи дипломно ажалай ба проектүүды хамгаалгын Гүрэнэй шалгалтын комиссини түрүүлэгшээр һунгагдажа ябаһан юм.

Үйлдбэрнээ үндэр дээрэ үргэжэ, наран шэнги толоржо, «Наранайгаа» элиээр дулаасуулжа ябыт даа гэжэ Виктор Леоновичто хүсэе.

Нила ЛЕНХОБОЕВА,
багша.

Гарагай 2-го хуушанай 19 (ноябрийн 5). Хара бшэн, 2 хара мэнгын, уянда...

табиха, амгалан байдалтай түлөө ном уншуулаха, үргэл хээх, тантрын тарни уншаха, абаһанаа бусааха, шажанай...

«Сагаан үбгэн-2001» гэхэн конкурсдо

Урхо Кекконен: «Ким БАЗАРСАДАЕВ - буряад Шалыпин»

«Совет энциклопедическэ толи»: БАЗАРСАДАЕВ Ким Иванович. 1937 ондо түрэнэ совет дуушан (бас), СССР-эй арадай артист (1981), 1957 онһоо Буряадай оперно театрай гол дуушан.

«Забайкальский рабочий» (1973): Хойто-Ага хадаа үнэхөөрөө дууша нютаг. Үшөө гушаад онуудта хайхан хоолойгоороо Базар-Сада Иванов сууржадаг байгаа.

захагүй, хоолойгоо нарин шадабаритайгаар гаргажа, образонгоо гол удахы бахархамаар онобшолон харуулаа гэжэ хэлэхэн үшөөл бага шэнги. Юрэдөөл, энэ хүдэлмэриэ тусхайтаар шэнжэлхэ хэрэгтэй.

К.И.БАЗАРСАДАЕВ: хургуулин багша эжымни - Цырегма Балдановна - дуушан болохо хүсэлэм дэмжэгшэгүй хэн. Би гэр бүлэдөө 12 үхибүүнэй эгээл ахань байгааб.

К.И.БАЗАРСАДАЕВ: М.Мусоргскийн хүгжэм намда угаа тааруу, дүтэ. Досифейн образдо ороод, тайзан дээрэ гарахад, хаанаашыёб ехэ долгито хүсэн досоом орьёлоод, таагдашагүй хүнгэн охиной бурьялахад гэдэгийн гайхалтай хэн.

Тиин 1954 ондо* Улаан-Үдэ хото ерэжэ, П.Чайковскийн нэрэмжэтэ хүгжэмэй училициин дуунай отделенид ороходоо, хаяхан Ленинградий консерватори дүүргэншье наа, дүршэл ехэтэй боложо үрэйлэн А.Линховонойн класста хурааб.

О.И.КУНИЦЫН: Түрэл тайзан дээрэ 40 гаран жэлэй туршада К.Базарсадаев оперно 30 гаран зүжэгтэ гол партинууды гүйсэдхэн байна. Тиихэдэ олонхинь ганса өөрын бэшэ, харин бүхэ театрай ээлжэтэ илалтанууд боложо, театрай түүхэ соо мүнхэлөөтэй. Дуушанай концертнэ репертуарын ехэ оперно аринууд, камерна бүтээнүүд, романснууд, композиторнуудай дуунууд. Буряад, орд арадай дуунууды сэдхэлээ хайлуулан дуулаагын мэдээжэ.

Оперын мэргэжэнги дуушан болохо хэрэгтэмни «хоолойем мүлхэн, харгыем нээсэхэн» хоёрдохи багшамни гэшэ. Үшөө оюутан ябаад, 1962 ондо Дуушадай М.Глинкин нэрэмжэтэ бүхэсоюзна конкурсдо оролсоходоо, буряад дуушад сооһоо эгээл түрүүн дипломант болоһон илаатамни эдэ хоёр багшын үгэлэн эрхим хургуули болоно гэжэ тоолоноб.

Буряадай, Россин болоо СССР-эй хүгжэмтэ искусствын хүгжэлтэдэ ехэ хубита оруулһанайн түлөө К.И.Базарсадаевта Буряадай АССР-эй габьяата артистын (1968), Россин габьяата артистын (1973), Россин арадай артистын (1977), СССР-эй арадай артистын (1981) хүндэт нэрэ зэргэнүүд олгогдоһон байна. 1973-74 онуудта бэлүүлһэн концертно-гүйсэдхэлгэн ажал ябуулһын түлөө К.Базарсадаевта Буряадай Гүрэнэй шан 1975 ондо олгогдонхой.

Н.Е.ЛОГАЧЕВ: Нютаһаа Ленинград ошохо замдаа Москвагай 1-дэхи медицинститудай хамтын байра соо буряад басаган Серафиматай танилсажа, ханагдаагүй ехэ инаг дуран мундээлөө бэлэй. 1959 ондо Москвада Буряад литература болон искусствын 2-дохи декадын үедэ медицинститудай хамтын байра соо Ким Серафима хоёрой хурим түрэ наяраа хэн.

К.И.БАЗАРСАДАЕВ: Сүлөө саг ехэ гэжэ байгаагүй, хооло хомордохо Тиимшье наань, арга хаба соогоо нийтын хүдэлмэридэ оролсодог байгааб, мүнөөшье ябаһаарби. Театрта залуушуулай хурган хүмүүжүүлэгшэ, Бүхэроссин хоровой бүлгэмэй Буряадай отделениин түрүүлэгшэ, Буряадай хүгжэмэй бүлгэмэй түрүүлэгшэ, Ази-Сибирийн хизаарнуудай оперо болон баледэй театруудай эблээл түрүүлэгшэ, Дуушадай А.Линховонойн нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсын жорин түрүүлэгшэ... Театрай директорээр хүдэлхэ үе соогоо түрэл коллективэйнгэ түлөө шадаха соогоо оролдооб. Мүнөө Соелой министрствэдэ хүдэлхэдөө, хуушанаа аа ажал үргэлжэлүүлһэрби гэжэ тоолоноб.

К.И.ШУЛЬЖЕНКО: Гродно хотодо Клавдия Ивановатай нэгэ концертдэ хабаадаха болоһон би суута дуушанай администратортай танилсаад, хонуулаа гримернодонь орободди. Шульженкын нам руу харжада, өөртэн ади томо бэлэй бэшэ, шатагархан, нарин хүн байхадам, ехэл голоһон хэбэртэй. Энэ хэнээ намда асарбаш, гэж хэн.

Ш.ЗОНДУЕВ: Бадма Балдаковой байгаагүй наа, Ахасаран Линховоин гарахагүй хэн. А.Линховонойн байгаагүй наа, Ким Базарсадаев гарахагүй хэн. К.Базарсадаевтай байгаагүй наа, би гарахагүй хэм. Багша, аха нүхэр Ким Ивановичта ходо баяртай ябагшаб.

У.И.УРАШИН: Угын, эзнэтай гайтайхан хоолойтой, гэбэ администраторынш. Удаань концертын эхилхэдэ, К.И.Шульженко тайзанай хүшэгын саана зогсожо, классическа аринууды, романснууды, мүн «Хурин хээр», Балдаковой «Инагтаа» гэшье дуулахадам, сүхалын нимгэрэн тараһан байна.

Ч.Д.ГОМБОИН: К.Базарсадаевта зорюулагдаһан олон шүлэгүүд, дуунууд, тэрэнэй дүрсын мүнхэлһэн уран зурагууд, шабар бүтээнүүдэнь яһала бии. Зүгөөр 1977 ондо К.Базарсадаевтай үшөө нэгэ дүрэ мрамор шулуугаар Москвада бүтээгдэ гэжэ дуулахадаа, ехэл байрааа хэм. Суута скульптор Виктор Иванович Дудник дуушанай бист бүтээн юм. Тэрэнэй бүтээнүүд США, Германи, Итали, Укран гүрэнүүдэй музейнүүдтэ табяатай, Россин, Буряадын, Молдавийн газар дайды шэмэглэнэ. К.Базарсадаевтай бистые оперно дуушанай дали жэгүүрэй халбархан түрэл театрын табяа наа, тон зүйтэй бэлэй.

Тэндээхэ К.И.Шульженко Москва руу хонходожо, Совет армин дуу, хатарай суута ансамблиин хүтэлбэрлэгшэ А.А.Александровтой хоёрдэһэнэй ашаар тус ансамблиин дуушанаар 3 жэлэй туршада ажаллааб.

К.И.БАЗАРСАДАЕВ: Серафима Даниловна нүхэрни республиканска больницада ахамад врач-фониатраар бүхэ наһараа ажаллаа. Дуушан мэргэжэлтэй намда хүнэй хоолой эмшэлдэг мэргэжэлтэй, наһанай найдамтай, эрхим нүхэртэй байһамни энэ наһанайм зол жаргал болоно. Саян хүбүүмнай Санкт-Петербургийн консерваторидо Н.Охотниковой, удаань Е.Федотовой классууда хуража гараад, мүнөө хүдэлжэ байна. Арюна, Ким, Айлана гэжэ үхибүүдтэй. Эржана басагамнай Нижний-Новгород консерваторидо А.Правиловай клас дүүргээд, түрэл театртаа дуушанаар хүдэлнэ. Дуушадай А.Линховонойн нэрэмжэтэ конкурсдо лауреат болоо. Гэрэ тухай гэбэл, минни наран үшөөл дээрэ, наһан залуу үедэ ханагдана. Наадажал, дуулажал ябаха хүсэлни нэгшье хубилаагүй, залуутай охитой зандаа хаб...

О.И.КУНИЦЫН: К.Базарсадаев Буряадай оперно театрай дуушан болоһоор «Евгений Онегиндэ» Гремийн, «Игорь тайжада» Галицкийн, «Фаустда» Местифофелин, «Хүнэй хуби заяанда» Андрей Соколовой партинууды удаа дараалан гүйсэдхөө. Тиихэдэ тэрэнэй дуушанай шадабарин бүри мүлгдэжэ, актерско дүй дүршэлын түргэнөөр хүгжэн халбаржа хэн. Нэрэ солонь ганса Буряадаа бэшэ, Совет орон дотор мэдээжэ болоо бэлэй. Тиин 1970 ондо Минск хотодо Дуушадай бүхэсоюзна конкурсдо лауреадай тоодо орононинь тэрэниэ гэршэлнэ.

К.И.БАЗАРСАДАЕВ: «Есть на Волге утес» гэжэ ород арадай дуу ханхинуулхадань, бземни баяраар халижа, зүрхэмни шэмшэрхэдэ гэж хэн. Шалыпиндал ади хоолойтой байна Баатарнууд, арадай хүсэн тухай хүгжэмтэ домогой гүн удахы Шалыпиндал адиар дамжуулжа шадана. Нюдэнийн яалзаха гэшэны Бардаастай хоолойн талалга соохи хамаг хогоосон хонхорхойнууды дүүргэнхэдэ үзэгдөө бэлэй. Юрэдөө, Мусоргскийн «Хованщинада» Досифейн ариэ К.Базарсадаевтай гүйсэдхэхы шагһанан хүндэ одоол сагаагаараа атаархаха байнаб.

Н.ТОЛЧЕНОВА (Москва): К.Базарсадаевтай класста оробоб. «Есть на Волге утес» гэжэ ород арадай дуу ханхинуулхадань, бземни баяраар халижа, зүрхэмни шэмшэрхэдэ гэж хэн. Шалыпиндал ади хоолойтой байна Баатарнууд, арадай хүсэн тухай хүгжэмтэ домогой гүн удахы Шалыпиндал адиар дамжуулжа шадана. Нюдэнийн яалзаха гэшэны Бардаастай хоолойн талалга соохи хамаг хогоосон хонхорхойнууды дүүргэнхэдэ үзэгдөө бэлэй. Юрэдөө, Мусоргскийн «Хованщинада» Досифейн ариэ К.Базарсадаевтай гүйсэдхэхы шагһанан хүндэ одоол сагаагаараа атаархаха байнаб.

АВТОРФАА: К.И.Базарсадаев тухай бэшэхэ гэбэл, зузаан гэгшын ном болохоор байна. Нүүлэй хорёод жэлэй туршада хэжэ байһан ажалынь мэдэхэ хагаа заримынь түүбэрлэн, үлхөө ханамжануудай очерк болгобоб. Олохон ханамжанууд болон сэгнэлтэнүүдэй ороогүйдэнь халагамаар. Энэ суута хүнтэй олон жэлэй туршада харилсажа ябаһангаа омогорхогдоби.

Н.Е.ЛОГАЧЕВ: Зохёохы ажалдаа олохон амжалтанууды К.Базарсадаев туйлаа. Зүгөөр минни ханахада, эгээл ехэ амжалтань хадаа Досифейн образ болоно. Энэ парти гүйсэдхэхэдөө, дэлхэйн оперно искусствын «одоой» зэргэдэ орохоор нилээд үндэр орьёодо хүрөө бэлэй.

Байр ДАМБАРИНЧИНОВ, Россин Журналистнуудай холбооной гшүүн.

М.НЕСТЬЕВ (Москва): Буряадай оперно театрай «Хованщинада» К.Базарсадаевтай гүйсэдхэн Досифейн хадаа урдань минни хараһан досифейнүүдээ эгээл эрхимынь болоно. Хоолойн хоморой хайхан, шадал шандаһан

XVII ЖАРНАЙ САГААГШАН ТҮМЭР МОГОЙ ЖЭЛ

НАМАРАЙ НҮҮЛ ШАРА НОХОЙ НАРА

Table with 8 columns (Days 19-26) and 8 rows (Garag, Narg, Yarg, Mngg, Mngdal). Contains names like Daba, Myamar, Lada, Lurba, Baasan, Bimba, Nima, etc.

үргэхэ, суглаанда сугларха, хүншүү хөрбоһо гаргаха, бэлбэһэн хүнэй бузартай ушарха мэтын үйлэнүүд сээртэй.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, эг бараан, эгезн, ундан элбэгжэхэ.

Гарагай 6-да хуушанай 24 (ноябрийн 9). Улаан хулгана, 7 улаан мэнгын, галда хуудалтай үдэр.

Улаан хулгана, 7 улаан мэнгын, галда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, бисалгал хээх, Наранда, харада, бусад планетэнүүдтэ шүтэхэ (Соанцу, Луне, другим планетам поклонятыся), бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, үзэгтэ хураха, зурхай шудалха, буян хээх, дайсаниэ дараха, хяна гаргаха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, гэрий хуури табиха, гэр бариха, тэрэнэ хорёолхо, тогоо нэрэхэ хэрэхэ эсхэхэ, оехо, уранай эрдэмдэ хураха мэтын үйлэнүүтэ хайн. Гэхэтэй хамта дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бүтээхэ, тэдэниэ арамнайлаха, мал үүсэхэ, хони хурьга хүндэ үгэхэ, тэдэниэ худалдаха, үхибүү үргэжэ абаха, үзэл үзэхэ, тариндаха, хүн дүрсээ алаха, ном орлуулаха, хэлсээ баталаха, хүншүү хөрбоһо гаргаха, мал эмнихэ, эд зөөри болон абасяа абаха мэтын үйлэнүүд онсо хорюултай.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 7-до хуушанай 25 (ноябрийн 10). Хандмаанарай үдэр. Улаашан үхэр, 6 сагаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр.

Улаашан үхэр, 6 сагаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса тахиха, далага абаха, хубсаһа оёхо, шэнг гэр бариха, ада шүдхэр дараха, дайсаниэ номгодохо, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, нүүхэ, шэлжэн уурижаха, гэр байра холихо, хураха, хубаг малтаха, үзэгтэ зурхай шудалха, шэмэгт үүдэл зүүхэ, модо хуулгаха, уранай ажил эрхилхэ, балин шатааха, агнаха, тангаригаа болуулха, хюмһа абаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, шорой хурэжэ магадгүй.

Гарагай 5-да хуушанай 23 (ноябрийн 8). Энэ парада 22-ой үдэр байбагүй, үшөөл абаха. Намарай нүүл харын 22-ойн үдэр гэхэ гү, али Бурхан шүтэһэ тэнгэрийн оронһоо гэрэн үдэр тудадат юм.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, шорой хурэжэ магадгүй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, шорой хурэжэ магадгүй.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абахы мүн лэ сээрлэхэ хэрэгтэй.

ОБРАЗЫ БУРЯТСКОЙ МИФОЛОГИИ В ПОЭЗИИ И В ЖИВОПИСИ

Олег ПАЗНИКОВ

Имя заслуженного художника России Балжинымы Доржиева известно широкому кругу почитателей его таланта. В настоящее время он завершил работу над серией живописных произведений «История моего народа». Внимание читателей предлагаем две работы Б.Доржиева данной серии: «Прародительница», «Хун-Шубуун» и стихотворение.

ХУН-ШУБУУН (Тотем)

Белые крылья взмахнули Над облаками пара, Ветром они всколыхнули Память в душе у меня.

Я будто слышу сказ старинный, Что передал из уст в уста Мой род, могучий и былинный,

Воспев Окинские места. В седой легенде говорится О том, как в древние года, Спустившись наземь, Лебедь-птица Тотем хонгодорам дала. Она служила оберегом, Вознаграждая за труды, Или кружила белым снегом И вызволяла из нужды. Покуда крылья не устали, Пускай несут по миру весть О том, что в дальнем Прибайкалье Мой славный род на свете есть!

ДОНДОКОВА Цырен-Дулма Дондоковна

Буряадай соёл культура хүсэлдүүлэшгүй гээлтэдэ оробо. Россин Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, Буряадай арадай поэт, Буряад Республикын Гүрэнэй шангай лауреат, Буряадай болон Россин соёлой габыята хүдэлмэрлэгшэ, «Хүндэлэй тэмдэг», Хани Барисаанай орденго, олон тоото медальнуудай кавалер Цырен-Дулма Дондоковна Дондокова 91 наһан дээрээ нүгшэбэ.

Ц.Д.Д.Дондокова Буряадай Хорин аймагай Байсын-Эбэр тосхондо түрэн юм. Хорин таряашан-залуушуулай нургуули дүүргэдэ, Буряадай багшанарай техникумдэ хураха ороо. Тэрэнэ дүүргэ-хэнэйгээ удаа республикын нургуулинуудта хүдэлөө. 1940 онһоо 1943 он болотор Буряадай номой хэблэдэ ажаллаа.

Дайнай жэлүүдтэ шүлэг бэшжэ эхилээ. Зүрхэ доһолго уянгата зохёолнуудаараа Илалтын түлөө ара талада эрлэхэ зоринтойгоор хүдэлэн эхэнэр зоной сэдхэл жэгнэдэг хэн.

1946 ондо буряад хэлэндээрэ «Хоёр дуран» гэхэн шүлэгүүдэнь түрүүшын дэбтэр хэблэгдэн гараа. Космополитизмын үзэлтэй гэжэ гэмнүүлээд, поэдэй зохёолын урма зоригын арбан гурбан жэлдэ хаатуулагдашан байгаа.

Аниргүй байхынь албадан сагыс тэрэ тэсэмгэйгээр дабажа гараа. Литература болон искусствын хоёрдохи декадын Москва хотодо үнгэргэгдэхөө урдахана Ц.Д.Д.Дондоковагай уянгата шүлэгүүдэй зохёох эршэн шэнэ хүсэтэйгөөр бадалаа. «Зүрхэнэй сохисо» гэхэн хоёрдохи номын 1959 ондо хэблэгдээ. Удаадахи

жэлүүдтэ номуудай хойно хойноһоо гарган эхилээ: «Даланаб шамаһа», «Майн сэсэгүү», «Байгалан басаган», «Шулуунууд дуулаан» (поэмэ), «Үе сагайн гуурһаар», «Шүрээ буга хүүгдэ болон эдиршүү зорюулагдаһан хэдэ суглуулбаринууд. Тэрэнэ лэн Москвада болон Улаан-Үдэдэ «Девушка Байкала», «Солнце-гора «Наша девушка», «Стар гэхэн шүлэгүү болон поэмэнүүдэнь номууд ород хэлэндээр хэблэгдэ. Хоца Намсараевай нурэмжтэ буряад драм академическ театрай тэжин дээрэ Ф.Сахирова хамта бэшгэдэгэн «Дайнай амтан», «Ехэ хонхо», «Тодень, то ли ночь» гэхэ пьесэнүүдэнь найруулан бигдээ. Мүн урданай буряадай дуунай аялагч Ц.Д.Д.Дондокова «Унша сагаан, боготон» гэхэн шүлэгүүдэнь тэрэн республикын хүүхэдэй театрай тэжин дээрэ найруулан табигдай байна.

Ород болон совет классик эхэ олон уран зохёолнууд тэрэ оршуулан, мүн турин литератураар хураха номууд зохёолгодо горитой хубитан оруулан юм. Бэлэгтэй бэрэ эдиршүүле тодоруулаха тэм мүн лэ ехэ хүдэлмэри ябуула байгаа.

Наяад онуудаар проза амжалтатай бэшжэ эхилэ. Энэ ажалайн дүн гэхэ «Жаргалай мүнэдлөөн» гэхэ роман, «Байгал» сэтгүүн «Ногоохон отог» гэхэн тууза толиогдоо хэн.

Ц.Д.Д.Дондоковагай наһанайп ойн баяртай драмдуулан, «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан үнгэрһэнэс гайхамшагта буряад эхэнэр тухай «Хорин хатад» гэхэ туужынь хэблэжэ гаргаа.

Һүүдэй үедэ, наһа дүүргэ рээ, арадай поэт гуурһаар хахасангүй, автобиографическ роман дээрэ хүдэлжэ байгаа.

Тэрэ бүхы наһаараа гайхам ажалай жэшээ харуула ажаһуугаа. Соёл, литература искусство хүгжөөлгэдэ оруулан поэдэй эхэ хубитынь оромнай ёһотой сэгнэнхэн.

Цырен-Дулма Дондоковна Дондоковагай гэрэлтэ хайра дурсхаал манай зүрхэ хэлдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэ.

- Л.В.Потапов, М.И.Семенов, К.А.Будаев, Е.К.Ханхалов, Г.А.Айдаев, Е.Б.Раднаева, Д.З.Жалсараев, С.Д.Намсараев, А.Л.Ангархаев, Ю.И.Будаев, Ц.Р.Галанов, Ц.Ц.Дондоковна, Г.Ж.Раднаева, Г.Х.Дашеева-Базаржапова, А.Д.Талхад, Д.Р.Доржиева, К.Г.Карнышев, Р.В.Белогазова, И.И.Филиппов, Д.Б.Сангажапова, М.Г.Елбонов, А.А.Заводской, Д.Н.С.Сультым

Буряадай арадай поэт, Россин Федерациин болон Буряад Республикын соёлой габыята хүдэлмэрлэгшэ Цырен-Дулма Дондоковна ДОНДОКОВАГАЙ наһа бараһан ушараар Хорин аймагай захиргаан, ажалан ба дайна ветерануудай совет түрэл гаралдань, дүтын хүнүүдтэ гүнзэгэ шангал гашуудалаа мэдүүлнэ.

ИНАГ ДУРАН ГЭЖЭ БАЙДАГ ЮМ ГҮ?

Республикын мэдээжэ нийтын ажал ябуулагша, габыята агроном Борис Николаев һүүлшын 2-3 жэлдэ дүрбэн номоо хэблүүлэбэ. Ная гаран дүрбэдэхи ном соогоо гол түлэб инаг дуран тухай шүлэгүүдээршье, прозооршье бэшхэ зуураа, инаг дуран гээшэ юртэмсэдэ байдаг юм гү гэхэн асуудал табяад, инаг дуран байханаа гадна харамсаараа гэнтэ дурлаха гэхэн ёһо байдаг гэжэ тайбарилна.

Борис Николаевич баян дэлгэр Баяндай нютагаа магтан түүрэнэ. Эдир наһанһаа хойшо Буряад нютагтай үйлэ хубияа нэгдүүлһэн хадаа Буряад Республикадаа олон найхан мүнүүдые зориулана.

Гадна инаг дуран, хани нүхэсэл миин юрын хүнүүдэй хоорондо хэдышье байдаг. Борис Николаевичай нүхэдэй нэгэн Андрей Урупхеевич Модогоев болон. Энэ хүниэ танихагүй хүн республика соо байхагүй ёһотой. Эдэ хоёр нүхэд түрэл арадайнгаа, Буряад ороноо хүгжөөлгэдэ бүхы мэдэрэл, хүсэ шадбарияа зориулан хүнүүд.

Автор номойнгоо ехэнхи хэсэгынь хубингаа ажабайдал, ажаמידаралда зориула. Үшөө эдир залуу ябахандаа, дээдэ нургуули дүүргэдэ, Сүхын МТС-тэ ахалагша агрономоор хүдэлжэ гэжэ эльгээгдэһэн байна. Тушаан болоходоо, тэндэхи нургуулида багшын ажалда залуу басаган Галя ерэнэ. Тэрэ хоёр

бэе бэеэ харамсаараа халуун зүрхэинһөө дурлалсажа, нэгэ хэды саг соо уулзажа, сүлөө сагаа үнгэргэнэ. Байн байн өөһэд өөһэдын абари найн мэдэлсэхэдээ, тааража хуухабди гэжэ үнэншэхдөө, гэрлэжэ, айл боложо нэгдэнэ.

Борис Николаевиче газараань харахада, шэрүүн зантай хүн гэжэ наһахаар. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Нимгэн зосоохитой, инаг дуранда зүрхөөрөө абтадаг хүн гээд шүлэгүүдые уншахада тухайлхаар. Борис Николаевич Галина Александровна хоёр 40 гаран жэлдэ суттаа эбтэй зетэй, нэгэшье шэрүүн үгэ бэе бээдэ хэлэнгүйгөөр, найн найхан нуугаа. Шүлэгүүд соогоо наһанайнгаа нүхэр тухай энхэргэн дулаанаар дурсана. Иимэ эбтэй бүлэ мүнөөнэй залуушуудда жэшээ боложо үгэхэ гэжэ ханагдана.

Борис Николаевич шүлэгүүдэ бэшэхэдээ, шүлэг зохёолын бүхы заабарие баримталгагүй, заримдаа «сагаан» шүлэгүүдээр бэшэнэ. Тэрэшье хамаагүй. Арад зондоо, түрэл орондоо дуратайгаа харуулаһанин шухала.

Сэсэг ШАНЮШКИНА, ажалай ветеран.

- Н.И.Сергей хоёртоо
- Сэсэг мэтэ халбаран, Сэнгүү найхан наһандаа Сэсэг хотоогоо уулзажа, Сэнтэй гураа холбоот.
- Замбийн зах Захаамин, Ягаа улай Ярууна - Залаа зовоо нэгдүүлбэт, Ягаа Ягаа нурлуулбэт.
- Налин өргөө, хойуан Налай найхан уулзажа, Ури-нургуули үндэлгэн Нилай жаргалта.
- Ажал байдал хойно, Ажал - ажалта, Аба, эхидэ, түрэлдөө Анхара түшээтэ болохолта.
- Зон нүхэдөө хүндэтэй Золтой зорилтой
- Айлай үзүүр айла
- Алгартай нэрэтэй ябаарайт.
- Толгой холон хойулан Төвби, таабай болохолта.
- Тоомгүй хөөрхэн ашанарые Тогон барин жаргахалта.
- Түрэ хурмаа мартангүй, Сохом наһажа ябаарайт, Түлхэн галаа унтарангүй, Согмень багарган ябаарайт, Амаршалагшад Үлэгшэн нютагай түрэл гаралайхид.

Россин уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, Буряадай арадай поэт, Буряад Республикын гүрэнэй шангай лауреат, Россин Федерациин болон Буряад Республикын соёлой габыята хүдэлмэрлэгшэ Цырен-Дулма Дондоковна ДОНДОКОВАГАЙ наһа бараһан ушараар «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан, Буряадай Уран зохёолшодой холбоон, Буряад Республикын соёлой министерство түрэл гаралдань, дүтын хүнүүдтэ гүнзэгэ шангал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Институт монголоведения, буддологии и тибетологии СО РАН выражает глубокое соболезнование родным и близким в связи со смертью народного поэта Бурятии, заслуженного деятеля культуры Российской Федерации, члена Союза писателей СССР, члена Высшего художественного совета России ДОНДОКОВОЙ Цырен-Дулмы Дондоковны.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральная директор - ахамад редактор А.Л.АНГАРХАЕВ
Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА
РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: В.Е.ГУДОНОВ, В.В.ХИНГЕЛОВ (Буряад Республикын Правительство), Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (генеральная директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшо), Б.В.ГЫНДИНЦЫРЕНОВ (секретариадые хүтэлбэрлэгшэ - генеральная директорэй орлогшо), Д.А.ЭРДЫННОВА (харюусалгата секретарь), таһагууде дагшад Н.Д.НАМСАРАЕВ, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, Л.А.Н.ГЕРГЕНОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, А.А.ФАДЕЕВА.
Хэблэлэй байшангай телефонууд: генеральная директорэй - ахамад редакторай - 21-50-96, приемный-21-54-54, ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторан орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-50-52; таһагууд: экономикын ба политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журталануудай редакци, «Буряад Республикын Хуулига шиндхэбэринүүдэй суглуулбарин» редакци - 21-50-52; залуушуулай, оюутай ажабайдалай болон олонийтын хүдэлмэрин, «Одон» журталан редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-55-97, захилай - 21-60-21, коммерческ ажалай - 21-60-21, компьютерн түбэй - 21-66-76, бухгалтерин-21-23-67, факс - 21-54-93.
Редакцида ороһон материалууд шэнжэлэгдэдгүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.
Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэлые хазагайруулан ушарга авторнуудын харюусалгатай. Редакциин наһамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.